

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 40(871) SPALIO - OCTOBER 6

• 1966 - JAUNIMO METAI • 15 ct.

• LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY •

941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA •

TEL. 368-6813

Visu bendras reikalas

Rūpesčių niekur netrūksta — asmeninių ir visuomeninių. Asmeninius sprendžia kiekvienas paskirai, o visuomeninius — visi bendrai. Kanados lietuviai turi visą eilę rūpesčių, į kuriuos verta pažvelgti ryšium su krašto tarybos suvažiavimu, įvykstančiu spalio 8—9 d. Toronte. Tie rūpesčiai ir darbai atspindi KLB krašto valdybos pirmininko A. Rinkūno pranešime, kurio santrauka buvo išsiuntinėta spaudai prieš tarybos suvažiavimą. Štai pagrindinės jo mintys.

Dabartinė krašto valdyba skirtinga nuo kitų valdybų tuo, kad joje nėra vien posėdžiaujančių narių. Kiekvienas narys turi pasiėmęs vieną sritį, joje gana savarankiškai dirba ir už tą darbą yra atsakingas krašto tarybai.

Pats kalendorius nustatė šiai krašto valdybai didžiulius uždavinius: 1966 m. praveisti Jaunimo Metus; 1967 m. dalyvauti Kanados šimtmečio minėjime ir organizuoti lietuvių pasirodymą pasaulinėje parodoje Montrealyje; 1968 — kuo iškilmingiausiai paminėti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukaktį.

Pradėjime nuo Jaunimo Metų. Pagrindinę šio darbo dalį atliko mūsų jaunimo sekcija, vadovaujama G. Rinkūnaitės. Kanadoje iki šiol atlikti trys stambūs darbai: a. įkurta krašto valdybos jaunimo sekcija ir suorganizuoti jaunimo įgalotiniai beveik visose apylinkėse; b. surinkta apie \$7000 Jaunimo Metų reikalams; c. plačiai dalyvauta prieškongresinėje jaunimo stovykloje ir pačiame kongrese; d. ruošiamasi Jaunimo Metų uždarymui, kuris įvyks Toronte lapkričio 24 d.

Kanados šimtmečio minėjimas eina labai plačiu mastu. Iš daugelio jo sričių ir mums susidarė šiek tiek tokios galimybės dalyvauti bent keliose. Viena jų galimybė — lietuvių pasirodymas (Lietuvių Diena) pasaulinėje parodoje Montrealyje. Kadangi Lietuva turi ne tik draugų, bet ir priešų, tai ir Lietuvių Dienos klausimas jau visi metai eina iš kalnų į pakalnes, nežiūrint milijonų pastangų, kurias deda tos dienos komitetas, sudarytas iš Montrealeio veikėjų ir vadovaujamas jauno ir energingo apyl. pirm. R. Verbylos. Vienaip ar kitaip, toji diena bus. Jei ji įvyktų parodoje, mums atsieitų nemažiau \$5000, kuriuos reiktų surinkti iš visuomenės, nes įėjimą į parodą pasima pati parodos vadovybė.

Kitas didelis darbas, ryšium su Kanados šimtmečiu, yra išleidimas Kanados lietuvių istorijos anglų kalba. Darbas yra įpusėtas. Iš valdžios gauta \$2000 pašalpa, tačiau visa veikalo išleidimo suma sieks apie \$9000. Taigi, apie \$7000 reiks surinkti iš visuomenės.

Šimtmečio parodoje federaciniame paviljone po ilgų kovų pavyko gauti vietą išstatyti nedideliam kiekiui mūsų dailininkų paveikslų, spaudos pavyzdžių ir tautodailės. Šiuo reikalu rūpinasi Montrealeio komitetas, padedamas mūsų kultūros skyriaus, vadovaujamo Stp. Kairio. Montrealyje valdžios sudarytas komitetas visą parodos laiką rodyt filmus iš Kanados tautybų gyvenimo. Tuo rūpinasi taip pat Montrealeio komitetas.

Idomus šimtmečio projektas yra jaunimo kelionės, pilnai valdžios apmokamos. Tuo tarpu ir ši planą pavyko įjungti tik Hamiltono taut. sokių ansamblių "Gyvatarą", kuris, gavęs iš valdžios \$4.500, aplankė valdžios paskirtą miestą Reginą ir buvo sustojęs Winnipege. Parodos informacijos istaiga siūlo apmokėti vieno lietuvių kelionę, kurioje būtų rodomas filmas, reklamuojantis parodą. Manoma ir ta galimybė pasinaudoti.

Lietuvos nepriklausomybės 50 metų jubilėjus plačiai aptaręs Klevelando suvažiavime, kurio aprašymai jau paskelbti mūsų spaudoje.

Mūsų švietimo komisija, pirmininkaujama E. Miliausko, ima si iniciatyvos pradėti gaminti vaizdines mokslo priemones: skaidres ir mokomuosius filmus. Tikimasi iki pavasario išleisti bent vieną 50 skaidrių albumą su komentarais mokytojui. Pirmoji tema — "Vilnius: jo praeitis ir dabartis".

Šioje tarybos sesijoje turėtų būti baigtas spresti Bendruomenės santykis su Lietuvių Fondu. Problema kyla iš to, kad krašto tarybos priimtoji Lietuvių Fondo statuto dabartinė forma negalima valdžios istaigose registruoti ir gauti čarterį. Tenka daryti esminius pakeitimus. Su tais pakeitimais sutikti krašto valdyba neturi įgaliojimų, todėl viskas ir perduodama krašto tarybos suvažiavimui.

Pilnesnis visų problemų vaizdas paaiškės tik pačiame krašto tarybos suvažiavime.

KANADOS KARIUOMENEI PAKELTI ATLYGINIMAI

Kanados krašto apsaugos min. P. Hellyer paskelbė, kad nuo š. m. spalio 1 d. padidins algas ginkluotųjų pajėgų nariams. Kaikuriems specialistams jos pakils net iki 30%, kitiems mažiau. Bendras algų pakilimas pareikalaus 9,8% papildomų išlaidų ir nuo 1967 m. spalio 1 d. — 4%. Bus laikomasi principo, kad atitinkamoms pareigoms turi būti suteikiami ir atitinkami laipsniai. Numatoma, kad 16.000 karių, aviacijos personalo ir jūrininkų teks pakelti ir augštesnius laipsnius. 1967 m. birželio 30 d. bus atsisakyta dabar praktikuojamos paskatinamosios sumos tiems, kurie sutinka pasilikti kariuomenės eilėse pasibaigus išsipareigojimui. Vietoj jos jiems bus duodamas 25% algos pakilimas. Visos šios reformos pareikalaus apie \$63.600.000, bet didžiąją dalį padengs ginklo rūšių sujungimo dėka įgyvendinti išlaidų apkarpymai.

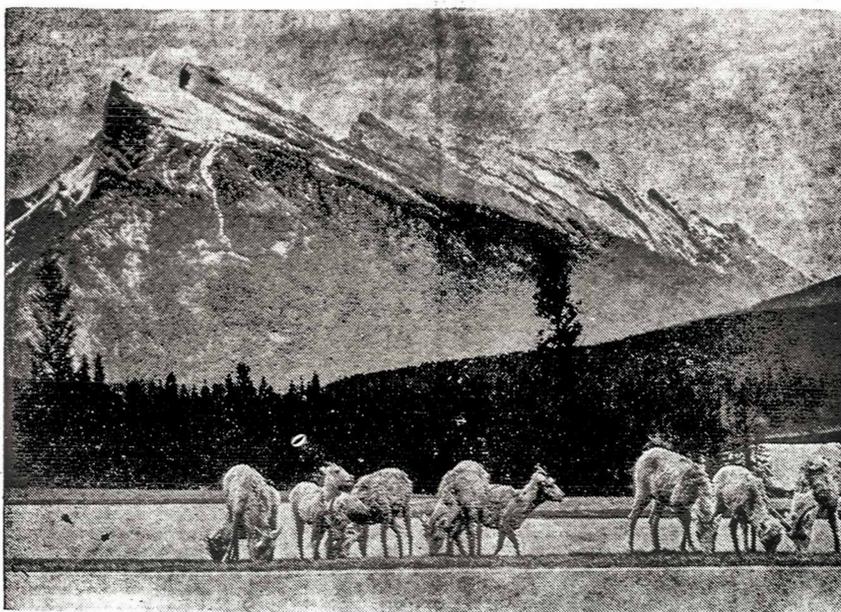
Br. Kolumbijos premjeras W. Bennett paskelbė, kad jo provincijoje bus stengiamasi sustabdyti viršvalandinį darbą. Provincijos tiesioginėje žinioje esantiems darbininkams ir tarnautojams jau uždrausta dirbti viršvalandžius, o privačios įmonės raginamos sekti provincinės valdžios pavyzdžiu. W. Bennett tiki, kad šis žingsnis sumažins infliacijos pavojų ir padidins darbų skaičių.

Užsienio reikalų min. P. Martin pranešė, Kanada ir Prancūzija ruošiasi pasikeisti karininkais ir bendradarbiauti gynybos

reikaluose. Vakarienių metu, kuri buvo skirta Prancūzijos už. reikalų min. M. Couve de Murville pagerbti, P. Martin pranešė, kad ekonominėje srityje ši darba tęs specialia kanadiečių atstovų komisija Paryžiuje. Šiuo metu didžiausia pažanga yra pastebima abiejų kraštų kultūriniam bendradarbiavime. Kvebeko premjeras D. Johnson žada praplėsti visų partijų komitetą, kurio uždavinys — paruošti Kvebekui naują konstituciją. Ji busiantis sukurtą Britų Šiaurės Amerikos Akto rėmuos, bet turėsianti daug reikšmės visiems prancūziškai kalbantiems kanadiečiams. Dvi darbo unijos ir ūkininkų atstovai D. Johnsonui įteikė raštą, kuriame nepatariama siekti visišką nepriklausomybės Kvebekui iš šiuo metu.

Kvebeko jaunieji liberalai Otavoje įvykstančioje konferencijoje žada reikalauti, kad Kanada taptų respublika su prezidentu priekšakyje. Jų nuomone, dabartinė sistema esanti neapraktiška, nes federacinės vyriausybės narių darbą trukdo jų išsipareigojimai atstovauti savo rinkimėms apylinkėms. Dėl to kiek dvigubos darbo nukenčia visos Kanados reikalai. Jie norėtų, kad šiuo opiu klausimu būtų leista pasisakyti visiems kanadiečiams referendumo keliu.

Pranešimu iš Londono, karalienė Elzbieta su princu Pilypu dalyvaus Kanados šimtmečio iškilnėse Otavoje sekančių metų liepos 1 d. ir aplankys pasauli-

Vaizdas iš Banff parko Albertos provincijoje, Kanadoje, ties Mount Rundle. Kanadoje yra 18 valstybinių parkų, kurie užima 29.000 kv. mylių. Lankytojai juose randa daug įdomybių. Juose galima ir stovyklauti užsimokėjus 50 ct. į dieną arba \$2 į savaitę už palapinę. Daugumoje parkų leidžiama stovyklauti nemokamai. Lankytojai už vienkartinį įvažiavimą į parkus moka 25 ct., o už metinį leidimą — \$2. Nuotr. Calgary Herald

Sovietai siekia sulydyti tautas

Dr. T. Remeikis, "Lituanus" redaktorius ir politinių mokslų profesorius St. Joseph kolegijoje, Čikagoje, pakviestas Toronto akademikų draugijos, skaitė paskaitą spalio 1 d. Priskelimo par. muzikos studijoje. Jo tema buvo: "Tautų padėtis ir ateitis Sovietų Sąjungoje". Paskaitininkas gana plačiai nagrinėjo dabartinę sovietų politiką tautų atžvilgiu. Nors atskiros tautos turi savo respublikas, sujungtas federaciniiais ryšiais, tačiau viską dominuoja rusai iš savo centro — Maskvos. Jų tikslas galutinėje sąskaitoje — panaikinti tautinius skirtumus ir visas Sov. Sąjungos tautas sulydyti. Teorijoje sovietų vadai kalba apie atskirų tautų ugdymą, bet tik instrumentine prasme — kaip apie priemonę joms ateityje sulydyti. To tikslu siekiama: ekonominėmis, kultūrinėmis ir politinėmis priemonėmis. Ekonominė sritis Sov. Sąjungoje tvarkoma taip, kad būtų pasiekta kuo didesnis tautų su maišymas. Vienu metu buvo užsiimta steigti ekonominius regionus ir pvz. Lietuvai išprausti kartu su Karaliaučiaus sritimi (rusų apgyventa) tarp Gudijos, Latvijos ir Estijos. Toks patvarkymas būtų buvęs žalingas Lietuvai tautine

prasmė (padidines surusėjimo pavojų). Kultūrinėje srityje taipgi siekiama tautų sulydymo. Stalino teorija skelbė socialistini turtin su tautine forma. Bet tautišku būtu laikoma kalba ir savita psichologija. Naujoji pažiūra tą teoriją modifikavo, teigdamas, kad tautišku kumas tėra istorinio vyksmo padaras, kuris išnyks su nauju sovietinio gyvenimo procesu. Taigi išnyks ir tautinės kalbos, pasiliks tik visiems bendra rusų kalba. Jau dabar palengva einama prie tautinių kalbų lygiatėsiškumo panaikinimo ir rusų kalbos iškelimo, nes pastaroji esanti toliausiai pažengusi, be to, "proletariato kalba". Politinėje srityje federaciniai valstybės rėmai dar palaikomi, bet jie siaureja. Sovietinėje spaudoje yra atvirų pasisakymų, teigiančių, kad respublikinės sienos vis labiau nustoja reikšmės. Naujoji sovietinė vyriausybė vėl yra pasisakiusi už centralizaciją, kuria siekiama didesnę valstybei vienybę ir kartu rusų dominavimą.

Paskaitininkas susilaukė daugybės paklausimų. Gaila tik, kad jie išmūšė ji iš paskaitos rėmų ir nuvedė į kitas temas. Buvo iškeltas ir kultūrinio bendravimo su okupuota Lietuva klausimas. Dr. T. Remeikis išreiškė savo nuomonę, jau anksčiau išdėstytą Čikagoje. Pasak jo, tuo klausimu

mūsų veiksniai laikosi rezervuotai remdamiesi tarptautine okupuotos Lietuvos teise, bet tai nesanti įtikinanti atrama. Keletas klausytojų pasisakė prieš paskaitininko nuomonę, ypač dėlto, kad ji neskiria privataus-asmeninio bendravimo su savais tautiečiais nuo oficialaus, implikuojančio bendravimo su okupantu. Taipgi buvo pabrėžtas reikalas palaikyti tarptautinę Lietuvos padėtį, nes ji pasitarnauja Lietuvos laisvini mokslui.

Diskusijoje dėl okupuotos Lietuvos būklės ir jos ateities reikštai liūdnuok minčių, bet rasta ir pagrindo optimizmui. Esą Lietuva, išskentėjusi praieityje didesnę krizę, pajėgs pakelti ir dabartinę.

Patvirtinta naujausios žinios

Iš sovietinės spaudos, leidžiamos Lietuvoje, pastaruoju metu paaiškėjo, kad Maskva kolonistini tikslais steigia tokią pramonę ir tokiose vietose, kad Lietuvai sudaro grėsmę. Net komunistinė valdžia palankūs Lietuvos mokslininkai pasirašė memorandumą, protestuojanti prieš sovietinio užsiėmimus. Rašto tekstas viešai neskelbiamas, bet privačiai gerokai žinomas. Jame, be kitko, sakoma: Nukelta į 9-tą psl.

Baltosios rasės likimas Afrikoje

Pirmasis Afrikos revoliucijos tarpnis atsikratyti baltiesiems beveik baigtas. Negrai, iš dalies ir baltieji, dar spaudimą, kad baltųjų valdomuose kraštuose ir vietiniams gyventojams būtų pripažintos politinės teisės

Afrikos gyventojai, visai nepasiruošę savarankiškai tvarkytis, šiame pokaryje buvusius valdovams pergyvenant sunkmetį, JAV ir sovietams varžantis dėl įtakos, gavo nepriklausomybę. Buvusios kolonijos tapo valstybėmis, kurių sienas apsprendė ne savarankiškos tautos, bet buvusieji kolonistai. Dar neužbaigus pirmojo revoliucinio tarpinio, neužliejus kaikiurių baltųjų salų Afrikoje, prasidėjo antrasis revoliucijos sūtaimams — tarpusavyje kovos, kurios negreitai baigsis.

Afrikos naujosios valstybės yra silpnos. Jos norėtų paskubėti užlieti baltųjų salas, nors jų ūkis pakrikęs, politinis apsisprendimas nesubrendęs, o karinė pajėga pačioje užuomazgoje. Afrikos naujakuriams reikėtų laukti palankaus meto pradėti kovai. Jie betgi jau dabar šaukia: baltieji turi suteikti politines teises vietiniams gyventojams! Tai reiškia, kad portugalai turi palikti Angolą ir Mozambiką, anglai turi atsiveikinti su Rodezija, olandai, vadina mūriais, išsikraustyti iš puikaus turtingo Pietų Afrikos krašto.

GEDIMINAS GALVA

Kova dėl istorinio palikimo

Visos baltųjų salos yra ne tik istorijos palikimas, bet ir pastarųjų vaisius ginti praieityje iškovotoms pirmenybėms. Portugalija gina visomis, dažnai net neleistinomis, priemonėmis kolonijas, kurios duoda naudos neturtin gam valdanciam kraštui. Pietų Afrikos 3.4 mil. baltųjų neduoda 14-kai milijonų negrų ne tik politinių teisių, bet ir nenori jokių santykių palaikyti, išskyrus pasinaudojimą jų darbo vaisiais.

P. Afrikos baltieji siekia besąlyginio vyravimo. Hendrik Verwoerdas, gimęs Olandijoje, mokėsis Vokietijoje ir kurį laiką Berlyne profesoriau, per pastaruosius 8 metus išugdė ūkinę gerovę ir valstybės karinę galybę, buvo valstybinis, politinis ir visuomeninis rikiuotojas. Jis buvo santūrus užsienio politikoje, rasių atskirumo šalininkas krašte, tačiau pastaruoju metu buvo bepradedęs svajoti apie Bantustaną — įsteigiamą P. Afrikos aštuonių sričių, kurios būtų baltųjų valdomos kreipiant daugiau dėmesio į negrų ūkinę gerovę ir

Pasaulio įvykiai

JAV SPAUDA PAMINEJO L. B. JOHNSONO 1000 DIENU PREZIDENTAVIMO SUKAKTĮ, aptardama jo laimėjimus bei nesėkmes ir kartu prisimindama velionies J. F. Kennedžio to paties ilgumo valdymo laikotarpį. Baltuosiuose Rūmuose dieną ir naktį neužgستا šviesos, nes prez. Johnsonas su trumpais prigulimais dirba iki 2.30 val. ryto ir 5.30 v. r. vėl pradeda naują darbo dieną. Toks nenormalus darbo valandų išmėtymas paros rėmuose yra sunki našta ir jo bendradarbiams, kuriuos dažnai iš lovos išverčia telefono skambutis ir prezidento balsas, reikalaujantis skubaus atsakymo į koki nors klausimą. Komentatoriaus Stewart Alsop nuomone, prez. Johnsonas yra tvirtos valios vyras, bet jo silpnąją pusę tenka laikyti neryžtingumą svarbesniuose sprendimuose — jie atidėliojami iki paskutinės minutės.

Vokietijos vyriausybė yra išsipareigojusi už šią sumą pirkti ginklus iš JAV, bet išsipareigojimo rūpesčius: Vietnamo karą, rasių neramumus JAV ir mažėjantį savo populiarumą. Pagrindinį dėmesį jis norėjo skirti gyventojų gerovei pakelti, bet yra priverstas grumtis tarptautinių problemų arenoje, kuri jam niekada nebuvo arti širdies. Jis buvo apsisprendęs remti negrų teises reikalavimus, bet yra priverstas skaitytis su augancia baltųjų opozicija. Skaudžiausias smūgis betgi yra nuolatinis populiarumo mažėjimas. Čia galbūt reikšmingas yra prez. Johnsono nesugebėjimas užmegzti šiltesnių santykių su spaudos atstovais. Jis nori jiems įsakinti, kai tuo tarpu J. F. Kennedy žurnalistus į savo pusę patraukdavo draugiškumu, sąmojum ir aštriu liežuviu.

Sov. Sąjungos dilemą aptaria Toronto dienraščio "Telegram" koresp. Maskvoje P. Worthington. Jo nuomone, sovietinė kompartija didesnę neapykantą rodo ne JAV, bet komunistinei Kinijai. Amerika, tiesa, puolama dėl Vietnamo karo, tačiau nepalyginamai aštresni žodžiai yra skiriami Maotsetungui. Pranešime iš Maskvos daroma išvada: "Jeigu Sov. Sąjunga viena dieną turėtų apsispręsti, kam užleisti pietryčių Aziją, ji, be abejonės, pasirinktų ne Kiniją, bet JAV."

Kinija paminėjo komunistinės santvarkos 17-tąsias metines. Aštrusią kalbą pasakė krašto apsaugos min. Lin Piao, puldamas JAV ir sovietinę kompartiją. TAS SO pranešimu, Sov. Sąjungos diplomatiniai atstovai, pasipiktinę kalbos antisovietiniu turiniu, demonstratyviai išėjo iš salės, o paskui juos išgyveno ir satelitai — lenkai, vengrai, bulgarai, mongolai, čekoslovakai ir Ulbrichto vokiečiai.

"Komsomolskaja Pravda" nusiškundžia, kad "raudonieji sergai" prieš sovietų ambasada Pekinge išskabino plakata, kuriame buvo parašyta: "Mūsų širdys yra kupinos neapykantos — senos ir naujos. Mes jos neužmiršime per 100, per 1.000 ir netgi per 10.000 metų. Ateis diena, tinkamas momentas, kada mes nulupsime jums odą, jėpsime jus gyvus, sudėginsime jūsų kūnus ir leisime vėjams išbarstyti jūsų peklus..."

Negrų vadas M. L. King apkaltino JAV vyriausybę nauja rasinės diskriminacijos forma — neproporcingai dideliu negrų skaičiumi P. Vietnamo džiunglėse. Tenka sutikti, kad negrai Vietname sudaro 12,5% visų ten esančių karių ir 14,6% visų jų žučių kovos lauke. Didžiausias jų skaičius yra pėstininkų daliniuose — 14,8%, o ant pėstininkų pečių ir krinta pagrindinė kovos našta. Iš kitos pusės, 1965 m. i kariuomenės savanoriais įstojo 38-870 negrų — 10,1% visų savanorių, mobilizuota buvo 30.720 — 13,4% visų pašauktųjų į karinę tarnybą. Pasibaigus išsipareigojimui Vietname, karinės tarnybos sutartį pratęsia net 49,3% negrų. Jiems geriau patinka gyvenimas kariuomenėje, negu rasinė trintis JAV miestuose. Pėstininkų daliniuose, laivyne, mariovinės ir aviacijoje yra 5.865 negrai karininkai.

JAV sutiko atnaujinti paramą Indonezijai, kurios duomenimis, pradinė parama sieks apie \$60.000.000. Ją sudarys ryžių, medvilnės ir atsarginių dalių mašinos suantos. Priešlėktuvinis ginklus S. Vietnamui tiekia Sov. Sąjunga. Amerikiečių paskelbtas duomenimis, ten dabar yra sukoncentruota apie 7.000 priešlėktuvinių pratrakų ir iki 30 baterijų priešlėktuvinių raketų, o taip pat gerokai išplėstas radaro tinklas. Spėjama, kad kaikiuriams labiau komplikuotiems įrenginiams turi vadovauti sovietų technikai. I amerikiečių lėktuvus buvo iššauta apie 500 sovietinių raketų, kurios numušė 14 lėktuvų iš bendro 384 numušusių skaičius. Sovietinės raketos yra pavojingus lėktuvams, skrendantiems didesniame aukštyje, bet jos praranda savo veiksmingumą, kai lėktuvas skrenda arti žemės. Šiuo atveju betgi gerokai padidėja radaru aprūpintos priešlėktuvinės artillerijos taikumas. Ji ir yra padariusi daugiausia nuostolių amerikiečiams.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Leidėjas: Kanados Lietuvių Kultūros Draugija "Ziburiai"
Redaktorius: k. dr. Pr. Gaidamavičius; pavaduotojas: A. Rinkūnas
Metinė prenumerata \$5, pusmetinė — \$3. Rėmėjo metinė prenumerata \$10

Adreso pakeitimais — 25 ct.
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra.

Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland— Lithuanian Weekly
Publ. by Ziburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc.

Subscription rates: \$5 per year, \$3 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
Tel. 368-6813

Kaimo statybos ministeris - rusas

RIMAS GINTAUTAS

Per ketvirtį šimtmečio žemdirbiai gyvena posūnių dalia. Kompartija siekia juos jėga suginti į gyvenvietes, kuriose būtų sutelkta apie 700 gyventojų. Seniems gyvenamiems trobesiams vienkiemiuose jau seniai neduodama medžiagos. Ne vadinamųjų kultūrinų pirmenybių masinai, bet vargo genami kaimiečiai žemdirbiai jau persikėlė į naujus gyvenvietes pastatus, kurie visai nepritaikyti žemdirbių paskirčiai. Būtai maži, visai be ūkinio pastatų, sklypeliai prie buto užgrožiti pačių žemdirbių rankomis sureistas tvarteliais. Sandėlių ir rūšių nėra. Trumpai tarus, naujuose butuose, kurių po vienu stogu būna iki 20, žemdirbys pasijunta suspaustas kampininkas, kurio vadinamas ūkinis sklypelis toli nuo jo buto.

Naujos gyvenvietės dar tebe laukia planavimo, kuris dar laukia studijų ir sprendimo. Negeriau vyksta kolchozų ir sovchozų ūkinio pastatų statyba. Kultūrinės paskirties ir visuomeninio naudojimo pastatai išlyta tik vietos administracijos rūpesčiu.

Naujai įsteigtoji kaimo statybos ministerija iš visų pusių puolama. Jos "ministeris", dalia "lietuviška" pavardė Andrej Bialopetrovič, atseit Baltpetris, rusišku įgudimu naudoja kompartijos taktiką: kai tave kaltina, surask dar labiau nusikaltusį. Aiškiau, tarpusavyje vajokimas rodo, kad sovietinė santvarka nepajėgė išspręsti net pačių menkiausių klausimų, jei rusas jais nesidomi.

Pripažįsta apsilėidimą
Rugpjūčio 14 d. statybininkų šventė sukėlė nerimą, nes ne tik kaimo, bet ir miestų statybininkai netesėjo plano. Darbininkai, o ypač įvairūs biurokratai, apdovanoti medaliais ir pagyrimo lauktais, kad ir kitus paskatintų. Ryšium su metine statybininkų švente įvykusiame jungtiname žemės ūkio ir paruošė darbininkų ir tarnautojų profsąjungos bei statybos ir statybininkų medžiagų pramonės darbininkų profsąjungos respublikinio komiteto prezidiumo posėdyje buvo svarstomos šiuo metu pirmojo pusmečio statybos kaimo išdavos.

Minėtos profsąjungos respublikinio kultūrinio-buitinio skyriaus vedėjas K. Pranauskas pateikė sunkų kaltinimą ne tik statybininkams, vadinamam kaimo ministeriui, bet ir sovietinei santvarkai ("Valstiečių Laikraštis", VIII.17, nr. 98):
Pusmečio planas įvykdytas tik 75 procentais. Melioracijos ir vandens ūkio ministerijai pavaldžioje organizacijoje iš centralizuotų lėšų buvo nu-

matyta per šį pusmetį atiduoti naudojimui 1500 kv. m gyvenamojo ploto. Per tą laiką atiduota tik 2849 kv. m. Respublikinio susivienijimo "Lietuvos žemės ūkio technika" planas — 2330 kv. m, atiduota — 1172 kv. m.

Prezidiumas pažymėjo, kad kultūrinės-buitinės paskirties objektų statybą tarybinuose ir valstybinuose ūkiuose nepatenkinamai vykdo pagrindinis rangovas — Kaimo statybos ministerija. Nežiūrint didelio pereinamų objektų skaičiaus, 1965 metais žemdirbiai negavo 11.035 kvadratinį metrų gyvenamojo ploto. Dar blogesnė padėtis, stant valgyklas ir pirtis. Iš numatytų pastatų 15 valgyklų pastatytos vos dvi. O iš statomų 40 vietų pirtų žemdirbiai gavo tik vieną dešimties vietų pirtį. Del statybininkų kaltės šią vasarą nepradėjo veikti daugelis valgyklų darželių. Ypač blogai stato gyvenamuosius namus ir kultūrinis buitinius pastatus Mažeikių, Jurbarko, Šilutės, Telšių, Utenos mechanizuotos kolonos.

Prezidiumas pažymėjo, kad pagrindinės statybos atsilikimo priežastis — blogas darbų organizavimas. Gyvenamųjų namų, valgyklų, pirtų ir vaikų darželių statybai nekreipiamas dėmesys. Neretai pasitaiko, kad šalia gerai statomo gamybinio pastato prie gyvenamojo namo statybos nedirbama.

Jungtinis prezidiumas pareikalavo iš Kaimo statybos, Žemės ūkio ministerijai iki spalio 1 dienos likviduoti atsilikimą gyvenamųjų namų, pirtų, valgyklų ir vaikų darželių statyboje, užtikrinti šių metų šių objektų statybos planų įvykdymą. Prezidiumas atkreipė dėmesį į kaimo statybos ministro pavadojoto Z. Blotnio pareiškimą, kad gyvenamųjų namų ir kultūrinio-buitinių pastatų 1966 metų statybos planas bus įvykdytas. Iš tarybinų ir valstybinių ūkių vadovų pareikalauta sudaryti statybininkams geras kultūrinės ir buitines sąlygas, jautriai reaguoti į jų poreikius ir interesus.

Bialopetrovičius kaltina

Kai kompartija giriiasi išmokslinti tūkstantinę inžinierių, tiesiog keista, kad nesurado lietuvių kaimo statybai vadovauti. Nuo minėtos statybininkų šventės ne dviem savaitėm nepraslinkus, kaimo statybos "ministeris" sukviė kaimo statybos vadovų pasitarimą, kuriame gynėsi kitus kaltindamas ("Tiesa", VIII.27, nr. 200):

Kaimo statybos ministerijos organizacijos visumoje neįvykdė septynių mėnesių darbo užduočių. Daugelis jų dirba nerantabiliu, neįvykdo savikoms mažinimo plano, dar pasitaiko kokybės darbu. Per pirmąjį šių metų pusmetį žemdirbiams neatduota 3 tūkstančiai kvadratinų metrų gyvenamojo ploto, 8 patalpos galvijams, 7 mineralinių trąšų sandėliai ir kai kurie kiti objektai.

Susirūpinimą kelia nepatenkinama šiltnaminių statyba. Statybos ministerijos Pramoninės statybos montavimo darbu trestas šiuose objektuose dirba lėtai, nesilaiko sudarytų grafikų... Beveik visose kaimo statybos organizacijose trūksta kvalifikuotų darbininkų bei inžinierių-technikos darbuotojų. Todėl būtina geriau taikyti materialinio skatinimo principą, o pirmiausia — premijinę darbo apmokėjimo sistemą. Klaidėdama, Kėdaičių, Šiaulių ir kitos kilnojamos mechanizuotos kolonos, gerai taikė šią darbo apmokėjimo sistemą, sutelkė pakankamą skaičių darbininkų, pasiekė puikių rezultatų.

Nepakankama dėmesį kaimo statybai skiria Statybos ministerijos organizacijų vadovai, kurie laiku neprūrina objektų betonu bei skiediniu, statybių gaminiams. Nuo sudarytų grafikų atsilieka Automobilių transporto ir plentų ministerijos organizacijos, San-technikos darbu, Energetikos statybos trestų valdybos.

Kairio kalba

Vadinamame kaimo statybos aktyvo pasitarime lietuvių šoko pagal ruso muziką. Kompartijos koštvus paminėjo, kad be gudo kalbėjo ir lietuvių — G. Plioplys, V. Radvila, A. Baltušis, tačiau jų aštrūs žodžiai nepasiekė viešumos. Visuose laikraščiuose įdėta to paties sukirpimo nudaiktas pranešimas. Ministerijų tarybos pirmininko pirmojo pavadojotojo K. Kairio apkarpyta kalba, įteikus vadovams apdovanojimus, neatnešė giedros:

Kapitalinės statybos eiga rodo, kad yra stambių trūkumų, planuojant, projektuojant ir vykdant darbus. Skirtingai, dažnai neiatsižvelgiama į statybos organizacijų pajėgumus, nustatomi nerealius terminai objektams atiduoti naudoti. Nevisada atsižvelgiama ir į technologinių įrengimų bei techninės dokumentacijos pristatymo terminus.

Kaimo statybos ministerija ir Statybos ministerija skolingi žemdirbiams nemąža pastatų. Atsilikimo priežastis ta, kad blogai organizuojami statybos darbai, žema jų kultura, silpna darbo drausmė. Darbininkai kaimo statybose dažnai keičiasi, ieško geresnių šeiminių.

Tarpkolūkinės statybos organizacijos reikia suteikti didesnę techninę paramą, nes jos mechanizmai turi žymiai mažiau, negu valstybiniai žemės ūkio statybos trestai ir kolonos.

Kaimo statybos organizacijos turi susirūpinti darbų kokybe, užtikrinti kelia techninių sąlygų ir normų pažeidimus. Partijos rajonų komitetams ir vykdomiesiems komitetams reikia daugiau rūpintis statybos reikalais.

Kai kompartija negali ištempti įklampusio vežimo, lengva ranka skatina įvairius komitetus, kurie gyvuoja tik ant popieriaus.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS

L. Fondo rudens vėjus pradėdamas šiais įnašų papildymais:
160. K. Purvinskaitė iki \$100
107. "North Sylva" Toronto iki \$400
15. P. L. Toronto iki \$500

Montrealietė Purvinskaitė niekieno neraginama pasiūlė įgaliotinai priimti jos įnašą. Lietuvių B-vė "North Sylva" pasižadėjo kasmet įmokėti Fondui po \$200 ir to pažado laikosi. Tautos vėteranas ir pensininkas pr. M. Krupavičius, jau 80 m. amžiaus, yra įmokėjęs Liet. Fondui Čikagoje \$500. Kairurie Kanados lietuvių (N. Zabulionis, dr. Matukas) yra įnešę stambias sumas į Amerikos Liet. Fondą. Sveikiname juos ir tikime, kad jie nepamirs ir Kanados Lietuvių Fondo bei taps jo nariais. Kviečiame visus Kanados lietuvius tapti Lietuvių Fondo nariais, kad bendromis jėgomis sudarytume pastovų finansinį lietuvių stiprinti

pagrindą. Įnašus priima Fondo įgaliotinai vietoje, Fondo valdybos nariai Toronto, o taip pat visi lietuvių bankeliai ir net laikraščių redakcijos.

L. Fondo valdybos adresai: pirm. dr. A. Pacevičius, 280 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont., sekr. P. Lelis, 325 Seaton St., Toronto 2, Ont.

Š. m. rugsėjo 21 d. įvyko K. L. Fondo valdybos posėdis, dalyvaujant tarybos pirm. V. Ignaičiui, kuriame vienbalsiai nutarta Fondo įregistravimą pagreitinti. Taip pat nutarta, kad sudarytoji komisija iki š. m. spalio 1 d. apsilankytų pas adv. Kelly ir prašytų jį pakeisti kairiuosius statuto projekto punktus, suderinant juos su Kanados Liet. Bendruomenės statutu. Komisija buvo jau anksčiau Fondo tarybos sudaryta iš 5 asmenų, kurion įeina ir KLB krašto valdybos pirmininkas. KLF. Inf. P. L.

FILOSOFAS TEISIA PREZIDENTĄ

Pasaulinio garso britų filosofas Bertrand Russel, 94 metų amžiaus, galvoja kaip koks maištingas jaunuolis. Jis turėtų savo patarimais tarnauti žmonijai, bet elgiasi priešingai: skelbia neapykantą Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Neseniai paskelbė trauksias į pasaulinį teismą JAV prezidentą Johnsoną, valstybės sekretorių Dean Ruską ir krašto gynybos sekretorių McNamara už nusikaltimus žmonijai ir savo krašto piliečių nuskurdinimą.

Nors to "teismo" dar nebuvo, bet Russel esąs tikras, koks sprendimas bus padarytas: busi pasmerkti JAV vadai.

Iš tikrųjų betgi nusikaltimas būtų buvęs, jeigu JAV būtų ne reagavusios į komunistų agresiją. Del amerikiečių "nuskurdinimo" tai Russel aiškiai klysta ar meluoja, nes šiais metais JAV pajamos baigsis 725 bilijonais dolerių. Iš tos sumos 565 milijonai dolerių eina į piliečių kišenes. Už tas pajamas jie perkasi maistą, namus, aprangą, automobilius ir dalį padeda bankuose kaip santaupas ateities reikalams. Į piliečių kišenes patenka 78% krašto pajamų, o išlaidos krašto apsaugos ministerijai, kartu su Vietnamo karo išlaidomis, šiais metais sudaro 65 milijonus, arba vienuoliktąją dalį krašto pajamų. Tuos 50% Russel iš pirmo išlaužė. Visas tas krašto "nuskurdinimo" nusikaltimas yra taip pat iš pirmo išlaužtas. Niekad JAV istorijoje nebuvo tiek daug dirbta ir uždirbta, kaip pastaruosiu laikų. Tai rodo ne tik amerikiečiai, bet ir užsienio statistika. Išidėmėta, kad pasaulinio garso filosofas žilėjo senatvėje sugeba taip iškreipti faktus, kad tuo būdu išreikštų savo neapykantą. O tai jau filosofo nusikaltimas filosofijai. J. G.

Švedai grįžta iš sovietinės Rusijos

Neseniai grįžo 7 asmenų šeima švedų kilmės. Ryšium su tuo verta prisiminti, jog dar XIII šimtmetyje daug švedų buvo apsigyvenę Estijoje — apie 1.300. Carienė Kotryna įsakė 1.200 švedų iš Pabaltijio perkelti į Ukrainą. Tas švedų deportavimas vyko garsaus Potiomkino priežiuroje.

Prie Dniepro švedams buvo sunkios gyvenimo sąlygos: dažnas badmetis, nuolatines riaušes, karai. XX amžiaus pradžioje švedijoje buvo susidomėta savo tautiečių likimu ir imtasi žygių jiems reparitruoti. Būdami toli nuo savo senosios tėvynės, švedai Rusijoje išlaikė savo kalbą ir tikėjimą (liuteronų). 1929 m. 880 žemdirbių grįžo į Švediją, kurioje tuo metu siautė ūkinė krizė, todėl dalis tu reparitruojant tuoj išvyko į Kanadą, o 240 grįžo į Rusiją.

Siuo metu Sov. Sąjungos švedai vėl bando grįžti, bet sugrįžti turi sunkumų su kalba: jų kalba yra senoviška, kokia buvo prieš 700 metų. Švedijoje kalba per tą laiką žymiai pasikeitė.

BALTŪJŲ LIKIMAS AFRIKOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

Jautriausias ir silpniausias taškas yra Rodezija, kurioje 260.000 anglų siekia valdyti milijonus negrų. Ian Smith paskelbė valdomos Rodezijos suklebė nerimą ne tik Afrikoje, bet ir Britanijoje, kurios vyriausybė panaudojo ūkinės priemonės naujajai valstybei pakludyti. Rodezijos klausimas pasunkino Anglijos padėtį ir Britų Bendruomenės premjerų pasitarime, kuriame ryškėjo pavojus suskilti ir sunykti visai Britų Bendruomenei.

Kova dėl Rodezijos

Britanijos vyriausybė padarė švelnų ūkinį spaudimą Šiaurės Rodezijos suklebėiškai Ian Smith

tik todėl jai neišmokėjusi algos, kad neturėjusi pinigų po ranka... Čia ji nutraukė savo kalbą ir, kreipdamasi į mane paklausė: Ar tai jūs būsite šitų peonų konsulas? Argentinijoje peonais buvo conquistadorų pavergti indėnai, tiesiog vergai... Toks turtoelės palyginimas savo buvusios tarnaitės tiesiog žada ateitį! Nieko daugiau nepasakius ir algos nesumokėjęs, dėl laiptais iščiuzėjo segnora milijonierė. Ir kaip tenai nesigoriauzuos komunistai, kai graibiausia neteisėybė akis svilina?

Lauk darbas mūsų žmonės Argentinijoje nesidžiaugė, nes tie darbai buvo daugiau sezoniniai bei laikiniais. Pvz., kol nuo laukų javus nuima, užtenka darbo trims mėnesiams, o paskui... eik į visas keturias puses. Uždarbiai labai menki: kiek užsidirba, tiek pravalgo, o grįžti į Buenos Aires tenka kaip nors ištaisius prekiniuose vagonuose. Pasitaikydavo ir nelaimių, jei kuris prisnūdavo...

Buenos Aires darbų būdavo daugiau, kaip S. Pauly, o pats miestas beveik dvigubai didesnis. Argentiniečių valiuta net triskart didesnė, todėl darbus mūsisiškių susiradavo gausiai mieste. (Bus daugiau)

Čiū likimu ir imtasi žygių jiems reparitruoti. Būdami toli nuo savo senosios tėvynės, švedai Rusijoje išlaikė savo kalbą ir tikėjimą (liuteronų). 1929 m. 880 žemdirbių grįžo į Švediją, kurioje tuo metu siautė ūkinė krizė, todėl dalis tu reparitruojant tuoj išvyko į Kanadą, o 240 grįžo į Rusiją.

Siuo metu Sov. Sąjungos švedai vėl bando grįžti, bet sugrįžti turi sunkumų su kalba: jų kalba yra senoviška, kokia buvo prieš 700 metų. Švedijoje kalba per tą laiką žymiai pasikeitė.

KONSULO PATIRTIS BRAZILIOJE

Lietuviai žaliojo aukso krašte

(Tęsinys iš pr. numerio)

Bažnyčios statyba

Kun. B. Sugintas ne tiek surinko bažnyčiai pastatyti, kiek tikėjosi, bet dolerius pakeitus vietos valiuta susidarė arti 90.000 milreisu. Tad pradėta ruošti statybai.

Kadangi nei kunigas, nei aš neturėjome supratimo, kiek tai galėtų pareikalauti pinigų, teko kreiptis į vieną patikimiausių statybos bendrovių, nuolankiai prašant visokeriopo patarimo. Pasakė atvirai, kiek mūsų kunigas surinko aukų tam reikalui, kad gavome nemokama didelį sklypą su 50.000 plytų priedu tam tikslui, kad mūsų 7-8 tūkstančiai katalikų vargsta, neturėdami nuosavos nuolatinės vietos pamaldoms, — būvau b-vės pirmiminko paklaustas, kokio dydžio ir stiliaus mes norėtume bažnyčią pasistatyti? Aišku, nuo dydžio ir stiliaus ir kaina tegali būti apskaičiuota. Nurodęs dydį ir Sv. Cecilijos bažnyčios tirolietišką stilių, gavau pirmiminko pažadą gauti atsakymą už poras savaičių. Žodį tesėjo: gavome visus braižinius ir apskaičiuotą jų kainą 250.000 milreisu... Bet, sakė, tamstos nenusiminkite: paskelbkite varžytines, atsirastat statybininkų, kurie pagal mūsų braižinius jum pigiau pastatys, o mūsų firmos inžinierius jūsų rangovo darbus patikrins. Visa tai jums nieko nekainuos, tai bus mažytė mūsų firmos auka... Ką gi, beliko tik nuosirdžiai pirmiminkui padėkoti.

1935 m. birželio 24 dieną išvykstant į Lietuvą, jau buvo dengiamas bažnyčios stogas. Jos pavirštiniam nebeteiko dalyvauti, o ar kun. B. Sugintas į šventinimo iškilmes pakvietė tos b-vės atstovus, nežinau. Halina Močinskienė, pateikdama Liet. Enciklopedijai informaciją apie lietuvių bažnyčią Vila Zelinoj, net kun. B. Suginto vardo nepaminėjo.

DR. PETRAS MACIULIS

"Pasaulio lietuvių"

Vilnius ir Vilniaus krašto lietuvių nevisi galėjo viską pametę pasišalinti, nors lenkų ir nekenčiam. Pasilikusieji organizavosi viešai ne politinėje, bet kultūrinėje srityje: steigė lietuviškas mokyklas, gimnazijas, skaityklas, jaunųjų ūkininkų ratelius ir tt.

Niekam nebuvo paslaptis, kad visiems tiems darbams buvo reikalingi ir vadovai, ir lėšos, kurios ateidavo per Rygą iš Lietuvos. Formaliai buvo sudarytas Lietuvių Komitetas, atstovavęs lietuvių mažumai Vilniuje. Darbas buvo sunkus ir moraliai atsakingas prieš lietuvišką visuomenę. Tad aišku savaime, kad niekas "už gražias akis" nedirbo. Tokie ponai Bocianskiai kaskart darėsi žiulesni; reikėjo dalyką iš vyriausybės rankų perleisti į visuomenės. Čia ir buvo draugijos užsienio lietuviams remti užuomazga. Mano išitikinimu, tai buvo gero kaimo pavėluotas sprendimas. Dar liūdnuia, kad mūsųose dažnai būdavo pirmo steigiama organizacija, o tik vėliau pradėdama darytis, kas jau vadovaus. Taip atsitiko ir su DULR. Konkrečiai kalbant, buvo išleista knyga "Pasaulio lietuvių", sukvietas Kaune pasaulio lietuvių kongresas 1935 metais. Darbas būtų geriau pavykęs, jeigu viskas būtų buvę tiksliau išstudijuota, išnagrinėta, suplanuota, o ne vienam asmeniui palikta. DULR pirmiminko kelionės po Šiaurės ir Pietų Ameriką pačiai organizacijai kainavo virš 50.000 litų, bet nieko konkrečiai nepasiekė, priešingai, kaikas net geru žodžiu nepersivertė to minėti. Jei Argentinai ir Brazilija kaitė gavo, tai tik kun. J. Janilionio kelionės į Kaurą dėka.

O kaip Argentinijoje?

Sitų prisiminimų pradžioje minėjau, kokių tikslų vykau į Buenos Aires. Ten oficialiai turėjau sugaišti šešias savaites, o išbuvau

MOHAWK FURNITURE LTD. PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MASINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIROUS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVES:
Rytuose — 2448 DANFORTH AVE. — TEL. OX 9-4444
Vakaruose — 137 RONCESVALLES AVE. — TEL. 537-1442
Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Kanados darbininkus valdo Amerika

Visi žinome ką reiškia darbininkų unija, bet mažai kas domės jų sudėtimi ir veikla. Čia norėčiau giliau pažvelgti į jų sudėtį ir veiklą.

Unijų centrai Amerikoje

Daugumas Kanados darbininkų unijų priklauso "International" unijoms, kurių centrai be išimties yra JAV. Jiems priklauso virš 1.125.000 kanadiečių darbininkų, kurie per metus nario mokesčiais sudeda virš \$23.000.000. Ką kanadiečiai gauna už tuos iš savo krašto išsiųstus pinigų?

Pirmiausia panagrinėsiu atskirų skyrių (Local) koordinaciją. Kai sutartis su bendrovėmis baigiasi, skyriai siūnia centrui numatytus naujai sutarčiai reikalavimus. Centrai išstudijuoja ir, palyginę visų skyrių reikalavimus, patvirtina. Paprastai vienos gamybos skyriai priklauso tai pačiai unijai, todėl ir sutarčių reikalavimai yra beveik visais atžvilgiais vienodi, nes būna suvienodinti centrai. Kai vienas skyrius išeina į streiką, bendrovė negali permesti gamybos į kitą fabriką, nes kitas unijos skyrius priklausys tai pačiai unijai, atsisakys gamybą padidinti arba irgi prisidės prie streiko. Be to, centrai palaiko gerus ryšius su kitais centrais ir kitų unijų skyriais, kurie, reikalui esant, ateina streikuojančiam skyriui ir pagalbą. Skirtingų unijų skyriai atsisako pristatyti streikuojančiam skyriui žaliavas, priimti skyriaus gaminius ir t.t., jeigu bendrovė ryžtasi streiką lauzyti.

Antras gana svarbus dalykas — informacinis susižinojimas. Visos darbininkų problemos, kiverčiai, laimėjimai, teismai ir jų sprendimai, greitai perduodami visiem skyriams. Iš to skyriai daug pasimoko ir nebereikia

kiekvienam skyriui daryti tų pačių klaidų.

Pusė lėšų lieka centruose

Iš nario mokesčio surinkti pinigai labai mažai tepasiekia streikuojančius darbininkus, ypač kanadiečius. Yra atvejų, kur ne pats skyrius, bet jo centras įsako streikuoti. Išstumtasis skyrius ir streiką yra gausiai remiamas centro ir kitų unijų, nes jo užduotis yra nutiesti kelią kitiems skyriams, kurių laukia tos pačios problemos. Čia reiktų paminėti The International Typographical Union, kuri įsakė ir rėmė Toronto dienraščių streiką, trunkantį jau trečius metus. Kiti streikai daugiausia laikosi iš savo streikų fondo ar gaunamos pašalpos iš kitų skyrių.

Be to, centrai leidžia unijų laikraščius ar žurnalus, kurie unijų nariams yra siuntinėjami nemokamai.

Statistika rodo, kad visos išlaidos, ryšium su Kanados skyriais, "International" centrums kainuoja apie pusę iš Kanados gautų pinigų, antroji pusė palieka už sienos.

Paskutiniu metu vis dažniau pasigirsta balsų prieš "International" centrus ir skleidžiama mintis savo krašto unijų. Turėdami savo unijas kanadiečiai sutauptyti ar bent iš savo krašto neišsiųstų milijonus dolerių. Kaip greitai Kanados unijos sudarys savo centrus, sunku atsakyti. Mano manymu, dar ilgai "International" vadovaus kanadiečiams, nes yra nutiestas stiprus tinklas nuo pat "International" vadų iki mažiausio vieneto — patikėtinio (steward). Nors unijų konstitucijos skamba demokratiškai ir jų vadovai demokratiškai renkami, tačiau reiktu sabažoti tuo demokratiškumu rinkimuose, nes didieji unijų vadai niekuomet nesikeičia. Daugiausia balsavimai yra atliekami paštu atsiunčiamomis kortelėmis.

Tarptautinių unijų sudėtis

Vyriausia vieta tokios unijos Kanadoje priklauso skyrių atstovui, kuris automatiškai yra ir "International" centro narys. Jis palaiko ryšį tarp skyrių, dalyvauja skyrių ginčuose, sutarčių sudarymuose ir pasirašinėja jo pavardę ir veikia priklausomai nuo centro, todėl, aišku, tą vietą užimančiam nėra kaip pasisakyti prieš centrą, nes tuo pačiu pasisakytų ir pats prieš save.

Toliau eina provincijų atstovas, kuris daugiau ar mažiau yra ryšininkas ir taip pat priklauso centrui.

Dabar jau pasiekiami ir pačius skyrius. Pastarųjų vadovybės sudėtis priklauso nuo narių gausumo, o tuo pačiu ir finansinio pajėgumo. Normaliai didesniųjų skyrių vadovybė sudaro: prezidentas, sekretorius, reikalų vedėjas, viceprezidentas, vyriausias patikėtinis (steward), departamentų patikėtiniai ir jų pavaduotojai.

Kai yra sudarytas jungtinis skyrius (kelių fabriku darbininkai susijungę į vieną skyrių), jo sudėtis skirtinga tuo, kad visų fabriku darbininkai renka tik pirmuosius tris. Kiekvienas įmonės unijos skyrius atskirai išsirenka savo prezidentą, jo padėjėją, departamentų patikėtinį ir jų padėjėjus. Kiekvieno fabriko unijos prezidentas su kitais unijos išrinktais pareigūnais sudaro komitetą ir tvarko visus eilinius darbininkų reikalus. Kur problema liečia daugiau nei vieną fabriką, jos sprendžiamos vykdomosios tarybos (executif board). Ją sudaro visi fabriku unijų prezidentai ir pirmieji trys pareigūnai: skyriaus prezidentas, sekretorius ir reikalų vedėjas. Jie visi turi nuolatinį pasitarimą, sprendžia ginčus, veda derybas su bendrovėm dėl sutarčių ir t.t.

Kas mane priglaus bei globos? Daugelyje Kanados vietų renkamos aukos United Community Fund, kuris išlaiko bei remia daugybę labdaros įstaigų. Perna į paslaugomis pasinaudojo apie du milijonai kanadiečių. Buvo surinkta 42 milijonai dolerių. Įvairiose vietovėse labdaros vajuos organizuoja Community Chest arba United Appeal organizacijos

Dvidešimt dveji nesimatymo metai

Ju jaunystė ir meilė buvo pačiame žydėjime, kai prasidėjo karas. Karo audrai vis grėsmingiau ir plačiau išsiliesnoję, jis, gavęs porai dienų leidimą, ją vedė. Nepraslinko nei pilna dienele, kai jis buvo pašauktas į frontą...

Kariavo... su savo daliniu atsidūrė Italijoje.

Zemaitis ir suvalkietis ūkininkauja
Pražūsus siaubingajam karui.

jis, kaip ir daugelis kitų tremtinių, pasirenka Kanados žemę. Atlikęs privalomą darbo sutartį, eina į fabriką. Tačiau Lietuvos žemės artojiūni nepatiko įmonės darbas, ir su draugu, šiek tiek susitaupe, nusiperka ūkėlį. Taip suvalkietis ir žemaitis ūkininkauja. Darbo daug, o pelno jokio, nes ūkelyje investuota permažai kapitalo. Taip vienas grįžta į fabriką, kitas lieka ūkininkauti. Pagaliau abu įsitikina, kad iš tu "pelų nebus grūdų". Pasiitako parduoti ūkį, kad ir su nuostoliu. Čia draugai išsiskiria — vienas į vieną miestą, kitas į kitą ir vėl į... fabrikus.

Skirtingais keliais

Zemaitis, nors Lietuvoje palikęs žmoną su vaikais, surūpina naują šeimą. Suvalkietis gi lieka ištikimas pirmajai, su nieku nesudėda, ramiai ir padoriai gyvena, netgi negeria, kaip daugelis panašaus likimo draugu. Nekartą jam tenka gyventi iš bedarbio pašalpos. Aplanko jį ir liga bei kitos nesėkmės. Po Stalino mirties jis susiranda ne tik žmoną, bet ir motiną, ir brolius. Prasideda susirašinėjimas ir vėliau jų šelpimas siuntiniais. Būdamas jis, padirbėjęs keletą mėnesių, sudaro siuntinį ir išsiunčia tai žmonai, tai motinai, tai broliams ir taip vėl iš eilės. Žinau, kad siųsdavo pačius geriausius dalykus. Rodė mums ir pats gerėjosi prekėmis. Žiūrėdama į tuos puikius pirkinius, ji švelniai pabariau sakydama, kad nei jis pats neturi tokių gerų drabužių; ar kartais ne perdaug save nuskriaudžia? Jis šypsojosi laimingas, tarytum matydamas savo mylimuosius besidžiaugiančius jo dovanomis.

Geležinė uždanga ir kieta viltis

Nors viltys buvo menkos, o atvažiuosiujų iš už "geležinės uždangos" skaičius buvo juokingai mažas, jis nieko nelaukdamas stengėsi ją atsiimti. Užklaustas, jis lyg ir daugiau nuliūdavo, beviltingai numodavo ranka, o kartais viltingai nusišypsodavo. Slinko metai po metų... Belaukdamas, bedėdamas visas pastangas, jis smarkokai susirgo. Tuomet jį parašė laiška, kad jam esą teks nebeilgai gyventi, ir jai ten savoj, kad ir pavergtų, žemė vis bus lengviau nei čia vienišai svetimame krašte. Esą jis nutraukė bylos eigą ir jį tedaro panašiai. Ji jam pasipriešino ir rašė, kad žūtbut turi jį pamatyti. Gal jos paveiktas, gal šiek tiek ir mūsų, vėl pradėda bylą iš naujo, vėl tikisi ir laukia...

Turtų jis neužgyveno, net nuosavo namelio neturi, nes kaip minėjau, ir nedarbas ir ligos jį nekarta gerokai paklupdė. Savimi rūpinosi mažiausiai, bet nuolatos rėmė savuosius tėvynėje.

Pagaliau atėjo pavasaris rudenį

Ir štai galų gale ji atvažiavo šiomis dienomis. Susitinka jie lygiai po 22 nesimatymo metų!... Ką jie jaučia ir ką pergyvena po šitiek metų, sunku įsivaizduoti, juoba, kad jau ne žalioti jaunystė jiems žvelgia į akis, bet gyvenimo audrų ir vargų gerokai išplakti. Laimė, dvosioj nepalūžę. Ji, gyvendama "raudonajame rojuje", "džiaugėsi" to krašto santarvka, tai yra, lygimoms teismis su vyrais, kirto ir plukdė medžius...

Brangiai MAMYTEI Lietuvoje mirus,
mielą VLADĄ GUMAUSKĄ ir šeimą
nuoširdžiai užjaučia —
"Trane" lietuviai bendradarbiai

Mielai MAMYTEI mirus lietuviškame Suvalkų trikampyje,
JULYTĘ KAMAITIENĘ ir šeimą
nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —
Onutė ir J. Ažubaliai Julė ir K. Liutkai
Toronto, Ont. Bronė ir St. Prapakai

A T A
ONAI KRIAUCELIŪNIENEI mirus,
sūnums — VLADUI ir JURGIUI KRIAUCELIONAMS
bei jų šeimoms reiškiamo giliausią užuojautą —
V. Mikelėnienė, dukters ir sūnus

SOFIJAI DAUGVILIENEI mirus,
dukterims — VANDAI, GRAZINAI, ZOTAI,
sūnui JURGIUI ir jų šeimoms nuoširdi užuojauta —
Ottawa, Ont. Trečiokai

ATVIRAS PADĖKOS LAIŠKAS

Jau per mėnesį laiko nutolo mano tiesioginė veikla nuo Toronto. Džiaugiuosi turėjusi progos su Jumis, brangūs torontiečiai, susipažinti ir kartu trejus metus dirbti žmoniškumo, lietuviškumo ir katalikiškumo plotose. Visiems padėjusiems gili ir nuoširdi padėka.

Siuo metu ypač dėkoju mūsų rėmėjams ir rėmėjams su pirmininke L. Murauskienė už jaukias man suruoštas išleistuves ir įteiktą dovaną, kuri kasdieną Jūs primena. Ačiū visiems, kurie savo dalyvavimu prisidėjote ir sukūrėte tokią giedrą ir nuoširdžią pobūvio nuotaiką. Ypač gili padėka V. Kolyčiui už humoristišką vakaro pravedimą; abiejų parapijų klebonams: Tėvui Placidui, OFM, ir kun. P. Ažubaliui už gražius linkėjimus ir paramą seselėms; "Tėviškės Žiburių" redaktoriui kun. dr. P. Gaidai už atsisveikinimo žodį ir mano talkos įvertinimą; Priskelimo par. katalikams moterims su pirmininke A. Kuoliene, šeštadienines mokyklos vedėjui J. Andriuliui ir jo atstovautiems kolegoms mokytojams; tėvų komitetui ir jam atstovavusiai B. Empanerienei; vyresniesiems moksleiviams ateitininkams — jų atstovams R. Urbonaitei ir J. Vaškevičiui; "Gintarėms" ir jų atstovėms — E. Krikščiuonaitėi ir V. Zinkevičiūtei; deiman-

tinio amžiaus Toronto lietuvių kolonijos atstovei O. Pabedinskaitėi; visų susirinkusių atstovui J. Matulioniui už gražius linkėjimus, malonų dėmesį, dovanas ir pažadėtą maldas.

Kai pasižiūriu atgal į tuos trejus metus, praleistus Toronte, galiu pasakyti, kad miela, draugiška ir duosni buvo Toronto ir artimųjų lietuviškų kolonijų visuomenė. Jutau Jūsų įvairią paramą mums ir mūsų (seserių) veiklai. Ačiū Jums dar kartą už viską. Atsiprašau, jeigu ką užgavau ar įskaudinau, tikrai tai nebuvo tyčia, bet veikiant daug kas įvyksta netaip, kaip būčiau norėjusi.

Šia proga noriu išreikšti padėką ir vienuoliško gyvenimo bendrininkėm, Toronte kartu su manim dirbusiom seselėm. Jeigu ką galėjau padaryti, tai jų paramos dėka, nes visada seseriškai visur talkino, padavavo, padėmė, papildė.

Neįmanoma visų vardų surašyti ant popieriaus, tačiau visus Jūs ir Jūsų reikalus sudėjau savo maldoje iki vėl kada nors susitikime. Ta pačia proga kviečiu aplankyti mus Putname, gražioje lietuviškoje Marijos sodyboje.

Nuoširdžiai dėkinga ir visada maloniai Jus prisimenanti —
Sesuo M. Paulė

PADEKA

Suruošusiems mums 50 metų vedybinio gyvenimo sukakties pobūvį Priskelimo salėje reiškiamo gilia padėka; taip pat — visiems atsilankiusiems ir prisidėjusiems prie pobūvio.

Padėka Tėvui Pauliui, OFM, už dovaną ir tartą žodį, Tėvui Placidui, OFM, už atsilankymą ir linkėjimus.

Nuoširdžiai dėkojame broliui Jonui ir sūnui iš Klevelando už atsilankymą, W. Follertui už vadovavimą pobūviui.

Ypatinga padėka rengėjoms, kurios įdėjo tiek daug vargo ir rūpesčio: E. Bulzgienei, H. Jarienei, G. Ribkieni, G. Banylienei, M. Banylienei, S. Užbalienei, E. Skurdelienei, T. Užbalienei, V. Povilaitienei, A. Bridickienei, A. Williams, M. Janeliūnienei, p. Jaskevičienei, p. Serfierienei, G. Bulzgienei, p. Karpienei, p. Masienei, p. Griškai, A. Bulzgiui.

Reiškiamo padėką sveikinusiems telegramomis: V. N. Užbaliams, Zidner, A. J. Dambrauskams, p. Cvirkai, dukteriai ir anūksams iš Lietuvos.

Tariame nuoširdžiausią ačiū visiems Jums, ačiū už taip gražias dovanas. Tas pasiliks ilgai neužmiršta mūsų širdyse.

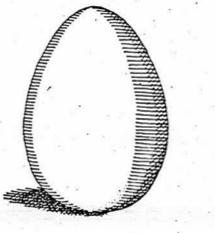
Dėkingi jums visiems — Elenora ir Antanas Banyliai

Nuoširdžiai sveikiname savo mielus tėvelius
NATALIJĄ ir JUOŽĄ KLEIZAS
penkiolikos metų vedybinio gyvenimo sukakties proga ir linkime geriausios sėkmės ateities gyvenime —
Sūnus Vytautas ir Katarina
Meldžiai

SVEIKATOS KLINIKA — Health Clinic
Medicininis ir pooperacinis gydymas
Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo lietuviška klinika. Įvairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masažai, spinduliuoti garų vonios. Gydome judesiai ir psichologinė terapija.
B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.
460 Roncesvalles Ave., Toronto Tel. LE 3-8008

Sitų dviejų žmonių meilė, ištikimybė, jų pastangos nugalėti visus sunkumus ir pagundas, ir pagaliau, šis susitikimas mane sužadino iki pat širdies gelmių! Tad su didžiausiu nuoširdumu žė. Ji, gyvendama "raudonajame rojuje", "džiaugėsi" to krašto santarvka, tai yra, lygimoms teismis su vyrais, kirto ir plukdė medžius... Jų gyvenimas tebūnie saulėtas, spalvingas ir auksinis bei turtinvas, kaip Kanados nuostabus ruduo! Gerasis Dievas, kuris juos ir vėl panoro sujungti šioj varganaj žemėj, gausiai juos telaimina! Tegū šių dviejų pilkųjų herojų ryžtas, meilė ir ištikimybė lieka mums šviesiuoju pavyzdžiu.

Išelvės Atžala

PADVIGUBINKITE SAVO SANTAUPAS su Canada Savings Bonds Centennial Series

Centennial Series Canada Savings Bonds siūlo jums augščiausias palūkanas — 5.48% per metus, jei juos išlaikysite iki galutinio termino.

Nauji taupomieji laktštai duoda 5% metinių palūkanų kasmet per pirmuosius ketverius metus, 5½% — per sekančius trejus metus, 5¾% — per sekančius ir 6% per paskutinius penkerius metus — iš viso \$72.25 palūkanų už kiekvieną \$100 taupomąjį laktštą.

Pirmą kartą duodamas specialus sudėtinų palūkanų pasirinkimas. Norint juo pasinaudoti, reikia neatsiimti metinių palūkanų iki 1979 metų lapkri-

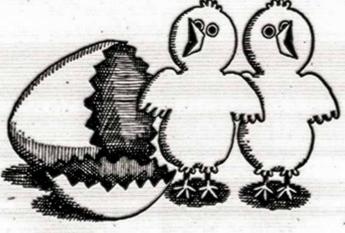
čio 1 d. Tada gausite palūkanų palūkanas iki \$27.75 ekstra už kiekvieną \$100 taupomąjį laktštą.

Visa tai sudaro \$100 palūkanų už kiekvieną taupomąjį laktštą. Tai saugus ir geras būdas taupyti. *Padvigubinkite savo santaupas* su Canada Savings Bonds Centennial Series.

Ši serija turi visas tradicines savybes, kurios Kanados taupomuosius laktštus padaro mėgiamiausiu investavimu.

Jie yra lengvai nuperkami grynais pinigais, ar per darbovietę įmokėjimų būdu, ar per savo banką.

pirkti pradėdant nuo \$50 net iki \$10.000. Iki tos sumos gali pirkti kiekvienas Kanados gyventojas ir taip pat nuosavybės. Taupomieji laktštai yra lengvai iškeičiami į pinigus kiekvienu laiku, kiekviename banke Kanadoje pilna jų vertė bei palūkanomis. Tik užpildyti laktštai esančia iškeitimo forma, nuneškite į banką ir tuoj pat ten gausite pinigus. Dabar taupomieji laktštai yra geresni, negu iki šiol, nes duoda ne tik augščiausias palūkanas, bet ir palūkanų palūkanas. Tad *padvigubinkite savo santaupas* su Canada Savings Bonds Centennial Series.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

AUKSO MEDALIS

Tarptautinėje mugėje Brno mieste, Čekoslovakijoje, aukso medalio buvo atžymėtas labai didelio tikslumo krumpliarazių frezavimo staklės, kurios pagamino eksperimentinio metalo pjovimo staklių instituto Vilniaus skyriaus konstruktoriai. Medalis buvo įteiktas projekto vyriausiam konstruktoriui A. Kazlauskui. Šios lietuviškos staklės buvo pripažintos geromis už varžoves iš V. Vokietijos, Šveicarijos ir kitų mugėje dalyvavusių valstybių.

MIRE STASYS TIJUNAITIS

Liepos 22 d. Kaune mirė a. a. Stasys Tijunaitis, buvęs Steigiamosios Seimo narys, vaikų laikraščiu "Žvaigždutės" ir "Krežduktės" redaktorius, Kėdainių pradžios mokyklos vedėjas. Jo redagavimieji laikraščiai buvo vaikų labai mėgtami ir išugdė ne vieną rašytojo talentą.

LEIPCIGO MUGĖJE

"Tiesos" koresp. L. Stepanauskas džiaugiasi Lietuvos dalyvavimu Leipcigo rudens mugėje: "Buržuazinė Lietuva nestengdavo čia pasirodyti..." Toliau jis rašo: "Graži Leipcigo mugės programa skelbia, kad Tarybų Sąjunga atstovauja Vilniaus modelių namai..." Taigi, Vilnius atstovauja ne Lietuvai, bet Sov. Sąjungai. Šią mintį patvirtina ir Maskvos leidyklos išstatytas foto albumas "Tarybinis Pabaltijys", kuriam pateikiamos Estijos, Latvijos, Lietuvos ir sovietų valdomos Karaliaučiaus srities nuotraukos. Iš lietuviškų leidinių minimos dvi knygos — "Vilniaus šokiadieniai" ir "Lietuva šiandien". Kretingos baldų įmonės direktorius M. Jankelovičius papildė L. Stepanauską: "Prieš kiek laiko 300 žemaitišku suvenyrų išleliavo į tarptautinę Leipcigo mugę. Jie bus eksponuojami Tarybų Sąjungos paviljone. O štai prieš kelias dienas gavome naują užsakymą. Šį kartą originalius žemaitiškus suvenyrus iš medžio ruošime Kanadai, kur jos sostinėje Montrealyje ("Tiesos" redaktorai, matyt, apie Otavą nėra girdėję — V. Kst.) rengiama taip pat tarptautinė paroda..."

NEVISKAS GRAŽU ELEKTRENUOSE

Komunistinė Lietuvos spauda daug rašo apie naująjį Elektrėnų miestą, kuris jau turi 5.300 gyventojų. Per penkerius metus šalia šiluminės jėgainės išsitiesė gatvės, išaugo pastatai, jų tarpe 2 vaikų darželiai-lėšėliai, vidurinė mokykla, kavinė, dvi valgyklos, viešbutis, pirtis, buitinio aptarnavimo paviljonas, 110 vietų ligoninė. Kauno politechnikumo ir politechnikos instituto skyriai elektrą gėrainės specialistams ruošti. Tačiau gyventojų tarpe esama nepasitenkinimo — Vytautas Paliuskas ("Tiesos" koresp. V. Miklaševičiui skundžiasi: "Jauniausiam respublikos miestui trūksta siuvinių. Ypač

maža drabužių vaikams. Dėl to darbininkai priversti vykti į Kauną, Vilnių, gaišti brangų laiką..." Kuklių norų šeimininkė Marija Felčinskienė klausia: "Ar ir ateityje reikės ilgai laukti, stovėti, norint nusipirkti kopūstus?" Inžinieriai-konstruktoriai Ulfatas Chairulinas ir Edmundas Krūminis: "Neturim kur važti bei remontuoti drabužių ir guminės avalynės. O darbe kaip tik tokią daugelį nesioja..."

KAS PAKAUSTYS ARKLĮ?

Tokį klausimą Lietuvos kompartijai stato žemdirbystės instituto mokslinis bendradarbis B. Karalius. Mechanizatoriai gali susiremontuoti traktorių, bet jie neįstengia pakeisti kalvių, račių, šikšnių. Šį darbą dabar dažniausiai atlieka jau seni žmonės, amatai išmokę iš tėvų ir kaimynų, ir jiems reikalinga pamaina. Senieji račiai savojų nagingumu pralenkia didžiųjų įmonių specialistus: "Žemdirbystės instituto eksperimentinio ūkio račiai Antanas Česnakas, Mykolas Krutkis pagamina tokius ratus, kad į juos drąsiai gali pakrauti pusantros tonos ir važiuoti bet kokiu keliu. Vežimas laiko 4-5 metus. O fabriko gamybos vežimai Kapsuko "Tarybų Lietuvos" kolūkyje subyrėjo per savaitę. Dotnuvos eksperimentinis ūkis, jei ir perka fabrikinius vežimus, tai juos iškrauna tiesiai prie kalvės ir perdriba iš naujo..." Kalviai gauna mechanizatoriaus žemos mėnesių atlyginimą, kai pastarasis remontuoja traktorių. Mechanizatorius uždirba didelius pinigus vasarą, o kalviai atlyginimas nepagerėja ir vasarą. B. Karalius siūlo ne tik pradėti ruošti kalvus, račius, šikšnius, bet ir atitinkamai padidinti dabartines jų algas.

ELEKTROŽUKLĖS LABORATORIJA

Salia vadinamosios "Svedų tvirtovės" Klaipėdoje yra įsikūrusi elektrozuklės laboratorija, kuriai vadovauja elektrotechnikos inž. Juozas Malkevičius. Po ilgų pastangų ir bandymų akvariumuose jam pavyko surasti metodą žuvis naudoti elektros pagalba. Tokia žvejyba be tinklų vykdoma nakties metu, panaudojant povandenines lempas, kintamos ir nuolatinės srovės sukurtą elektros lauką vandenyje ir didelį siurblių. Pirmieji bandymai jūroje buvo atlikti prie Vakarų Afrikos pakrančių: "Impulsiniai generatoriai visoje elektros lauko zonoje paėmavo žuvis lyg į nelaisvę ir kaip magnetas traukdavo prie anodo. Ir afrikietiškos sardinės, kaip paklusnios avių kaimėnės, kimstė užkimsdavo siurblių..." Per septynias minutes į laivo denį buvo iškelta dešimt su puse tonų žuvis. Šiuo metu J. Malkevičius daro naujus bandymus ir stengiasi elektrifikuoti tralo tinklus, kad jie žuvis ne atbaidytų, bet įviliotų elektronarkozės pagalba.

V. Kst.

Fort William - Port Arthur, Ont.

VASAROS VEIKLA. Didžiausias mūsų darbas buvo suruošimas lietuvių skyriaus metinė mūsų miestų ir apylinkių parodų. Tai buvo didelis ir gražus lietuvių pasirodymas. Užėmė 300 pėdų ilgio plotą. Mūsų paroda galėjo lygintis su visų tautinių grupių net 10-12.000 turinčių narių. Mums tai tikrai didelis darbas, brangus pasirodymas, nes tenka 3-4 žmonėms tai padaryti. Didelis ačiū A. Petrskienėi iš Niujorko, talkinusiai parodos paruošime. Sekančiais metais Kanados šimtmečio minėjimo proga turime būtinai dalyvauti. Iš anksto reikia ruoštis, kas ką gali, gauti iš Lietuvos ir telti į krūvą, kad mūsų pasirodymas būtų geresnis. Taip pat reikėtų aplankyti lietuvių skyrių ir atsivesti svečių — kitų tautybių žmonių bei jiems aiškinti apie Lietuvą. Didelį pasisekimą turėjo knyga "Leave your Tears in Moscow", kurią ten kažkas padėjo tautybių parodai.

MIRE STASYS MINKELŪNAS, apie 62 m. amžiaus, ankstyvesnis kartos ateivis. Liko žmona, kuriai reikiama gilia užuojauta.

SEKSTA STASYS MATULIONIS McKellar ligoninėje, p. Zaliaduonis, senos kartos ateivis, perkeltas į West Mount ligoninę tolimesniame gydymu. Abiem ligoniam linkime greitai pasveikti.

TURETA PORA IŠVYKŲ - GEGUŽINIŲ p. Bagdonų ūkyje. Tai buvo ilges-

ni savaitgaliai ir buvo lietuvių atvykusių iš tolimesnių vietų.

LEONAS DRUKTENIS suruošė savo tėvams p. Drukteniams 35 metų vedybinės sukakties vakarienę. Jiems linkime ilgiausiu metų.

MŪSŲ JAUNIMAS. Benius Giedraitis yra baigęs inžinerijos du kursu su aukso medaliu Lakehead universitete. Po dveju metų tarnybos dabar išvyko į JAV tęsti studijų. P. Jokūbauskas įstojo į mokytojų kolegiją. Linkime jiems sėkmės.

LEONAS DRUKTENIS, Grandview Lodge vedėjas, dalyvavo administratorių suvažiavime Londone, Ont.

SIMONAICIŲ du vyresnieji sūnūs yra išvykę Italijon aplankyti savo giminių.

SIEMET ISSIUNTEM 6 siuntinius lietuviams Suvalkų trikampyje. Du siuntinius apmokėjo dr. J. Jasevičiūtė, likusius — Bendruomenės apylinkės valdyba.

PADEKOS DIENOS savaitgalio programa yra suruošiamas bendri pietūs p. Jokūbauskų ūkyje naujai pastatytam namui (ten, kur buvo ir N. Metų sutikimas). Pietūs įvyks spalio 9 d., sekmadienį, 1 val. Visi lietuviai prašomi dalyvauti — ten bus ir lietuvių susirinkimas. Bus malonu visiems drauge pabavoti ir visokius reikalus bendrai aptarti. Būkime visi ten. E. J.

Kjvn. Barnabas Mikalauskas, OFM, Niagaros pusiasalio lietuvių katalikų dvasinis vadovas, su savo viešniomis, svečiais ir grupe parapijiečių 25 metų kunigystės sukakties proga

Niagaros pusiasalis

GRAŽIAI PAMINĖTA SUKAKTIS. Rugsėjo 18 d. Tėvas Barnabas Mikalauskas, OFM, atšventė savo kunigystės 25 m. jubiliejų. Į pamaldas St. Catharines susirinko, be mažų išimčių, beveik visi pusiasalio lietuviai. Teko pristatyti kėdžių, bet vietiek neužteko vietos ir neviename teko pastovėti. Prieš pat pamaldų pradžia pasirodė svečiai: Lietuvos gen. konsulas dr. J. Zmuidzinaitis, KLB krašto valdybos pirm. A. Rinkūnas, buvęs VLIKo pirm. J. Matulionis ir kiti. Mišias atnauavo pats jubilaitas. Asistavo T. Benediktas Bagdonas ir J. Petras Baniūnas. Labai gražų, įtaurį ir gilų pamokslą pasakė provincijolas T. Leonardas Andriejus, OFM. Vargoninkavo ir solo pagiedo-

jo sol. V. Verikaitis. Protarpiais darniai giedoję visi pamaldų dalyviai. Antroji ir trečioji šventės dalis įvyko Prudhomme's priėmimų salėje, netoli St. Catharines ant Ontario ežero kranto, dalyvaujant arti 200 asmenų. Prie geležimis papuošto garbės stalo susėdė dvasiškiai bei žymūs visuomenininkai, jubilaito sesers dukterė iš Argentinos, Buenos Aires miesto, Estela Kruklytė, archit. A. Kulbarkaitis ir kiti. Banketą pradėjo St. Catharines pranciškonų vienuolyno virstininkas T. Benediktas Bagdonas, OFM, pakviesdamas T. Paulių iš Toronto sukalbėti maldą. Programai vadovauti buvo pakviestas S. Setkus. Pagrindinis kalbėtojas J. Matulionis pasakė jaukią, humoru pajavirintą

kalbą, tačiau tiksliai nušvietusią jubilaito nelengvą, bet ryžtingą gyvenimo ir kunigystės kelią. Po to įvyko sveikinimai žodžiu ir raštu. Žodžių sveikino: provincijolas T. Leonardas Andriejus, gen. konsulas dr. J. Zmuidzinaitis, KLB pirm. A. Rinkūnas ir beveik visi kunigai, atstovaudami savo parapijoms ir vienuolynams. Iš sveikinimų raštu pirmiausiai buvo pristatytas popiežiaus Pauliaus VI apaštališkojo palaiminimo raštas, atsijstas iš Vatikano T. Barnabui Mikalauskui. Perskaitytas vysk. V. Brizglio labai gražus laiškas ir mons. V. Balčiūno sveikinimas. Po to sekė gausybė sveikinimų, gautų iš parapijų klebonų, vienuolynų viršininkų, bendruomenių valdybų, organizacijų bei privačių asmenų.

Po geros pertraukos įvyko koncertas, kurio programą atliko solistai iš Čikagos — Dana Stankaitė ir Stasys Baras. Salė akustiniu atžvilgiu buvo gera. Publika pasuko kėdes veidu į estradą ir koncertas, užtrukęs apie valandą laiko, buvo "superb" — augščiau mininio lygio. Akomponavo muz. St. Gailevičius, kurio vieną kūrinių su dideliu pasisekimu atliko sol. D. Stankaitė. Repertuare buvo lietuvių kūrinių ir operų ištraukos iš "Žydės", "Aidos" ir kitų. Plojimai, kad ir ilgi, daug nepaėjo. Solistai turėjo naktį skirti ir Čikagą. Buvo įteikta rožių, padėkota giliu nuosirdumu ir atsisveikinta iki netolimo pasimatymo vėl mūsų krašte.

Meninės dalies pranešėju buvo V. Verikaitis, kuris savo pareigas atliko ramiu būdu, priimtu televizijos programose, kuriose jam yra tekę daug kartų dalyvauti. Pabaigoje visi dalyviai, drauge su solistais, T. Barnabui sugiedoję "Ilgiausių metų". Gale reikėtų pridurti, kad Tėvo Barnabo pagerbimą šio pusiasalio lietuviai supranta kaip pagerbimą dvasiškiu, kuris nenusimindamas stovi lietuvių išlaikymo sargyboje.

Korp.

HAMILTON

PADEKA

Nuosirdžiai padėką reiškiu bičiuliams bei pažįstamiems hamiltoniečiams, St. Catharines miesto ir torontiečiams, kurie mano 60 metų amžiaus sukaktį paminėti surengė p. Taryvų rezidencijos žemutinėje namo dalyje, naujai įrengtoje patalpoje draugišką staugmeną — pobūvį. Už tą progą man įteiktą bendrą dovaną ir asmenines įdomas (gimtadienio puošnų tortą), už puikius kulinarijos stalo patiekalus, už žodinius linkėjimus ir už linksmą pobūvį tariu lietuvišką ačiū: J. Bakšui, A. A. Barkauskams, J. J. Budnikams, B. V. Biretomis, J. Kavolėliui, A. Klimui, V. P. Lapieniams, O. J. Leščiams, A. P. Pamiuliu, I. J. Petkūnams, R. H. Rimkevičiams, P. J. Skivelams, P. Stukui, M. J. Taryvams, F. K. Vilksams, A. Visockiui. Ačiū ir visiems mano šeimos nariams. Ypatinga mano padėką priklauso iniciatoriams ir patalpų savininkams: Magdutei ir Jonui Taryvams. A. Prunskas

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ

kuopos pirmas šiais mokslo metais susirinkimas įvyks spalio 11 d., antradienį, 7 v.v. Programoje: naujos valdybos rinkimai, praeitų metų veiklos apžvalga, žvilgsnis į ateitį, globėjū žodis. Kuopos nariams dalyvavimas būtinas. Taip pat kviečiamas visas jaunimas, lankąs gimnazijas, įsijungti į ateitinių organizacijų gretas.

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ

susirinkimas — spalio 16, sekmadienį, 4 v. p.p. Kalbės mums visiems gerai pažįstamas visuomenininkas J. Matulionis. Ateitiniškai kviečiami iš anksto taip susitvarkyti, kad visi galėtumėm dalyvauti šiame susirinkime.

PIRMASIS MENISIO PENKTADIENIS

— spalio 7 d.; Mišios — 7 v. vak.

KLB HAMILTONO APYLINKĖS

VALDYBA paskyrė ateitinių veiklų 25 dol. Ateitiniškai nuosirdžiai dėkoju apylinkės valdybai už auką jaunimo reikalams.

J. P.

VAKARŲ KANADOS LIETUVIŲ DIENA

Liepos 30-31 d.d. ir Edmontono suvažiavimas lietuviams ne tik išivairiu Albertos kampū, bet ir iš tolimo Vankuverio, B.C. Buvo pastebėta svečių iš Saskačevano ir iš JAV. Suvažiavimas buvo atidarytas liepos 30 d. vakare Edmontono Lietuvių Namų salėje. Oficialiai daliai vadovavo vietos v-bos vicepirmininkas dr. J. Pilipavičius. Atidaromąjį žodį tarė v-bos pirm. T. Uogintas. Sąskrydžiui pritaikyta pasakaita skaitė Kultūros Būrelio pirmininkė Z. Kaulienė iš Vankuverio. Paskaita buvo trumpa, bet turininga ir labai įdomi. Tai patvirtino gausus dalyvių plojimas. Po paskaitos sveikino Calgary ir Lethbridge apylinkių atstovai. Gautą sveikinimą raštu iš Kanados krašto v-bos pirm. A. Rinkūno perskaitė dr. J. Pilipavičius. Kiek pavėluotai buvo gauta sveikinimo telegrama iš Otavos lietuvių, siųsta A. Paškevičiaus.

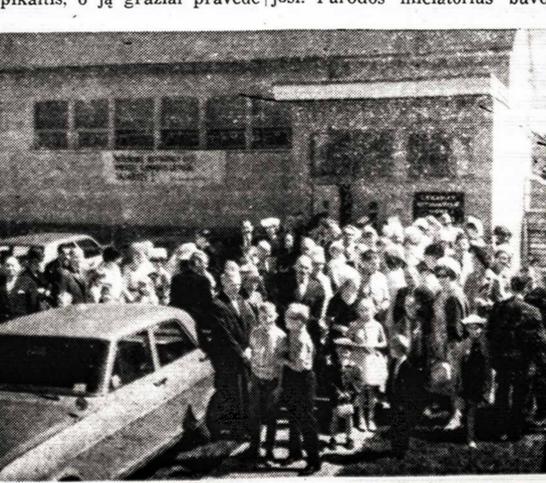
naujai paskirta energinga Edmontono apylinkės jaunimo atstovė Gailė Karosaitė. Jaunimo atstovės pastangomis atitinkamai dekoruotą scenoj buvo gražiai suvaidinta pasaka "Jūrėte ir Kastytis". Vaidino gražia lietuvių kalba G. Karosaitė, L. Gudjurgytė, L. Pilipavičiūtė, E. Augytė ir R. Pilipavičius, jr. Edmontono lietuvių tarpe pagarsėjusi solistė Ona Šmidtienė gražiai padainavo keletą dainų solo ir viena dueta su Algirdu Karosiu, jr. akomponuojant Jonui Karosiu. Z. Kaulienė iš Vankuverio ir edmontonietis J. Kynas perskaitė keletą savo kūrybos eilėraščių. Po programos įvyko tikrai jaukus pobūvis, kurio metu daugelis užmezgė naujų pažinčių bei susitiko dešimtmečius nematytų buvusių draugų ir pažįstamų. Jaunosios lietuviškos, vadovaujamos jaunimo atstovės, rūpinosi užkandžiais.

Paroda ir pamaldos

Sąskrydžio proga buvo surengta išspūdinga lietuviškų rankdarbių ir Lietuvos pašto ženklų bei pinigų paroda, kuri turėjo daug lankytojų — ja visi labai domėjosi. Parodos iniciatorių buvo

Meninė programa

Toliau sekė meninė programa, kurią suorganizavo pats sąskrydžio iniciatorius, Edmontono Lietuvių Namų išdininkas J. Popikaitis, o ja gražiai pavadė

Lietuvių Dienos Kanadoje šiemet įvyko dviejose vietovėse: rytinės Kanados — Toronte, vakarinės Kanados — Edmontone. Nuotraukoje matyti IV-sijos vakarinės Kanados Lietuvių Dienos dalyviai Edmontone prie Lietuvių Namų.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

KUN. RAPOLAS KRASAUSKAS, viešėjęs JAV apie 3 mėnesius, grįžo Romon, kur dirba istorijos srityje, naudodamasis Vatikano archyvais. Jis yra Lietuvos Katalikų Akademijos valdybos reikalų vedėjas ir tvarko dokumentaciją.

SENATORIUS FULBRIGHT davė eiga rezolucijai, pranešanti senatą priimti nutarimą, pareiškiantį vyriausybę iškelti Lietuvos okupacijos klausimą Jungtinėse Tautose. Senato užsienio reikalų k-ja 1966 m. rugsėjo 15 d. davė eiga mūsų rezolucijai (H. Con. Res. 416), kuri praėjusiais metais buvo priimta Atstovų Rūmose. Senatas tą rezoluciją svarstys galbūt dar šios sesijos metu. Be abejonės, tai didelis visų geros valios lietuvių ir kitų amerikiečių laimėjimas, kurie nuosirdžiai ir intensyviai kovoję už rezolucijos Lietuvos laisvinimo reikalų pravedimą ir senatę.

PREL. M. KRUPAVIČIUS Kultūros Fondo reikalų taip rašo: "Užderėjo amerikiniams lietuviams fondų, fondelių. Vieni jų aprėpė didžiulius plutus ir augstų tikslų siekia. Kiti — tenkinasi mažesniais užmojais. Toks derlius kitiems nepatinka ir vadina šį reiškinį liga — fondomanija. Aš gi sakau: ačiū Dieviui. Tai aiškus įrodymas, kad išsiviešo dar yra lietuviško idealizmo ir kuo ir kiek kas gali stengiasi savo nelaimingai tėvynei padėti ir neleisti savoj tautinei kultūrai nususti svetimose kraštuose."

VINCAS KATKEVIČIUS, čekigėkis, gyvenąs Market Parke, rugsėjo 15 d. atšventė savo 95-tąjį gimtadienį.

KUN. DR. I. URBONAS paskirtas klebonu Gary, Ind. Gimes 1910 m. Džukijoj, kunigū išventintas 1935 m. Priklausė Kaišiadorių vyskupijai. Bonnos un-te, Vokietijoje, yra gavęs istorijos daktaro laipsnį. Atrykęs į JAV kurį laiką dirbo East St. Louis liet. parapijoj, vėliau Sv. Kazimiero parapijoj, Gary. Laisvą laiką skiria lietuvių kultūriniam reikalams. Bendradarbiauja spaudoje.

R. MISIŪNAS, baigęs Lojolos un-tą Čikagoje, dabar studijuoja istoriją New Haven Conn. universitete.

INZ. ALGIMANTAS CEREKAS išvyko į Vokietiją, komandiruotas savo darbovietės tarpt. technikos darbas. Jis užima technikos patarėjo pareigas grynimosi projektuose. Be to, yra pakviestas aplankyti keletą stambiųjų įmonių Vokietijoje.

JONAS GIEDRIKAS, visuomenininkas, mirė rugsėjo 17 d. Sv. Kotrynos ligoninėje, Kenosha, Wis. Buvo gimęs 1900 m. birželio 26 d. Kūik km. Zeimelio valsč., Šaulių apskr. Lietuvoj vėlonis buvo Šaulių apskr. tarybos narys ir taip pat dirbo žemės nusausinimo komisijoj. Amerikoj nuo 1962-64 m. buvo Lietuvos Šaulių 5-gos tremtyje centro v-bos pirmininkas, aktyviai veikė Liet. B-nėj, ALTOJ, BALFE ir kt. organizacijose. Palaidotas rugsėjo 24 d. iš Sv. Kazimiero bažnyčios, 815 Park Ave., Racine, Wis.

ANTANAS LUKYS, 30 m. amžiaus lietuvių policininkas, buvo rastas užmuštas Springfield Township, N. J. Zudika tuoj suėmė.

RICARDAS KISIELIUS, kilęs iš Cietero, Ill., metus išbuvęs Pietų Vietnam marinių dalinyje, buvo atvykęs poilsini į namus. Dabar jis yra šiaurinėje Karolinjoj, kur tikisi užbaigti savo karinę tarnybą. Ričardas kariuomenėje yra įstojęs savanoriu ir pasirašęs 4 metų tarnybos sutartį.

PLK. J. M. LAURINAITIS, vienas iš Lietuvos Kalbos Vadovo redaktorių, susirgo ir yra paguldytas Sv. Kryžiaus ligoninėje. Jam buvo padaryta operacija. Ligonis gydomas prof. J. Meškausko priežiūroje.

RIMANTAS DUMBLYS baigė NO CS karininkų m-klą, Newport, R. I. ir tapo jūrų karininku. Jo du broliai Gediminas ir Robertas taip pat tarnauja JAV-bių kariuomenėje.

MOKYT. ST. RŪKIENĖ, buv. Si-

biro tremtinė, paskui iš ten grįžta Lietuvon, o iš Lietuvos pasiekusi Vakarūs, šitai rašo "Drauge" apie dabartinius Tėvynės vaidus: "Važiuojam naujai atremontuotai žemaičių pientu. Kelias geras, asfaltuotas, bet neplatus. Dairausi. Pakelyje nėra nei kryžių, nei žemaitiškų koplytelių, įkeltų medžiuosna. Sodybos apleistos, nuskrusios. Trobos klaurais ir pasiaušusiais stogais. Dabar žmonės kiek jau galima taiso ir prižiūri tik pirkias ir tvartus. Vietomis prištotos karvytės edinėja nuskrusią žolytę. Karvytė — didžiausias kolūkiečio turtas ir šeimos maitintoja..."

Vokietija

VASARIO 16 GIMNAZIJOS DIREKTORIŲ PASIKEITIMAS. Rugsėjo 4 d. gimnazijos salėje gražus būrelis gimnazijos mokinių, mokytojų, tarnautojų ir svečių atsisveikino su buv. gimnazijos direktoriumi kun. Br. Liubinu ir sutiko naująjį direktorių kun. dr. P. Bačinską. Vokietijos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirm. Jonas K. Valiūnas, tardamas šia proga žodį, suminėjo kun. Br. Liubino nuopelnus per 4 paskutinius metus vadovaujant Vasario 16 gimnazijai, padėjo už jo nuosirdų darbą ir prašė neužmiršti gimnazijos ateityje. Pristatydamas naują direktorių kun. dr. P. Bačinską, pirmininkas suminėjo svarbiausiuosius jo gyvenimo įvykius ir palinkėjo sėkmės.

Britanija

S. KASPARAS, DBL-nės sekretorius ir Londono liet. parapijos pirmininkas, praneša apie pagalbos reikalingą Perceviciaus šeimai. Nottingham. Motina staiga mirusi. Likęs tėvas su dviem sūneliais ir 3 dukrytėmis. Vaikų amžius — tarp 6-15 m. Tėvas taip pat esąs nesveikas — turįs sulaužytą nugarą. Lietuvių saleščiaini norėtų ateiti į pagalbą, bet ir jie, bent tuo tarpu, pagalbos suteikti negali dėl lėšų stokos. Kreipiama iš lietuvių, galinčių išnūtyti tuos du berniukus arba teikti jių ir kitų vaikų išlaikymui pagalbą. Prašomi lietuviai atsilipti, kad tiems vaikams nereikėtų eiti į kitataučių prieglaudą. Kas norėtų padėti, prašoma kreiptis šiuo adresu: Instituto Salesiano Lituanu, Castelnovo Don Bosco, Asti, Italia (arba: Rev. Petras M. Urbaitis, 2421 W. 45th St., Chicago 32, Ill. USA).

INZ. K. KLEGERIUS, DBLS tarybos nariui, gyv. Ketteringe, padaryta operacija.

AUGUSTINAS UPENAS, nagrinėdamas lietuvių būdą "Europos Lietuvoje" straipsnyje "Pakanta ar paklaimitas", prisimena lietuvių komunistus: "Daugelis dabartinių komunistų vadų buvo stambūs ir gerokai apmokami pareigūnai. Mečys Gedvilas buvo ligonių kasių direktorius Telsiuose, Vytautas Girdušius — juokas inspektorius Ukmergėje, Mokežas Zingūda — gimn. direktorius, Genrikas Žimanas — mokytojas, o Vincas Vitkauskas — net generolas."

BERISSO LIET. SAVISALPINĖ DR-JA "NEMUNAS" rugsėjo 17 d. atšventė savo 57 m. gyvavimo sukaktį. Šis seniausias dr-ja Argentinoje per eilę metų yra nuveikęs nemažai darbo lietuvių kultūros dirvuose. "Nemuno" dr-ja išrinko naują v-bą, kuri ruošiasi iškilmingai paminėti savo dr-jos sukaktį. Pirmininku išrinktas Pranas Dulke, vicepirm. — Jonas Bernotas, sekr. — Ričardas Dargužas, prosekretoriui — Viktoras Meškinas, aktų sekr. — Alfredas Dulke, idz. — Juozas Meškinas; nariai: A. Kalibatas, J. Norvaišas, A. Gabriūnas, K. Streikinis, B. Valuntas; nariai kandidatai — J. Dalinkevičius, K. Valančiūnas. Rev. k-ja: L. Račiūnas, R. Batvinis, H. Bražiūnas.

Argentina

Paruošė Pr. AL

SUDBURY, Ont.

BAIGIANTIS VASARAI KLB Sudburio apylinkė Darbo Dienos proga surengė gegužinę J. Gudrūno vasarvietę prie French River, kur savininkas visus nemokamai pavaišino alučiū. Vėliau rugsėjo 18 d. medžiotojų ir žvejų klubas turėjo kitą gegužinę A. Juozapavičių vasarvietę prie French River.

JAUNIMAS STUDIUOJA. E. Balčutis įstojo prekybos-ekonomijos fakultetan. J. Kasperūnas — inžinierius, D. Jasiūnaitė — kalbų. Visi trys išvažiavo Toronto universitetan, o A. Krūcas įstojo į Sudburio universitetą

ir studijuos teisę. Linkime visiem keturiem laimingai pasiekti tikslą.

J. I. RACINSKAI IR ST. KRIVICKAI nusipirko jau po antrus namus.

TAUTOS SVENTĖS MINĖJIMAS, rengtas KLB Sudburio apylinkės valdybos ukrainiečių salėje įvyko rugsėjo 10 d. Atidarė pirm. A. Kusinakis, paskaitą skaitė J. Krūcas. Meninė dalį išpildė šauniosios mūsų kanklininkės Z. Griškonytė, D. Kusinskytė ir J. Lukšytė. Po to buvo šokiai ir veikė buketas. Pamaldos už Tėvynę buvo atliktos rugsėjo 25 d., klebonui grįžus iš atostogų. Krsp.

PADEKA

Reiškiame nuosirdžiausią padėką klebonui kun. Antanui Sabui už mūsų mylimos mamytės gražų palaidojimą, jos nuolatinį lankymą su sakramentalis ligoje, o taip pat Christ the King parapijos klebonui prelatui C. J. McKee ir kun. J. Santamaria už asistą gedulingose iškilmingose Mišiose, daktarui Kosar už rūpestingą jos priežiūrą ligoje, Bendruomenel, medžiotojų ir žvejų klubui už gėles, visiems lietuviams už gausų dalyvavimą koplyčioje ir laidotuvėse, už vainikus ir gėles, bet ypač už šv. Mišių užrašymą.

Kriaučeliūnų šeimai

WELLAND, Ont.

WELLANDO APYLINKĖS metinėse festivalyje Knights of Columbus leista loterijai 1966 metų automobilį "Dodge Polara" laimėjo KLB Welland'o apylinkės pirm. K. Stankevičius. Sėkmės laimingam lietuviui. J.

GERULSKIS & DOBAT CO.
ROOFING-SIDING-EAVESTROUGHING
Telef. 383-7512 M. I. 83400
1031 Upper Sherman, Hamilton, Ontario.

Visoje Ontario provincijoje dengiame, taisome stogus, namų šonus ir dėdame nuo stogų vandens nutekėjimo takus. Turime penkioikos metų praktika. Taip pat šiems reikalams pigesne kaina parduodame medžiagas.

Taupyk ir skolinkis kooperatiniame bankelyje "TALKA"
21 Main Street East, Room 203 — Telefonas JA 8-0511
Duodamos asmeninės paskolos iš 8% iki \$5.000, mortgortij paskolos iš 7½% iki 66% turto vertės. Už žėrus mokama 5% dividendo iš pelno, už depozitus — 4%. Veikia nemokamas gynybės ir paskolų draudimas. Pilnas čekių patarnavimas. Darbo dienos: pirmadieniai, trečiadieniai ir ketvirtadieniai 9 val. ryto — 3 val. po pietų, antradieniai ir penktadieniai 9 val. ryto — 1 val. po pietų ir 3 val. — 8 val. vak., šeštadieniai 9 val. ryto — 12 val.

Jaunieji mūsų tautiečiai keliauja po Europą

JONAS LELIS

Per Vokietijos uostus į Daniją

Sekantis mūsų sustojimas buvo Bremene, Vokietijoje. Tai seniausias Hanzas miestas, per kurį eina didelis prekyba su senovės Lietuva. Apžiūrėję miestą ir paragavę garsaus "Bremen Malz Bier" išvykom nakvynėi į Hamburgą. Vokietijoje Hamburgas — kaip Amerikoje Čikaga — didelių verslų miestas su daugybe susikaltimų. Hamburgas su 2 milijonais gyventojų yra antras po Berlyno. Jis garsus savo laivų statyklomis.

Pralaidę porą dienų "baisiame" Hamburgėje ir nedaug ką pamatę išvykom Skandinavijon. Pravažiavus Kielo kanalą, nebėtoli ir Danijos siena (Flensburg). Ten mums pasakė, kad laivai iš Frederikshavn į Goeteborg išplaukia vakare. Nenorėdami pasilikti visą dieną Danijos šiauriniame smailgalyje, kur nieko idomaus nėra, važiuavom išlga Danijos 80 mylių greičiu ir per 5 val. atvykome į Frederikshavn. Vakarinė Danija (Jutlandas) — tai grynai žemės ūkio kraštas be didesnių miestų. Keliai čia geri, bet judėjimas mažas. Visas Danijos idomumas tai — Kopenhaga, bet mes ją matysime grįždami iš Švedijos. Kelionė per Skagerako sąsiaurį į Oslo miestą yra daug ilgesnė, todėl pasirinkome trumpesnę (Kattegat) kelią į Goeteborg (Švedijoje), iš kurio galima greičiau nuvažiuoti į Oslo automobiliumi. Vakare išplaukė iš Švedijos (Bus daugiau)

Sutikęs draugą S. Masionį išsikalbėjau apie atostogas. Besvartydami įvairias galimybes ir nerasdami aiškaus atsakymo, staiga prisiminėm seną svajonę ir beveik kartu ištarėm: "Važiuojam į Europą". Mano darbuvieta Toronto TTC dėl įstrigusios Yonge požeminio statybos neturi per daug darbo ir davė mėnesį papildomų atostogų, o draugas Saulius, šiais metais baigęs inžineriją Toronto un-te, irgi turėjo porą laisvų mėnesių iki darbo pradžios, tad nutarėme nieko nelaukiant ruošti kelionės, kad dar prieš pakėlimą kainų kelionės lėktuvu galėtume išskristi. Pasakyta — padaryta. Išskridom iš Malto gegužės 20 d. į Angliją (vienam asmeniui kainavo \$233.00), grįžom laiku iš Roterdamo rugpjūčio 12 d. (\$200.00 vienam asmeniui). Paryžiuje išsinuomojom dviem mėnesiam automobilį "Citroen" už \$550, su kuriuo apvažiavom "visą Europą" — 16 valstybių. Buvom ir už geležinės uždangos (Čekoslovakijos ir Jugoslavijos), bet savo gimtosios Lietuvos neturėjom progos pamatyti, nors buvom tik 360 km. nuo Klaipėdos. Kelionė prabuvom beveik 3 mėnesius ir padarėm automobiliumi apie 10.000 km.

Nors kelionė kainavo kiekvienam virš pusantrų tūkstančių dolerių, bet joje patirti išpučiai ir žinios pasiliks visam gyvenimui.

Gražusis Paryžius

Palyginus su Kanados ir Amerikos miestais, Paryžius yra visai kitokio tipo miestas, nes jis augo ir plėtėsi amžiais. Tai 5-7 augštų namų masyvai, kurių amžius ir stiliai įvairūs. Didžiosiose gatvėse judėjimas kaip Niujorke. Puošniūs rūmai, kolonados, paminklai ir gražūs Senos upės tiltai daro didelį išpuolį.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Per Benelux kraštus

Paryžiuje gavome dar Kanadoje užsisakytą 1966 m. "Citroeną". Taip mūsų tolimesnės kelionės problema lengvai išsprendė. Gerai patikrinę tą automobilį laikinai atsisveikinom su Paryžium ir išvykom Liuksemburgo kryptimi. Parnakvojė pusiaukelį (Cherluis mieste), važiuavome pro Verdun, kur pirmoji pasaulinio karo metu vyko didieji mušiai, bet dabar jokių pėdsakų nepastebėjom. Tarp Beneluxo valstybių nėra jokių sienos formalumų, todėl nel nepastebėjom kaip Liuksemburgą pravažiavom. Įvažiuavus Belgijon vaizdas mažai kuo pasikeitė, tik vieton vokiško žargono, kuriuo kalba liuksemburgiečiai, išgirdom kalbant prancūziškai.

Mūsų tikslas buvo dar tą vakarą pasiekti Gentą, kur buvo numatyta nakvynė pas pažįstama, todėl Briuselyje buvom sustoję tik trumpam laikui. Gentas — gana gražus miestas su puse milijono gyventojų, kurie kalba daugiausia flamandiškai, nors moka ir prancūziškai.

Olandija — mažesnis už Lietuvą

Po vaišių ir geros nakvynės pas pažįstamą, rytojau dieną išvykome į Olandiją. Tai žemiausias Europos kraštas. Jos pusė ploto yra žemiau jūros lygio. Jos plotas už Lietuvos mažesnis, bet turi 11 milijonų gyventojų. Tai verčia olandus didinti savo teritoriją, atkariaujant žemes plotus iš jūros. Važiuodami per Olandiją matėm daug kanalų ir vėjo malūnų, kurie tarnauja ne tiek ma-

limui, kiek kėlimui vandens kanaluose. Apstojus porai dienų sostinėje Amsterdamė. Kitą dieną sostinė yra Haga, nes ten gyvena karalienė. Dauguma olandų moka angliškai, todėl nesunku buvo susikalbėti.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

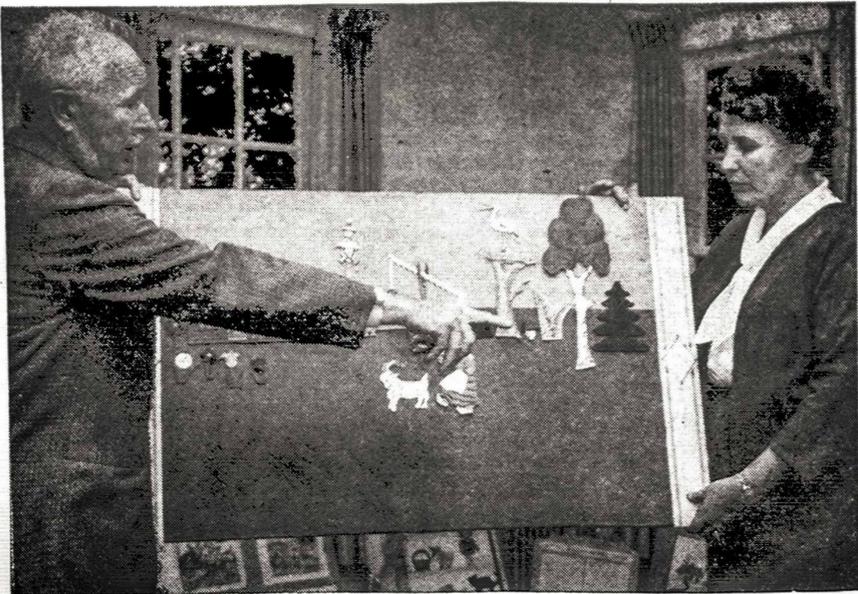
Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

Apstojus lotynų kvartale per savaitę apsipažinom su garsiomis katedromis Notre Dame ir Sacre Coeur, su Eifelio bokštu, Triumfo arka, Invalidais (Napoleono kapas) ir apžiūrėjom garsųjį Lavrą. Tai milžiniškas "V" formos keturių augštų pastatas, kuriame per amžius krauta meno brangenybės. Buvom nuvykę ir į Versalį. Daugiausia naudojomem požeminį traukinį, kuris savo linijų gausumu neturi kito pavyzdžio pasaulyje. Pažiūrėjus į planą, jis atrodė kaip voratinklis.

JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės vadovybių bendro pasitarimo proga Klevelande rugsėjo 24 —25 d. buvo surengta mokyimo priemonių paroda, kurią paruošė torontietė mokytoja Adelė Abramaitienė, KLB švietimo komisijos narė. Nuotraukoje — PLB valdybos pirm. J. Bačiūnas ir A. Abramaitienė prie lietuviškos sodybos modelio.

Pradžioje akmenys, paskui - pagarba

Jau 30 metų prel. Pijus Ragažinskas dirba su Brazilijos lietuviais • Pradžioje jam grasino akmenimis • Pagalba naujiesiems ateiviams • Brazilijai Lietuvos laisvinimo veikloje

HALINA MOŠINSKIENĖ

Prel. P. Ragažinskas iš Sao Paulo lankėsi JAV ir Kanadoje. Šiuose kraštuose mažai kas žino, kad jis neseniai atšventė 30 metų veiklos sukaktį Brazilijoje. Šia proga dera pažvelgti į tą veiklųjį Pajevonio ažuolą.

Sudiev, Lietuva...

Gimęs 1907 m. ir augęs tarp žalsvų Pajevonio kaivų ūkininkų šeimoje, Pijus įleido šaknis derlingon Suvalkijos žemėn. Baigęs Vilkaviškio gimnaziją ir vėliau ten pat kunigų seminariją, buvo vikaru Liudvinave, o vėliau Suvalkų Kalvarijoje. Nuo ankstyvos jaunystės turėjo palinkimą į visuomeninį gyvenimą, organizavo gamtos mėgėjų kuopelę, pavasarininkų jaunimą. Buvu visų mėgstamas dėl savo savo gyvo būdo.

1936 m. Draugijos Užsienio Lietuviams Remti rūpesčiu kun. P. Ragažinskas išvyko Brazilijon pastoraciniam darbui. Lieknas, šviesiaplaukis kunigas buvo paskirtas V. Zelinos parapijos klebonu. Nedraugiškai, šaltai pasitikto tuometiniai S. Paulo lietuviai parapijiečiai jaunąjį kunigą. Buvu ir tokių išsišokėlių, kurie grasino "akmenimis apmėtyti", "būknotuoti", "namus neįsileisti". Bet visi tie grasinimai neatbaidė Pajevonio "ažuolėlio". Jis čia įleido gilias ir stiprias šaknis.

Pirmieji žingsniai Brazilijoje

Naujasis klebonas apsigyveno labai kukliam butelyje, labiau panašiam į namo rūšį, negu į kleboniją. Neįžeikto asmeninių patogumų, betėjo ir lietuvių išievių šeimas ir, metams bėgant, tapo vien parapijos vadovu, bet ir visų lietuvių. Žiūrėk, koks nors "peštukas" pateko į policijos nagus, ir atbėga gimines pas kleboną pagalbos prašyti. Kitas vėl su savo darbdaviu "fazendieriumi" nesutaria — kur jieškosį patari-

mo? Tik pas klebonėli. Lietuviškos šeimos kuriasi, vaikai rengiami pirmos Komunijos, krikštai, laidotuvis — visur klebonui reikia susipėti. Kolonija nemaža, nori organizuotis, nori burtis, ir visi glaudžiasi arčiau bažnyčios — lietuviškos parapijos. Reikia ir lietuviškos spaudos, tad 1936-41 m. redaguoja "Šviesa", rūpinasi lietuviškuoju švietimu.

Prasidėjus II-jam pasauliniam karui, Brazilijoje uždraudžiama net gatvėse kalbėti lietuviškai. Uždaromos visos svetimtaučiu mokyklos ir spauda. Tačiau lietuviškoji parapija meldžiasi ir gieda lietuviškai. Klebono Pijaus Ragažinsko asmuo darosi vienintelė atrama, kurios artumoje lietuviš jautėsi saugus. Pajevonio ažuolo nepalaužia nei karo, nei diktatūros audros.

Naujiesiems atvykus

Po karo, 1947-49 m. tarpe, į Braziliją atvyko apie 350 šeimų naujų lietuvių ateivių. Tie, kurie pateko į S. Paulį, pirmiausia rado lietuviškos parapijos klebonijos atviras duris. Kam reikėjo darbą ar butą susirasti, kun. Pijus padėdavo nedvejodamas. Jau tada jis turėjo plačias pažintis S. Paulo visuomenėje. Jei reikėdavo, "pradžiai" ir pinigais padėdavo, pavaišindavo išalkusį ir ta pačia nuoširdžia šypsena paguosdavo: "Nenusiminkit, bus viskas gerai. Brazilijoje neprąžusite!" Tais pačiais žodžiais, be ypatingų pažadų, nuramindavo, įkvėpdavo pasitikėjimą savimi, drąsos nugąlėti sunkumus.

1947 m. subūręs keletą patrijų, kun. P. Ragažinskas pradėjo leisti "Mūsų Lietuvą" — mėnesinį, iliustruotą žurnalą, vėliau tapusį savaitraščiu. Bendradarbiais pasikvietė naujai atvykusius pajėgas: Henriką Valavičių, Joną

Antanaitį, inž. Z. Bačelį, dr. E. Draugelį, Karolę Pažeraite, Povilą Vonžodą, Magd. Vinkšnaitienę ir kitus plunksna valdančius asmenis. Spaudoje buvo vengiama betkokių užgauliojimų, nepagrįstos kritikos ir "sąskaitų suvedinėjimo". Prel. P. Ragažinskas visada ir visur stengiasi likti objektyvus ir veikti taikingu būdu.

Įvairose pareigose

1957 m., pagal "Exul Familia" encikliką, jis paskirtas lietuvių sielovados direktoriumi. 1958 m. S. Paulo arkivyskupo jam suteiktas dekanato titulas, o 1959 m. po piežaus pakeltas prelatu. Nuo 1956 m. vadovavo kultūrinei lietuviško radijo valandėlei per 9 metus. Prelato pareigos uždėjo ir dar daugiau darbų ant pečių, todėl 1964 m. "Mūsų Lietuvos" redagavimą perleido kun. Jonui Kidyukui, SJ.

1965 m. prel. P. Ragažinsko iniciatyva buvo surengtas su pasisekimu praėjęs III-sis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas, kurio paruošimui pasikvietė visas stipriausias lietuvių visuomenės pajėgas.

Prel. P. Ragažinskas yra nusipelnęs pagarbos ne vien lietuvių ateivių tarpe. Jo dėka šiandieną visoje Brazilijoje lietuvių vardas yra minimas su pagarba. Lietuvių Katalikų Bendruomenės choras, kurio jis yra ilgametis garbės pirmininkas, visada yra kviečiamas ir iškilmingus, viešus, plataus masto pasirodymus ir brazilų yra augštai vertinamas.

Ryšiai su brazilais

Prel. P. Ragažinskui yra lengvai prieinami Brazilijos valdžios sluogsniai. Jo dėka Lietuvos išlaisvinimo reikaluose lietuviai turi Brazilijos katalikiškojo jaunimo — studentijos palankumą. Pz. "Sociedade Brasileira de Defesa da Tradição, Família e Propriedade", kuriai vadovauja stipriausi Brazilijos katalikų intelektualai su prof. Plinio Correra de Oliveira priesaky. Ši organizacija plačiausiai išpopuliarino visoje Brazilijoje III-įjį PAL Kongresą. Be to, kiekviena lietuviams svarbia proga, kaip Vasario 16 ar tautųdystės, jie visos Brazilijos svarbiausiuose laikraščiuose atžymi straipsniais lietuvių tautos heroiską ir kartu tragišką likimą komunistiniam imperializmui benaikinant Pabaltijo kraštus. Prelato žinioje yra visų tų pasirodžiusių straipsnių iškarpos, tų pačių studentų tvarkingai surinktos.

Prel. P. Ragažinsko darbai kalba apie jį, o tuos darbus puikiai pažįsta Brazilijos lietuviai. Jo ramus ir išlyginto būdo dėka, sutiktęs lietuvis lietuvi klebonijoje pasijunta, kaip atlaidaus tėvo pastogėje.

Atsiųsta paminėti

Lituanus, nr. 1, 1966 m. pavasaris. Anglų kalba leidžiamas žurnalas Lietuvos kultūrai garsinti. Leidėjas — Lituanus Foundation, Inc., redaktoriai — jaunieji intelektualai. Adr.: P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, USA. Metinė prenumerata — \$3 (už 4 numerius), atskiras nr. — \$1.

Bronys Raila, LAUMIU JUOSTA. Akimirksnių kronikos I. Nidos Knygu Klubo leidinys nr. 61, 1966 m. 351 psl. Ladbroke Gardens, London W. 11, Gt. Britain. Kaina minkštais viršeliais — \$2.00, kietais — \$3.00.

Metmenys. Jaunosios kartos žurnalas 1966 m. 11 nr., 208 psl. Vyr. red. dr. Vytautas Kavolis. Administratorius: Ramojus Vaitys, 615 Hinman Ave, Evanston, Ill., USA. Numerio kaina — \$1.50. Keturių numerių prenumerata \$5.

Lietuvoje ir dabar tebėra įvairių papročių. Šis barzdotas raitininkas, atrodo, lyg būtų piršlys. O gal tai varovas, šaukių piliečius į mitingą? Laiške rašoma, kad tai kvieslys ir derliaus šventė. Matyt, reikia raginti žmones į susirinkimą, nes menkas kolchozo derlius nesutraukia žmonių.

Ruduo jau atėjo, netoli ir Kalėdos...

Dabar jau pats laikas pagalvoti ir aplanuoti. kokį dovanų siuntinį pasiūsti savo artimiesiems.

Padaryti tai yra paprasta ir lengva, taip pat ir pigu, pasinaudojant leidžiamu siūsti prekių koinoroščiu, kurį galite gauti kiekvienas nemokamai pas mus.

Tiems, kurie neturi daug laisvo laiko arba nežino ką reikėtų siūsti, siūlome jau paruoštus praktiškus ir reikalingus siuntinius.

RK1 (moteriškas)

Vilnonė apsiaustui medžiaga, itališkas nailoninis lietpaltis, nepermatomo japoniško nailono suknelė, 4 jardi, 2 poros vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 vilnonė gėlėta arba su įvairiais raštais skarelė, 1 šilkinė skarelė, 2 biro, vilnonis megztukas ir graži dėžė šokoladinių saldinių. \$75.00.

RK2 (vyriškas)

Grynos vilnos nertinis, 3/4 jardo vilnonė eilute medžiaga, 2 nailono viršutiniai marškiniai, 2 poros vilnonių kojinių, 1 pora odinių pirštinių, 2 biro, 1 kaklaraištis, 1 itališkas nailono lietpaltis ir dėžė šokoladinių saldinių. \$75.00.

Jungtinis siuntinys RK1 ir RK2 kainuoja \$135.00.

Maišto siuntinys

4 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 5 sv. miltų, 1 dėžė "nescafe", 1 sv. saldinių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų, 1/2 sv. šokolado. \$30.

Tebesiuočiami mūsų anksčiau skelbtieji didelio pasisekimo turį siuntiniai: V-3, 10% jardo eilutės medžiaga už \$55.00; P-3, trims apsiaustams angliška vilnonė medžiaga už \$60; N-4, 16 jardu nepermatomo nailono suknelėms už \$45.00.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS),

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas su gavėjo parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apraustos.

421 HACKNEY RD. LONDON, E. 2. ENGLAND.

Atstovai: GAIVA, 3570 W. Vernon, Detroit, Mich.;

A. KUSINSKIS, 167 Colledge St. Apt. 2. Sudbury, Ontario;

L. Radzevičius, R.R. 2. Port Arthur, Ontario, Canada.

Kaip ir visos Lietuvos policijos, taip ir geležinkelių uniformos pagrindinė spalva buvo mėlyna. Tačiau sagos, emblemos visi kiti uniformos papuošimai buvo sidabro spalvos (viešosios policijos — auksinės), gi antroji uniforminė spalva — siūlės, kepurės buvo žalios spalvos (viešosios policijoje vyravo raudona spalva). Kalkuriomis progomis buvo dėvimi auliniai batai su sidabro spalvos pėtiniais, kitomis progomis — ilgos kelnės. Vykde tarptautinę kontrolę pareigūnai, kiek tiesioginės pareigos netrukde, turėjo dėvėti ir baltas pirštines. Iškilnių progomis vyresnieji prie šono turėdavo ir kardus.

Visa Lietuvos geležinkelio teritorija buvo paskirstyta atskiromis nuvadomis, o pats centras buvo geležinkelių policijos viršininko istaiga, tiesiogiai pavaldi ne geležinkelių valdybai ar susisiekimo ministerijai, bet, per policijos departamentą, vidaus reikalų ministeriui. Stambsnėse geležinkelių stotyse visada buvo nuolatinis bent vieno policininko postas. Didžiosiose stotyse, kaip minėta — nuvados, kurių ribos geležinkelių tęsėsi po keliasdešimt kilometrų spinduliu.

Sovietams okupavus Lietuvą, geležinkelių policija nukentėjo nemažiau už viešąją. Visa eilė jos žemesniųjų ir augštesniųjų pareigūnų buvo suimta, kalinta, ištremta. Vokiškoji okupacija paliko ribotą savivaldą ir lietuviškoji geležinkelių policija vėl buvo atkurta. Čia mūsų pareigūnai turėjo progą gerokai padėti savo tautiečiams. Keliauti traukiniais reikėdavo gauti iš vokiečių įstaigų leidimus, kuriuos daugiausia tikrindavo mūsų policininkai. Ta kontrolė savųjų tautiečių labai neretai būdavo (Nukelta į 9 psl.)

Taika turi būti pagrįsta laisve ir teisingumu

Naujasia papiežiaus Pauliaus VI enciklika "Christi Matri Rosarii"

Spausdiname vertimą naujausios enciklikos, šaukiančios pasaulio vadus ir visus tikinčiuosius į bendrą talkos ir maldos žygį. Antraštes tekste — "T2" redakcijos.

Spalio mėnesį krikščioniškasis pasaulis yra praradęs kalbėti Rožinį, sakytumė, pinti Kristaus Motinai mistinį vainiką. Ir Mes, sekdami Mūsų pirmatą pavyzdį, užgiriame šį paprotį ir kviečiame šiais metais visus Bendrijos sūnus parodyti ypatingą pamaldumą į Svecniausiąją Mergelę.

Didėja pavojus

Ir tai ne be pagrindo. Vis labiau didėja skaudžios ir didžios nelaimės pavojus, grasinąs visai žmonijai, nes dar vis yra liejamas žmonių kraujas Rytų Azijos kraštuose, dar vis ten tebesiaučia baisūs karas. Ir dėlto Mes jaučiame pareigą dar kartą ir su didesniu ryžtu daryti visa, kas tik nuo Mūsų priklauso, kad būtų užtikrinta pasauliui taika. Šiam Mūsų susirūpinimui pagrinda duoda ir kituose kraštuose pasireiškę įvykiai, kaip ginklavimosi lenktynės, branduolinių revoliucijų, šovinizmas, rasizmas, genocidiniai sąjūdžiai, priverstinis žmonių išskyrimas, kriminaliniai atentatai, nekaltų asmenų žudymas. Visi šie dalykai gali užtraukti skaudžią ryškę.

Taikos pastangos

Atrodo, kaip Mūsų pirmta-

kams, taip ir Mums Dievo Apvaizda norėjo pavesti ypatingą taikos išsaugojimo bei jos stiprinimo uždavinį, kartu įpareigodama imtis tam tikslui ir intensyvių žygių. Čia Mūsų atsakingumas, aišku, kyla iš to fakto, kad visa Bendrija yra Mums patikėta. Ji, kaip "ženklas išskeltas tarp tautų" (Iz. 11, 12), nėra susijusi su politiniais interesais, bet visiems žmonėms turi nešti savo dieviškojo įsteigėjo — Jėzaus Kristaus tiesą ir malonę.

Ir tikrai, nuo pat Mūsų apaštališkosios veiklos pradžios, nepraleidome nė vienos progos taikos pasulyje išlaikymo srityje, panaudodami maldą, padarinius bei paskatinius. Netgi, kaip prisimenate, pereitais metais vyko į Šiaurės Ameriką kalbėti apie taiką Jungtinėse Tautose, kur buvo atstovaujamos beveik visos pasaulio tautos. Ten Mes perspėjome, kad daugiau nebūti vieni laikomi žemesniais už kitus, kad nebūtų vieni priešiški kitiems, bet kad visi ne tik žodžiu, bet ir darbu prisidėtų prie taikos įgyvendinimo pasulyje. Toliau, vadovaudamiesi ta pačia apaštališka dvasia, nesiliovėme raginti, kad būtų atitolinta visai žmonijai gresianti karo nelaimė.

Pakartotinis kreipimasis

Ir dabar Mes dar kartą kreipiamės "su didžiu šauksmu ir ašaromis" (Hebr. 5, 7) į valdančiuosius, kviesdami daryti visa, kad karo gaisras ne tik nesilpnėtų, bet ir visiškai būtų užgesintas. Mes ne kiek neabejojame, jog visi žmonės, nežiūrint rasės, padėties, religijos ir socialinės padėties skirtumų, kurie tik trokšta teisingumo bei garbingumo, pritaris Mūsų mintims. Taigi, visi tie, nuo kurių tai priklauso, tesudaro sąlygas, kad ginklai būtų padėti laiku, nes toliau besivystą įvykiai gali visiškai atimti tokią galimybę. Težino tie, kurių rankose yra sudėtas žmonijos likimas, kad šiuo metu jie yra saistomi labai svarbios sąžinės pareigos. Jie teperžvelgia savo sąžinę ir tepasvarsto, turėdami prieš akis savo tautas, visą pasaulį, Dievą, istoriją. Tepagalvoja, kad jų vardai ainių bus laikomi pagarboje, jei išmintingai bus paklausę šio prašymo. Viešpaties vardu Mes šaukiame: susitokite! Reikia susitikti ir su visuo nuširdumu įsiskirti garbingo susitarimo. Dabar yra laikas pašalinti nesutarimus, nors tai būtų susiję su tam tikra auka ar nuostoliais, nes vėliau tai gali pareikalauti didžiausių nuostolių ir skaudžių žudynių. Tačiau taika turi būti pagrįsta teisingumu ir žmonių laisve. Ji turi respektuoti atskirų asmenų ir bendruomenės teises, nes priešingu atveju ji bus silpna ir nepastovi.

Maldos pagalba

Susirūpinę ir susijaudinę Mes kalbame apie šiuos dalykus. Turėdami prieš akis savo augščiausiojo Ganytojo pareigas, jaučiame būtinybę šaukti dangaus pagalbos. "Taikos Kunigaikštis" (Iz. 9, 6) mes turime maldauti taikos, kuri "yra toks didelis gėris, kad net ir tarp žemiškų ir mirtingų dalykų niekas nėra mieliau klausomas, niekas nėra karščiau trokštamas, ir nieko pagaliau už ją negalima turėti tobuliau" (Sv. Augustinas, De Civ. Dei, 19, 11; PL). Kadangi Bendrija paprastai savo sunkiose valandose įsiekia galingo užtarimo Tos, kuri yra jai Motina, ir Mes kreipiamės į Ją savo, taip pat ir Jūsų, Garbingieji Broliai, bei visų krikščionių mintis. Ji, kaip sako Sv. Irenėjus, "yra tapusi visos žmonių giminės išganymo priežastimi" (Adv. Haer. 3, 22; PG 7, 959).

Mums atrodo, kad nieko nėra reikalingesnio ir svarbesnio, kaip visos krikščionijos maldos, nuo krepčios ir Dievo Motina, kaip Taikos Karalienė, kad Ji savo motinišku gerumu pažvelgtų į vargstančią bei kenčiančią žmonių ir suteiktų jai savo malonę. Norime, kad į Ją nuolat būtų kreipiamos maldos, ir Ją, kurią antrosios Vatikano visuotinės santarybos metu, pritariant santarybos Tėvams ir katalikiškajam pasauliui, paskelbėme Bendrijos Motina, tuo iškilmingai patvirtindami senos tradicijos tiesą. Ir iš tikrųjų: Išganytojo Motina yra "tikrai Jų narių motina", kaip mokė šv. Augustinas (De Sanct. Virg., 6; PL 40, 399), o šv. Anzelmas, nemintin kitų, kalbėjo: "Kokia gali būti didesnė garbė už tą, kad tu esi motina tu, kuriu Kristus teikėsi būti tėvu ir broliu?" (Or. 47; PL 158, 945). Ir popiežius Leonas XIII, Mūsų pirmtakas, Ją vadina "Bendrijos Motina ir tai tikrai žodžio prasme" (Epist. Enc. "Adiutricem populi christiani", 5. IX. 1895: Acta Leon. 15. 1896, p. 302). Todėl neveltui mes vi-

laimingi Dievo garbei ir savo tėvų bei mūsų tautos džiaugsmui — baigę savo kalbą jaunosios tėvas.

Po to nuotaikingai sveikinio kun. dr. J. Prunskis; Giedros korp' vardu, kurios narė yra Danutė, sveikinio pirm. Vita Cerškutė; Korp' Vytis vardu, kurios nariu yra Romas, sveikino Demercas. Vaisių moderatorių Rimas Vėžys sveikino Antrojo Kaimo trupės vardu, kurios naris yra Romas. Vincas Žemaitis sveikino Miškininkų S-gos vardu. Telegraminis sveikino A. Sapokaitė iš Toronto ir kt. Gauti sveikinimai ir simbolinės dovanos nuo giminių Lietuvoje.

Jaunosios tėveliai į vestuves atvyko iš Louisianos, kur prof. J. Kuprionis dėsto miškų mokslus Politechninis Institute. Jaunojo tėveliai gyvena Čikagoje. Danutė dirba Illinois universiteto ligoninės tyrimų laboratorijoje, o Romas dirba kaip inžinierius taip pat Čikagoje.

Sv. Mišias atlaikė, sutuoktuvų apeigas atliko ir Sv. Tėvo palaiminimą perskaitė kan. V. Zakarasuskas Sv. M. Marijos bažnyčioje, Marquett Parke. Solistas A. Brazys įspūdingai pagiedojo momentui pritaikytas giesmes.

Dalyvavęs

VISUOMENINĖS REIKSMĖS VESTUVĖS

Danutės Kuprionytės ir Romo Ankaičio (Aninkevičiaus) vestuvės Čikagoje išsiskyrė iš kitų visuomeninių savo pobūdžiu. Ypač pažymėtina jaunosios tėvo prof. J. Kuprionio kalba, kurioje jis prasmingai išryškino šių vedvybių ir puotos reikšmę. Pasak jo, kiekvienos vedvybos reiškia naują šeimą ir naujas atžalas, mūsų praplėtimą. Tačiau imant tai pasauliniu mastu, čia nebūtų ko labai džiaugtis, nes žmonijos daugėjimas vyksta pagal geometrinę progresiją ir jau keliamas susirūpinimas dėl žmonių perteklio. Net popiežius suka galvą dėl šios problemos. Panašiai yra imant mūsų gyvenamo krašto padėtį. JAV dabar gyventojų yra arti 200 mil., o šio šimtmečio pabaigoje numatoma bus jau arti 300 mil. Kairiosios rasės itin sparčiai daugėja. Šioje srityje lietuvis konkurencijos niekad neatlaikys. Tad vien šiais motyvais nei šios puotos kelti nebūtų prasmės.

Tačiau šis klausimas atsistoja visai kitoje šviesoje ir visai kitoje plotoje, kai nauja šeima reiškia mūsų giminės, mūsų, t. y. lietuvių, tautos naujas atžalas. Šios vestuvės duoda pagrindą tikėti, kad tos vertybės, kurias mes, jaunuji tėvai, paveldėjome iš savo tėvų, bus perimtos ir perduodamos ateinančiom kartom. O tai jau reiškia mūsų giminės ir mūsų tautos nemirtingumą. Mus tas džiugina ir dėlto ši vestuvių puota yra didelė mūsų šeimoms šventė. Kiekvienos naujos lietuviškos šeimos atsiradimas jau reiškia mūsų stiprėjimą. Danutė kartu su mūsų šeima buvo Lietuvių Fondo narė. Dabar, kai ji su Romu sudaro atskirą šeimą, mes čia su žmona, dukters kraicito sąskaiton, skiriame šimtą dolerių Lietuvių Fondui naujos šeimos, Danutės ir Romo Ankaičių, vardu. Kai jie ekonomiškai prasigysens, galės ryšius su mūsų, t. y. lietuvių bendruomene, plėsti. Gyvenkite sveiki ir

Grupė Toronto Lietuvių Vaikų Namų rėmėjų aptaria būsimos maldos parodos ir tradicinio bazaro reikalus. Nuotrauka S. Dabkaus

liamės Ja, susirūpinę šiuo bausiu metu.

Kai didėja pavojai

Kai didėja pavojai, reikia, kad taip pat padidėtų ir Dievo tautos pamaldumas. T r o k š t a m e, Garbingieji Broliai, kad jūsų pavyzdžiu, jūsų paskatintumu ypač spalio mėnesį būtų kreipiamasi Sv. Rožinio malda į gailėstingąją Viešpaties Motina. Ši malda yra pritaikinta visiems žmonėms, yra miela Mergelėi Marijai ir labai tinkama išmaldauti dangiškųjų malonių. II-ji Vatikano visuotinė Bendrijos santaryba, nors ir netiesiogiai, bet gana aiškiai yra užgrysius pamaldumą į Sv. Mergelę bei Sv. Rožinio kalbėjimą. (Const. dogmat. "De Ecclesia", 67).

Si Sv. Rožinio malda gali ne tik prašalinti blogį bei atitolinti nelaimes, kaip tai aiškiai parodo Bendrijos istorija, bet taip pat palaiko krikščioniškąjį gyvenimą, "pirmiausia katalikų tikėjimą, kuris atsispindi dieviškųjų paslapčių apmąstyme, ir pakelia mintį iki apreiškintųjų tiesų" (Pii XI, Litt. Enc. "Ingravescentibus malis", 29. IX. 1937; AAS, XXIX, 1937, p. 378).

Taigi, spalio mėnesyje, skirtingai Sv. Rožinio Mergelėi, tebūna pagausintos maldos, kad Jos užtarimu pagaliau suspindėtų žmonijai tikrosios taikos aušra, paliesdama ir religiją, kurią, de ja, šiuo metu dar ne visi gali laisvai išpažinti. Ypač Mes norime, kad spalio 4-ji, kurioje sukanka metai nuo Mūsų taikos kelionės į Jungtines Tautas, šiais metais būtų švenčiama visame katalikiškame pasaulyje kaip "maldų už taiką diena". Garbingieji Broliai, jūsų užduotis bus rūpintis, kad tą dieną ypatingu būdu būtų kreipiamasi į Dievą ir Bendrijos Motiną vieninga visų malda: kunigų, vienuolių ir visų kitų tikinčiųjų, o ypač vaikų, pasipuosusių nekaltumo gėle, ligonių ir kenčiančių.

Prie Apaštalo kapo

Tą dieną taip pat ir Mes Vatikano bazilikoje prie šv. Petro kapo kreipsimės specialiu prašymu į Sv. Mergelę, Dievą Motiną, krikščionių saugotoją ir taikos tarpininkę. Tokiu būdu visuose kontinentuose Bendrijos malda; skambėdama kaip vienas balsas, pasieks dangų, nes anot šv. Augustino, "daugybėje liečiančiųjų yra vieninga širdžių kalba tikėjime" (Enarr. in Ps. 54, 11; PL 36, 636).

O šv. Mergelė, pažvelk su motinišku gerumu į visus savo vaikus! Tu matai Ganytojų susirūpinimą ir baimę, kad jų ganimieji nebūtų ištikti bausios nelaimių audros; Tu matai susirūpinimą tokios daugybės žmonių; tėvų ir motinų, kurie, neramūs dėl savo ir savo vaikų likimo, yra kankinami karčių valandų. Švelnink karus vedančiųjų sieklas ir ikvėpk jiems "taikos minčių". Padaryk, kad Dievas, baidėjas už kiekvieną neteisingumą, pažvelgtų gailėstingai ir grąžintų tautos ramybę bei jas vestu taikingai į laimę.

Tikėdamiesi, kad Dievo Motina maloningai priims Mūsų maldą, iš visos širdies Mes teikiame jums, Garbingieji Broliai, dvasiški jai ir jums patikėtiems tikintiesiems Mūsų apaštališkąjį palaiminimą.

Paulius VI PP.

Roma, 1966 m. rugpjūčio 15 d.
Roma. — Popiežius Paulius VI išreiškė pagėdavimą, kad vyskupai, valdantieji vyskupijas, pasitrauktų sulaukę 75 metus amžiaus. Jau visa eilė tokių vyskupų pareiškė norą pasitraukti.

EDMONTON, Alta.

EDMONTONIEČIAI SU GILIU LIUDESIU palydėjo į amžino poilsio vietą tris tautiečius per tris mėnesius. Birželio 24 d. mirė Kotryna Joneliūnienė, 76 m. amžiaus, gimusi Nibrių kaime, Alytaus apskr. Į Kanadą atvažiavo 1939 metais. Velionė paliko liudinčius gimines ir artimuosius. Ji uoliai lankė lietuviškas pamaldas ir Bendruomenės parengimus. Liepos 28 d. mirė Jonas Rasimas, 65 m. amžiaus, gimęs Metelių mistelyje, Alytaus apskr. Į Kanadą atvyko 1909 m. Velionis paliko liudinčius žmoną, gimines ir artimuosius. Jis buvo ilgametis Edmontono lietuvių parapijos komiteto narys, taip pat daug kartų yra buvęs E. L. Namų direktoriumi. Jis uoliai lankė lietuviškas pamaldas ir visapusiškai rėmė Bendruomenės ir E. L. Namų parengimus. Rugpjūčio 14 d. mirė Bety Julia Mendes (Birutė Julija Slizytė), 34 m. amžiaus, gimusi Edmontone, Albertoje. Velionė paliko liudinčių vyrą dr. Mendes, sūnų, dukrelę, tėvelius ir artimuosius. Velionė, nors ir buvo gimusi Kanadoje, tačiau gražiai kalbėjo lietuviškai ir buvo labai jautri lietuviškiems reikalams.

Tebūna Jiems lengva svetima žemėlė!

KLB EDMONTONO APYLINKĖS VALDYBA šaukia visuotinį Bendruomenės susirinkimą spalio 16 d., 5.30 v.v., E. L. Namų salėje 11629 — 83 St. Darbotvarkėje numatytas naujos valdybos rinkimas. Po susirinkimo bus bingo su kavute.

KLB Edmontono apylinkės valdyba

Lietuvių religinio kongreso iškilmingas posėdis Vašingtono universiteto gimnazistikos salėje. Viršuje — prezidento narių dalis: prel. L. Tulaba, VLIKo pirm. V. Sidzikauskas, Katalikų Federacijos pirm. K. Kleiva, ALTOs pirm. inž. A. Rudis, prel. Pr. Juras, prel. Albavičius, Lietuvos pasiuntinys patarėjas dr. St. Bačkis, PLB pirm. J. Bačiūnas, St. Barzdukas ir kt. Apačioje — dalyvių dalis. Si iškilmė buvo skirta protestui prieš religijos persekiojimą okupuotoje Lietuvoje.

"GYVATARO" JAUNIMAS ATGAIVINO

Nuotr. P. Ažuolo

Pajutome, kad mūsų tauta dar gyva

V. SMAIŽIENĖ

Ir pataikyk tu man taip — vos parvažiuoji porai dienų nuo ežero apsitvarkyti ir jau esi kam nors reikalingas. Betgi pats reikalas — spėte neatspėtum, sapnuote nesuspapnuotum: turim prisiimti, apgyvendinti trisdešimt penkis žmones!

— Trisdešimt penkis?
— "Gyvataras"? Hamiltono?
— Pas mus? Kokiu būdu?
— !
— Mieliu noru! Duokit vadovę ir dvi šokėjas.

Prie ežero nebegrįžtame. Reikia gi pasiruošti.

Pas mus, Winnipege, "Gyvataras"... Na, kaip gi čia, kaip iš dangaus tokia dovana!

Sio dešimtmečio pradžioje pasiryžom sosti J. Liustikaitę atsikviesti. Klausėmės ir klausėme vieni kitų, ar tai ne sapnas. Rodos, norėjosi prieti ir, bent pirštu galuikais, dainininkę paleisti, ištikinti ar ji tikrai gyva. Dabar gi tiek girdėtas, tiek išgirtas tautinių šokių vienetas ir kur — pas mus!

Štai šeštadienis, rugpjūčio 20-joji, jau ir čia. Lėktukas su mūsų laukiamaisiais atskrenda 30 min. po vidurnaktį.

— Jei tik bus galimybė, — sakau ir aerodromą išvažiuojančiam vyrui, — čiupk ir parsivežk porą mergaičių daugiau!

Jau ir lovos paklotos. Sėdžiu tamsiame kambaryje prie lango ir laukiu, kad iš tolo pamatyčiau grįžtantį automobilį.

Pagaliau! Bėgu prie durų pasitikti.

— Breichmanienė.
— Martinkutė.

Silti, nuosirdūs rankų paspaudimai.

— Mane apvogė, — skundžiasi iš paskos su lagaminais įėjęs vyras. — Jau turėjau du puikius mergytes pasigavęs, tik kažkas užkalbino, nusisukau — gi viena ir dingo.

Pasirodo, lietuviškos širdys gobšios — taip išgudė atvažiuojanti jaunima, kad Kuncaičių Gintarėliui nebėliko nieko. Jis gi, vaikas, ir savo kambarėlių užleido ir miegoti nėjo, išsipašė draugė ir aerodromą. Patyręs dabar, kad visa tai nuėjo niekais, berniukas gaudžiai pravirko. Taigi, kas nors turėjo pasigailėti.

Žodis po žodžio su viešniomis ir, bematant, pasijuntame artimos, vienos Motinos — Tėvynės dukros.

Ankstvyto rytmečio valandos slenka, o taip dar norisi džiaugtis, bendrauti ir kalbėtis... Sekmadienį, rugpjūčio 21 d., nors oras vėsus, vėjutas, nesveikinas, tačiau "Gyvataras" atvažiojo visom kryptim nepaprastai šiluma spinduliuojanti nuotaika lyg burtininko lazdele lieti tiek jaunųjų, tiek senesniųjų širdis.

Kaip Lietuvoj! Kaip brangioj, laisvoj Lietuvoj!

Dar žodis apie "Gyvataro" ašį, kuri apipavidalina jį meniskai, kuri ugdo ir palaiko grupės dvasią. Tai taurioji Lietuvos dukra, darbščioji bitė — ponija Genovaitė Breichmanienė.

Nepažinau jos anksčiau, bet mačiau darbo rezultatus, pridėjusi dviejų nedamiegotų naktų valandas besikalbant, drąsiai galiau taip p. Breichmanienę apibūdinti. Negana pavadinai ją vadovę. J. Breichmanienė yra "Gyvataro" motina, budrioji globėja, siela. Ji visą savo jaunimą myli, gyvena jo rūpesčiais ir džiaugsmu.

Tokią scenos grupę ir taip išliejusią visuomenės tegali duoti tik pedagogas, o ne vien specialistas, instruktorius. Nenuostabu tad, kad ir ukrainiečiai, jaunieji šokėjai su savo vadovu, organizuoti ir uniformuoti, atvažioja ir aerodromą mūsų svečių išlydėti. Nenuostabu, kad ir mes sudrekiusiom blakstienom, susikaupę žiūrėjome ir augstusose dingstančių lėktuvų ir vis dar mojavame lyg tam nuskrejusiems skaisčiam meteorui, kuris gal ir daugiau panašių užkampių nušvies.

Tuoju po koncerto svečiai hamiltoniečiai, mišiškis jaunimas ir nemažas būrelis vyresniųjų važiavome į Sv. Kazimiero parapijos salę, kur laukė užkandžiai ir orkestras. Jei koncerto metu mūsų jaunieji svečiai savo menu mūs žavėjo, tai čia jie, kaip lietuviai, mus visiška užburė. Nesupras šių žodžių tie, kuriems panašūs dalykai tėra kasdieninė duona. Tik tas tikrai žino, kad esama oro, kuris yra perygvėnes jo trūkumą, dusimą. Mūsų gi langai ir durys užsidarė nuo imigracijos pradžios. Ta saujelė jaunų, gražių lietuviškai kalbančių ir dainuojančių menininkų savo trykštancia jaunyste, tradicijom buvo kaip trokštančiams skaidrus, gausus šaltinis. Mes atsigavome patys ir pajutome, kad dar gyva mūsų tauta.

Jokios kalbos, straipsniai, paskaitos niekad neduos to, ką mums davė "Gyvataras". Žodžiai žodžiais ir lieka, nors jie būtų gražiausiai ir jautriausiai sudėlioti. Jaunimas visu kalbų metu praleidžia bekikendamas už scenos. Tuo tarpu šia proga mišiškis jaunimas pats giliai patyrė, kad lietuvių būdai garbinga, lietuviškai kalbėti negėda.

Reikėjo gi matyti ir mūsų vyresniųjų veidus! Visi šypsosi, visi žvilgsniai prirakinti prie gyvatariečių, kurie, tartum laimę ir džiaugsmą nesančios laumės, švaistėsi po salę.

Specialus parašutas nuleisti kroviniams ant Marso

Pro Marsą praskridęs amerikiečių erdvėlaivis "Mariner 4" pranešė, kad šios planetos atmosfera yra lygi tik vienai dušimtatūkstantajai žemės atmosferos tankumo. Amerikiečių erdviniai tyrinėtojai tai sudaro sunkią problemą. 1973 m. jie žada mėginti nuleisti į Marsą instrumentų krovinį, bet pirmą turį pasigaminti specialų parašutą, kuris veiktu tokioje retoje atmosferoje. Stabdanti raketos principo buvo atsisakyta, nes jos variklį sudegintas kuras galėtų užnuodyti Marso gyvybę ir pakentti moksliniais tyrinėjimams.

Specialus parašutas jau pagamintas ir yra bandomas Walker karo aviacijos bazėje, Naujojoje Meksikoje. Didžiulis 26 milijonų kubinių pėdų helijaus pripildytas balionas parašutą kapsulę iškėlė į 129.000 pėdų augstį virš White Sands poligono ir raketos greičiu 850 mylių į valandą greičiu iššovė žemėn. Tame augstyje žemė supanti stratosfera yra maždaug lygi Marso atmosferai. Bandymas buvo sėkmingas — parašutas išsiskleidė ir savo krovinį nuleido žemėn. Savo principu jis yra panašus į tuos parašutus, kurie dabar naudojami astronautų erdvėlaiviams susigrąžinti.

Hamiltono tautinių šokių grupės "Gyvataro" dalyviai su Winnepogo tautiečiais

Dailininko Vizgirdos paroda Lietuvoje

Vilniaus savitraštyje "Literatūra ir Menas" buvo paskelbta Stasio Budrio parašyta dail. Viktoro Vizgirdos tapybos darbų parodos recenzija. Po poros mėnesių tylos, kelių trumpų ir sausių pranešimų spaudos puslapiuose šį kartą dail. V. Vizgirda pristatoma lietuviškai visuomenei kaip neabejotinai talentingas tapytojas.

Didžioji recenzijos dalis skiriama dailininko biografiniams duomenims, nes juk nuo 1944 m. apie jį meno mėgėjai Lietuvoje nieko nėra girdę. Iš oficialių kompartijos kontroliuojamų šaltinių. Jau naujai kartai okupuotoje Lietuvoje jis iš viso yra nežinomas. Ypatin-gas dėmesys rodomas 1932 m. J. Mikėno, A. Gudaičio, A. Samuolio, V. Vizgirdos ir kitų jaunųjų dailininkų sudarytai "Ars" grupei, jos pirmajai parodai Kaune. Be V. Vizgirdos, parodos dalyvių tarpe minimos V. K. Jonyno ir A. Galdiko pavardės. Recenzijos autorius pabrėžia, kad V. Vizgirda buvo Dailininkų Sąjungos steigimo iniciatorius, jos pirmininkas 1938-39 m., Vilniaus Dailės Akademijos rektorius.

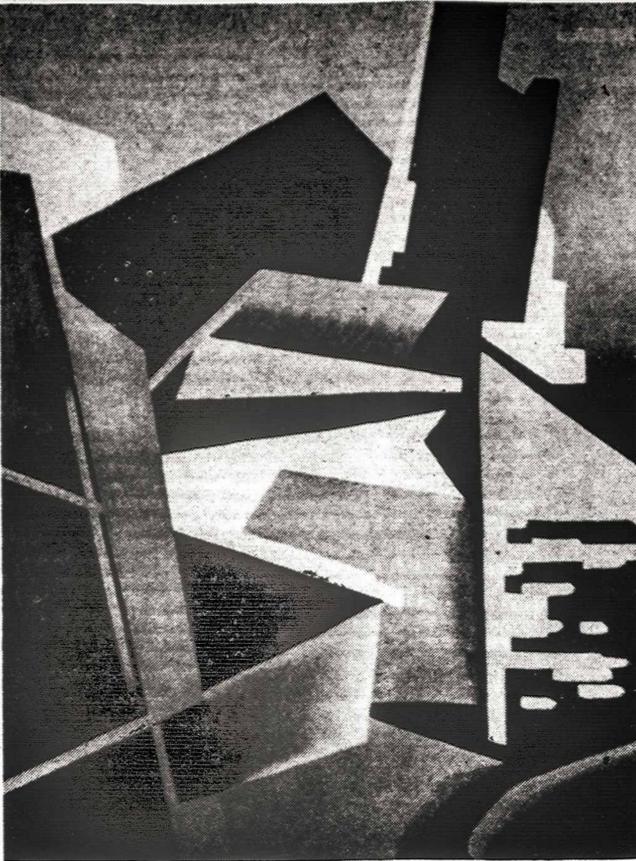
V. Vizgirdos anuometinė kūryba skaitytajai pristatoma archyvuose atkasta velionies prof. J. Vienožinskio žodžiais: "Viktoras Vizgirda mokyklos studijoje daugiau už kitus buvo linkęs prie lengvesnio impresionizmo. Paryžius praplėtė, sustiprino jo pasaulį daugiau Sezano linkme. Jo valiorių muzika susidaro iš skaidrių, labai gyvų, kartais net aštresnių spalvų, ne tiek šviesia, kiek šilima tėsiskiriančių — jungia juos refleksiniai tonai. Forma pas Vizgirdą gal mažiau abstraktiška, bet, kaip ir spalva, sąmoningai kompo-

nuota, o visa kartu, spalvingo ornamentu pavidale, liejasi plačiu mastu iš jaunos krutinės, kurdamai labai skambias, jaunas pasakas — dainas. Turbūt "diplomatiniams" sumetimais cituojami ir P. Cvirkos atsiliepimai.

S. Budrys sakosi turėjęs progos paskutiniuosius V. Vizgirdos kūrinus matyti dailininko atvežtose spalvotose skaidrėse. Jis daro išvadą: "Gyvenant emigracijoje, V. Vizgirdos kūryba iš esmės nukrypo nuo realistinio kelio, kuriuo jis žengė 1930-44 m. m. Dailininkui pavyko išsaugoti ankstyvesnės kūrybos vaizdinį-stilistinį charakterį, jis ir dabar tapo realistiškus savo draugų portretus, suranda artimus lietuviškai dvasiai miestelius, pajūrio peizažus bei natūrmortus. Dailininko, atrodo, nepaveikė Vakaruose šiuo metu madingas abstrakcionizmas: V. Vizgirda kaip ir ankščiau dirba subtiliai, apgalvotai komponuoja spalvas ir mases. Gal tik jo darbų meninės išraiškos priemonės tapo aiškesnės, meniškai paprastesnės ir įtaigesnės."

Kalbėdamas apie ankstesnius V. Vizgirdos darbus, S. Budrys pabrėžia jo savitą koloritą, pagrįstą žalsvais ir melsvais tonais, muzikalia nuotaika. Jis atkreipia parodos lankytojų dėmesį į lietuvių liaudies kultūros motyvus natūrmortuose, liaudies tipus portretuose, lietuviško kaimo vaizdus peizažų drobėse. V. Kst.

DAIL. JURGIS RACKUS dėsto grafiką The Dundas Valley School of Art, Ontario prov. Apie jį ir jo darbą rašė dienraštis "Hamilton Spectator" rugsėjo 26 d. laidoje.

Kanadiečiai apie dailininkę Pazukaitę

"Windsor Star" 1966. IX. 17 atpasakoja dailininkės sunkaus gyvenimo kelią, taip rašo apie jos kūrybą: "... ji gerokai atspindi dvasią moters, kuri daug kentėjo, bet kartu matė ir pagavo daug grožio iš savo aplinkinio pasaulio.

Netenka abejoti Vandos Pazukaitės gabumais: ji parodo juos nuostabių stiliaus ir išraiškos įvairumu. Mano nuomone, geriausias jos darbas yra iš piešimo (drawing) ir medžio raizinių srities. Ji yra gimusi piešėja ir turi ryškų pajautimą dramati-

Dail. Vanda Pazukaitė, kurios darbų paroda įvyko Windsore, Ont., Willistead Art Gallery nuo rugsėjo 14 iki 29 d.

niam gamtos formų bei nuotai-ku vaizdavimui. Tai galima matyti tokiuose kūriniuose kaip "Sėnas Vilnius" ir dramišku dvelkiančias kūriny "Laivai Dangės upėje", "Klaipėda". Paveikslai, kaip "Keltas ir Palanga" ir "Pušies šakos, studija", atspindi vidinį jautrumą linijai ir formai. Alijejiniai paveikslai, ypač "Miręs miestas", "Zuvėdros", "Žašys" ir "Fantazija" jau rodo ryškų posūkį bei naują polėki stilizuotoms, beveik abstraktinėms gamtos bei aplinkos formoms, jų sudėtingumui bei ritmingumui.

Tokiuose kūriniuose, kuriuose dabar Vanda Pazukaitė šiuo metu reiškiasi, matyti, kad dailininkė iš savo darbų žiūri visai nauju žvilgsniu, nes ji pradėjo naują ir laisvą gyvenimą šiame krašte. Ji rodo savo darbuose stiprų palinkimą jūrai, jos kramtams, o daugelis jos paveikslų (studijų), vaizduojančių smėlio kopas, yra prisotinti saulės bei šviesos. Tai nepaprastai giedrios nuotaikos paveikslai. Man jie kalba apie iškilią asmenybę."

Minimasis dienraštis apie dail. V. Pazukaitės dailės parodą rašė net trijuose numeruose: aprašė atidarymo iškilmes ir davė porą nuotraukų.

Dailininkės V. Pazukaitės paroda pasibaigė rugsėjo 29 d. Ji labai gerai pasisekė visais atžvilgiais. Dailininkė susilaukė labai gražaus įvertinimo kanadiečių ir netuvių spaudoje. Paruota gana daug paveikslų gana augštomis kainomis. Linkėtina, kad sekanti paroda įvyktų Toronte.

"GULBĖS GIESMĖ" ROČESTERYJE

Hamiltono teatro mėgėjų grupė "Aukuras", vadovaujama E. Kudabienės, turėjo sėkmę gą gastrole Ročesteryje. Vaidinimas praėjo su dideliu pasisekimu. Tai irodė pilna salė žiūrovų ir gausūs plojimai. Karalienė Bona — kritikos nereikalinga, nes buvo suvaidinta mūsų profesionalės aktorės ir režiseros — E. Dauguvietytės-Kudabienės. Pagrindinės rolės Zygimanto ir Barbaros buvo atliktos be priekaištų. Zygmantas A. Stasevičius, kaip prietrys aktorius, scenoje jautėsi laisvai, karališkuose drabužiuose atrodė didingai ir buvo nepa-mainomas. Barbora Radvilaitė — A. Zilvitiene, pirmą kartą vaidinusi Barbaros rolę "Gulbės giesmėje" buvo puiki. Savo graškia laikysena, aiškiu ir maloniai skambančiu balsu, savo grožiu ir puikiais drabužiais davė mums nepamainomą Barbaros Radvilaitės vaidmenį. Sudėtinga savo rolę, kuri keitėsi iš juoko į ašaras, iš meilės ir neapykantą, ji atliko pasigerėtina. Juodasis Radvila (Barboros pusbrolis) — R. Kon-tenis savo išvaizda ir tvirtu balsu davė tikrą lietuvių tipą. Ru-das Radvila (Barboros brolis) — K. Bungarda, švytuodamas kardu, drąsiai gynė karalių ir Lietuvos garbę. Diana (Barboros pusseserė) — D. Latauskaitė, jaunutė aktorė, turi gražių duomenų ateičiai. Marcelė (Barboros auklė) — P. Radzevičienė scenoje jautėsi laisvai ir davė vaizdą rūpestingos auklės. Bertininkė Zerida — D. Kudabaitė atrodė perjauna šiai rolei. Abejotina, ar gudri Karalienė Bona pasirinktų sau šnipę jauną čigonaitę? Panavas ir A. Ulbinas atliko savo roles įtikinančiai.

Veikalas labai įdomus ir sudėtingas, tik per ilgas — pareikalavo be galo daug darbo. Visi sunkimai buvo nugalėti ryžtu ir iš-tverme mūsų nenuilstamos režisūros. Linkėtina, kad nė viena lietuvių kolonija neliktų nepamačius šio veikalio. Žiūrovas

DR. A. SESPLAUKIO Lietuvių kalbos gramatika, švietimo tarybos pri-pažinta tinkama šio meto lietuvių mo-kykloms, greitai laiku išeis iš spaudos

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

J. NAVACKAS yra įsigijęs priemo-nes daryti foto nuotraukas ant plasti-kos. Tokios nuotraukos esančios labai reikalingai, kai foto nuotrauka susipažinimui paleidžiama per mokinių rankas. Tokias nuotraukų kopijas jis daro iš negatyvų, iš foto nuotraukų ir net iš laikraščių. Daromos dvejopo formato nuotraukos — po \$1 ir \$2. Adresas: J. Navackas, 265 LaSalle Ave., Buffalo, N.Y. 14215, USA.

J. MIKUCKIS, mūsų poetas veteranas, yra gimęs 1891 m. rugsėjo 20 d. Taigi, jam suėjo 75 metai amžiaus. Kadai-se jis eilavo: "Kasdien tos pačios temos — Čia gėlės žydi, čia ruduo... Seniems šaltiniams išsisėmus, Kur veržiasi gyvasi vanduo?"

J. RIMANTAS knygoje "Petras Rim-ša pasakoja" apie Ciurlionį taip užsi-mena: "Bet apie savo paveikslus Ciur-lionis nemego kalbėti. Tik kartais, pri-mygtinai prašomas, imdavo ir aiškinda-vo. Kadangi jo paveikslai kėlė daug kalbų, labai skirtingų, o daug kam jie buvo visai nesuvokiami, tai kauniškiam gydytojui Rokui Šliupui antrosios pa-rodos metu pariplo, kad Ciurlionis savo kūrybą raštu apibūdintų. Ir kiti šiai iniciatyvai gyviausiai pritarė. Buvo galvota autorius paaiškinimus išleisti brošiūrele. Jie būtų labai pravertę, nes antroji paroda tais metais buvo numatyta perkelti į Kauną. Ciurlionis iš pradžių nesutiko, bet įkalbėtas ėmė rašyti". (Ar parašė — taip ir nežino-ma — Pr. Al.).

DAIL. TELESFORAS VALIUS su-tiko iliustruoti naują rašytojo A. Vaičiulio legendų knygą, kurią išleisti rengiasi Liet. Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius. Šiuo metu dail. T. Vali-us dėsto piešimą Toronto Western Tech mokykloje, taipgi tęsia dėsty-mą vakariniuose kursuose Central Tech mokykloje ir talkina, kaip dai-lininkas, vienoje komercinėje bend-rovėje.

PAVERGTUJŲ TAUTU SEIMAS praėjusiais metais išleido septynias studijas. Ypač pažymėtina studija apie sovietų-satelitų prekybą 10 metų re-zultatus (Prices and the Balance Sheet in 10 Years of Soviet-Captive Countries Trade, 1955-1964). Studija paruošė Aleksandras Kutt, estas, nau-jasis PET seimo vicepirmininkas.

THE VOICE OF SETON HALL UNIVERSITY, South Orange, N. J. savo radijo programoje "Internatio-nal Night" duoda ir lietuvišką pro-gramą. Vasaros metu buvo transliu-oja įvairios lietuvių muzikos. Nuo spa-lio 3 d. transliuojama reguliari sa-vaitinė programa "The Music of Li-thuania", kurios pranešėjas ir vedė-jas yra dr. J. J. Stukas. Ši programa transliuojama pirmadieniais nuo 8.05 iki 8.30 v.v. banga 89.5 meg. iš sto-ties WSOU — FM.

"PALIK ASARAS MASKVOJ", Ar-monienės gyvenimo patirtis Sibire, aprašyta dr. A. Nasvyčio, turi labai gera pasisekimą daugelyje pasaulio kraštu. Šiuo metu yra išleista penkis laidos anglų kalba, trys laidos ispa-niškai, lietuviškai, vokiškai, portuga-liškai ir dvimies indiečių kalbomis: marathi ir guejareti. Dabar vedamos derybos su žymia olandų leidykla dėl olandiškos laidos. Knyga lengvai ska-itoma ir tinkama įteikti betkuriam sve-timtaui.

OKUPUOTOJŲ LIETUVOJ

VACYS SADAUSKAS, Kauno me-dicinos instituto docentas, sėkmingai apgynė disertaciją ir gavo medi-cinos mokslų doktoratą. Savo diserta-cijoje jis nagrinėjo Druskinkų ku-rorto gydymojų veiknių poveikį ser-gančioms gimdos ligoms. Anksčiau pateiktose medicinos mokslų kandi-dato disertacijoje V. Sadauskas yra aptaręs Birštono kurorto veiknių įvairiems susirgimams. Jis yra vienas jauniausių medicinos mokslų daktarų Lietuvoje.

SEMINARAS pastatų vidaus įren-gimo klausimais įvyko Vilniuje. Be lie-tuvių architektų, jame dalyvavo Kie-tovos, Tbilisio, Sverdlovsko, Tulos, Taš-vento, Novosibirsko ir kitų Sov. Są-jungos miestų atstovai. Arch. V. Mi-kučianis skaitė paskaitą "Siuolaikinė architektūra ir interjero problemos", dail. B. Klova — pranešimą "Deko-ratyvinis menas Lietuvos TSR inter-jeruose", arch. A. Purys aptarė pa-rodų rengimą, arch. V. Beiga — bal-dų projektavimą.

KRAŠTOTYRININKAI LANKESI Ignalinos rajono Gaidės ir Rimšės apylinkėse, rinkdami retus ekspona-tus etnografijos muzėjui — audinius ir namų apyvokos daiktus. Meninin-kai užfiksavo popieriuje daug įmanti-rių audinių raštų, tautosakininkai įrašė į juostas nemažą dainų, sak-mių ir padavimų. Išvykoje dalyvau-istorijos mokslų kandidatai V. Mi-lius ir A. Tyla, lietuvių kalbos ir literatūros tautosakos skyriaus darbuotojai — filologijos mokslų kan-didatė B. Kerbelytė, N. Vėlius, V. Juodpusis, dailės mokslų kandidatas ir dėstytojas. Išvykai vadovavo V. Barauskienė ir N. Vėlius. Vilniaus miesto kraštotyrininkai surinktą me-džiagą žada panaudoti antram leidi-niui apie gražią Ignalinos kraštą.

VINCO KREVES giminėje Subar-tonyse yra įsikūrusi Merkinės sovcho-zo biblioteka, bet muzėjaus rašytojo at-minimui kompartija vis dar nesiryža įrengti. Meilę mūsų literatūros kla-sikui liudija M. K. Ciurlionio meno mokyklos mokinių kieme įkastas skroblo kamienas su išskaptuotu ra-šytojo atvaizdu ir jo žodžiais: "Dau-gel tėvynėje yra gražių vietų, bet tarp jų visų gražiausia ir garsiausia — Dainavos šalis".

IS GASTROLIŲ BULGARIJOJE grįžo Kauno statybos tresto nr. 1 estradinis ansamblis "Oktavos", kuri-am vadovauja inž. M. Tamošius. Koncertai buvo surengti Sofijoje Plovdive, Stara Zagorėje, Varnoje, "Aukso smilčių" kurorte. "Oktavos" estradinis orkestras buvo pripažintas geriausiu Pabaltijo kraštams sureng-tose varžybose.

ANTANA VIENAZINDIŲ 125 m. gi-mimo sukakties proga prisiminė Lie-tuvos spauda. V. Vanagas "Liter. ir Mene rašo: "A. Vienazindžio lyrika — tai tarsi vienas mūsų poezijos rai-dos etapas. Ji užplodo nemažą tarp-sinį, skiriančią A. Baranauską ir Mai-ronį. Lietuvių literatūros istoriogra-fijoje A. Vienazindžio paskirta svarbi vieta, ir ta vieta atitinka poeto lyrikos idėjinę bei estetinę vertę. Bet vis dėlto A. Vienazindys dar tebe-laukia platesnių tyrinėjimų — kūry-bos autorinio autentiškumo patiksi-mimo. Gal būt, dar nežinomų kūrinių išaiškinimo, pagaliau ir monografijos, kurios jis, nemažiau negu daugelis kitų mūsų poetų bei rašytojų, yra nusipelnęs."

DAILĖS KŪRINIŲ APLANKE "Akvarelė" leidykla "Vaga" patei-kią 20 reprodukcijų lietuvių dailinin-kų darbų — K. Abramavičiaus, P. Aleksandravičiaus, N. Alperto, I. Budrio, J. Burčo, A. Gudaičio, Č. Kontrimo, A. Kučo, J. Mikėno, A. Petruolio, A. Savicko ir P. Stausko. Aplanko viršelį puošia J. Čeponio natūrmortas "Gėlės", o R. Krukai-tės įvadinis rašinys aptaria akvarelės raidą, techniką, vystymosi tradi-cijas, minėtų dailininkų akvarelėnė kūrybą.

KUPIŠKIO KRASTOTYROS MUZE-JUS savo eksponatus papildė neseni-niai rastais Kupiškio bažnyčios 17 š. metrikų lapais, kurių įrašai yra pa-daryti lenkų ir lotynų kalbomis. Ki-rno studijos dokumentalistai su redak-torium Rimu Siliniu juose rado įraš-ą apie Simoną Stoukos jungtuvus. Tikimasi rasti duomenų ir apie jo sūnų — garsųjį Vilniaus architek-tą Lauryną Stuoką-Gucevičių.

V. Kst.

EVOLIUCIJA IR ATEISTAI

PROF. JULIUS GRAVROGKAS

Šio rašinio autorius yra buvęs Lietuvos universiteto Kaune rektori-us-prezidentas, kuris visa laiką domėjosi ir dabar tebesidomi pasaulė-ležiūros klausimais. Šiame rašinyje jis, kaip gamtos mokslų žmogus, bando pažvelgti į Dievo problemą. Jo vartojamas žodis "transcendencija" su-prastinas kaip antpasaulis, atgamtinis pasaulis; žodis "transcendentinis" reiškia antpasaulinis, atgamtinis. Red.

Vienu iš argumentų, kuris la-bai įtikinantią irodo Dievo bu-vimą, mes gauname atkreipę dė-mesį į tai, ką mokslas sako apie mūsų planetą žemę. Mokslas sako, kad mūsų planeta nebuvu nuo amžių tokio pavidalo, kurio mes ją dabar turime. Jei pri-leistume, kal jos evoliucija vyko savaime iki ji tapo šiek tiek su-kietėjusiu, pasidengusiu plona pluta rutuliu, tai turėtumėm pri-leisti, kad ji ir ateityje savaime evoliucionuosis, iki taps visiškai sukietėjusiu rutuliu. Bet žemė nėra tuo atžvilgiu išimtis. Moks-las tą patį sako apie kitas pla-netas — ir apie žvaigždes, ir pa-galiau apie visą mūsų erdvė-laikį.

Tuo būdu viskas palaipsniui virsta kieta medžiaga. Jei mūsų pasaulis būtų amžinas, tai toji visuotinio sukietėjimo evoliucija vyktų nuo amžių. Tokiu at-veju viskas mūsų erdvėlaikyje turėtų virsti kieta medžiaga. Tikrai, prileisdami, kad mūsų pasaulis yra amžinas, manome, kad jo egzistencijos laikas yra be galo didelis ir kad jis mate-

matiškai yra išreiškiamas bega-lybės zenklų. Taigi, negalime sa-kyti, kad tas be galo ilgas laikas yra per trumpas visuotinio sukietėjimo vyksmui realizuotis, nes be galo ilgas laikas negali būt per trumpas betkam įvykti. Kadangi tas visuotinis sukietėji-mas neįvyko, tai logiškai galvo-jimu prieamine išvados, kad erdvėlaikis nėra amžinas. Jei ji-sai nėra amžinas, tai turėjo savo pradžią! Vadinasi jisai susikūrė, kai dar nebuvu nei laiko, nei erdvės. Jei prieš tai nebūtų bu-vę ir transcendentinio pasaulio, mūsų pasaulis nebūtų galėjęs susikurti. O kadangi erdvėlaikis susikūrė, tai buvo Tas, kas jį sukūrė. Tą Didįjį Kūrėją mes va-diname Dievu, kuris yra trans-cendentinis, t.y. kuris buvo trans-cendencijoje ir iš jos kūrė pa-saulį bei žmogų.

Aš labai norėčiau, kad mano čia duotą Dievo egzistencijos ar-gumentą ramiai ir objektyviai panagrintų mūsų ateistai. Aš manau, kad jie, tai padarę, su-svyruos savo ateistinėje pasau-lėžiūroje.

LIETUVOS OKUPACIJA LENKO AKIMIS

Lenkų knygų rinkoj pasirodė Vladislavo Vielhorskio atsiminimai "Wspomnienia z przeży w niewoli sowieckiej", kurių keliadesimt puslapių skirta Lietuvai. Nors V. Vielhorskis yra gimęs ir augęs Volinėj ir iš profesijos yra agronomas, tačiau didesnę savo gyvenimo dalį skyrė istorijai, kurią dėstė Vilniaus un-te docento titulu. Jis ypač domėjosi D. Lietuvos kunigaikštystės praeitim ir mūsų valstybės et-niniais klausimais. K. B.

Lenkiškoji užovėroj Kaune

Kaune visuomet apsidodavau pas Sofiją Kognovickienę. Su ja mus jungė tikrai broliškai-seseriški santykiai, kurie ypač sustiprėjo nuo karo nelaimių 1939 m. Jos namai Kaune tapo viena pagrindinių vietų, kur pa-rama, svetingumą ir patarimus rasdavo visi lenkai pabėgėliai. Miegotoi tekdavo ant grindų arba dvigubų kariškų lovų. Tai tik-ras nemokamas viešbutis. Ap-sistodavo čia ir lenkai karininkai. Pabėgę iš internuotiems skirtų lietuviškų stovyklų, slaps-tydamiesi Kaune svetimais do-kumentais ir pavardėm.

Didelę pagalbą Sofijai teik-davo jos aštuntosios gimnazijos klasės ašuntas Tadas, lenkų skau-tų vadovas Lietuvoj, nuo pat jaunystės dienų pažinęs konspi-racinį darbą. Taigi, S. K. namuose 1940 m. birželio 15 d. popietė iš lietu-viško radijo sužinojau, kad 3 v. p.p. sovietų kariuomenė peržen-gia Lietuvos sieną ir vakare bus jau Kaune. Okupacija įvyko pri-ėmus Lietuvos vyriausybei sovie-tų ultimatumą. Tuo buvo atlik-tas "harakiri" Lietuvos nepri-klausomybei — vakarų pasaulio civilizacijos dikdiktai. Pats pre-zidentas A. Smetona tą rytą pa-bėgo į Vokietiją, tad pagal kons-

titucija, jo pareigas perėmė min. pirm. Antanas Merkys. Rusų tankai apie 6 v. v., žydiško jau-nimo apmėtomis gėlėmis, jau defiliavo Kauno gatvėmis.

Ryšiai su premjeru Merkiu Tik prieš vieną dieną Kazys Jančevskis man sakė, kad birželio 13 d. jis sveikino vardinį progą tik ką atvykusį iš Mask-vos Antaną Merkį, kuris palaiko ten užsienių reikalų min. Urbšį.

Draugiški lietuvių ir lenkų bendruomenių santykiai tuo lai-ku ir per 20 gyvenimo metų priklausė prie retenybii. Mano bičiulis Kazys Jančevskis, politi-nis bendradarbis Lietuvos teri-torijoj nuo 1919 m., yra buvęs pirmininku įvairių lenkiškų rin-kiminių komitetų į Lietuvos sei-mą, lygiai kaip ir pirmininku vyriausios lenkų politinės orga-nizacijos Lietuvoj, vėliau perim-tos Eugenijaus Romerio. Taigi, jis priklausė prie vėliavnešii lenkų politinio ir tautinio gyve-nimo Lietuvoj. Kol veikė de-mokratiniai rinkimai į miesto savivaldybę, teisininkas Jančev-ski buvo renkamas lenkų frak-cijos pirmininku ir keletą metų net pirmininku Kauno m. savivaldybės. Ši jo veikla suartino su keliais žymesniais "viršinių"

lietuviams, kultūringais, mažiausiai nusistačiusiais prieš lenkus. Prie to skaičiaus priklausė ir Antanas Merkys. Be to, Lietu-vois premjerą su Jančevskiu ri-šo bendra vieno sporto meilė: abu arklų mėgėjai. Pats K. Jančevskis buvo labai rafinuotas puoselėti draugiškumui ir bend-radarbiavimui su lietuviams. Jis visiems imponuodavo savo ži-niom ir sąmojum, neišskiriamė A. Merkio, su kuriuo jis su-sitikdavo, nors labai retai.

A. Merkio pareiškimai

Atvykęs pasveikint A. Mer-kio jo vardo dieną ir patyręs išpūdius iš kelių dienų pasikal-bėjimų Maskvoj, K. Jančevskis užklausė min. pirmininką, kokia bus ateitis. A. Merkys atsakė, kad ji "kabo ant plauko", skun-dėsi, kad bolševikai savo reika-lavimų aiškiai nestato, sukdamai aplink vieną teigimą, kad poli-tinių santvarkų skirtumai apsun-kina tešimą "kaimyninio" drau-giškumo ir vykdymą sutarties, pasirašytos 1939 m. spalio 10 d. Šia sutartim Lietuvai buvo grą-žintas Vilnius ir dalis Vilniaus krašto, tačiau į kelias Lietuvos vietoves rusai įvedė savo karines įgulas.

Apie birželio 10 d. 1940 m. sovietų diplomatai Maskvoje Lie-tuvos atstovams skundėsi, kad sovietų kariai Alytaus, Naujo-sios Vilnios, Jonavos ir Vilniaus bazėse yra demoralizuojami, nes sustinkta su buržuaziniais rei-škiais lietuvių visuomenėje. Juk bolševikai, kaip pažymėjo Jan-čevskiniui A. Merkys, galėjo savo karius iš Lietuvos atitraukti ir

neleisti jiems demoralizuotis, ta-čiau šios teisybės, kabancios "ant pat liežuvio galo", A. Mer-kys nedrįso pasakyti rusams.

Demoralizuoti kariai

Reikia pripažinti, kaip rašo to-liau V. Vielhorski, kad "demo-ralizacija" sovietų igulų Lietu-voje tikrai vyko: Lietuvoj jie su-stinko su pasiturinčiais ūkinin-kais, nepažįstamu reiškiniu Sov. Sąjungos piliečiams, augštu gyve-nimo lygiu, maisto gausumu ir jo pigumu, gyventojų apsiengi-mu, butų įrengimu... Ir svar-biausia, kad kariai pažino as-mens laisvę, sunkiai supranta-mą Sov. Sąjungos piliečiui. Toks palyginimas su rusiškos tėvy-nės tikrove turėjo keliasdešim-ties tūkstančių karių galvosėnai padaryti įtakos, nes jų gimtas kraštas atrodė kaip urvas bado, šalčio, vargo, nešvaros ir lauki-nės tironijos.

Bet sovietai surado kitas prie-mones ir neatšaukė savo karių iš Lietuvos: jie pareikalavo, kad Lietuvos vyriausybė priimtų de-šimteropai daugiau kariuome-nės ir sudarytų ministerių kabi-netą iš sovietams tinkamų as-menų. Dar tą patį vakarą, birželio 15 d., V. Vielhorski, aplen-damas rusų kariuomenę Kauno gatvėse, sunkiai įsisakė ir Vilniaus traukinį, galvodamas apie visus lenkų karius Lietu-voje, kurių dabar laukė vargės ir bėdas sovietinėse stovyklose, tolimas, svetimas kraštas ir pik-ta NKVD ranka. (Bus daugiau) Paruošė K. Baronas Dail. Antanas Tamošaitis

Lapkričio sapnas (tapyba)

Mann & Martel

REALTORS

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

DUNDAS — BROCK

\$1.900 įmokėti, 6 kambarių, dviejų augstų mūrinis namas, dvi virtuvės, atvira škola, arti susisiekimo ir krautuvų.

QUEBEC — BLOOR

\$10.000 įmokėti, 7 kambarių, 2-ju augstų gražus namas su garažu ir plačiu įvažiavimu; moderniška didelė virtuvė, nauja krosnis, vandens atvira škola balansui; visai arti Bloor ir High parko.

BLOOR — ST. CLARENS

\$2.900 įmokėti, 9 didelių kambarių mūrinis namas, vieta garažui, 2 modernios virtuvės, vandens šildymas, naujas tinkas, aluminiai 2-ri langai ir durys, savininkas išvyksta Europ. galima užimti už mėnesio ar greičiau.

JANE — ANNETTE

\$7.500 įmokėti, 8 kambariai per 2 augstus atskiras mūrinis namas su garažu, 2 virtuvės, moderni vonia, arti krautuvų ir susisiekimo.

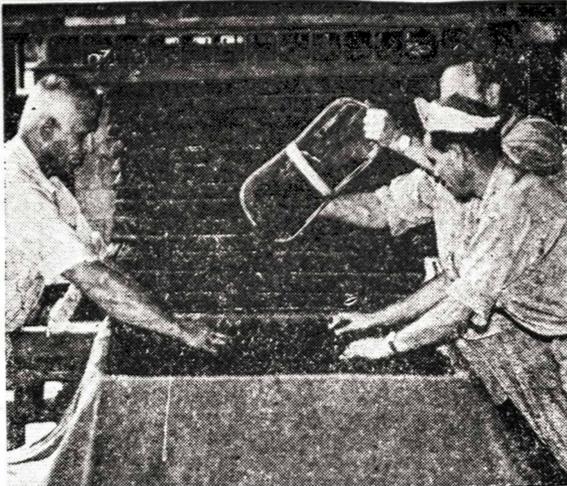
WINDERMERE — BLOOR

\$8.000 įmokėti, 10 kambarių atski-

ras mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4 kamb. 1-me augšte, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūšyje. BLOOR — CLENDENAN, \$9.000 įmokėti, 8 metų senumo duplexas su 3-ju kambarių butu rūšyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka. NEW TORONTO, \$15.000 įmokėti, 6 butų apartamentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautuvų ir susisiekimo, viena atvira škola balansui, \$7.500 metinių pajamų, geras išnuomavimas. TIKRAS DUPEKŠAS. Bloor - Indian Grove, \$7.000 įmokėti, atskiras mūrinis, 10 kambarių per du augstus duplexas, vieta — dviem automobiliams šildomas vandeniu - alyva; viena atvira škola 10 metų. Visai arti Bloor požeminio traukinio. Viršutinį butą galima tuojau užimti.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 Namų telef. LE. 6-1410 P.S. Jeigu kartais nerastumėte šlame skelbime sau tinkamo namo ar bižnio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybę.

McGuinness degtinės ir likerų gamyklos darbininkai rūšiuoja naujai supirktas vyšnias. McGuinness b-vė per metus sunaudoja šimtus tūkstančių svarų Ontario provincijoje išaugintų vyšnių

TORONTO

Lietuvių skautų veikla

• Visi vadovai-vės, stovyklavę IV-toje sovykloje, yra kviečiami šį savaitgalį, spalio 8-9 d., dalyvauti postovykline suvažiavime Romuvoje, kur šalia stovyklos nagrinėjimo programos bus visiems verta ir naudinga prisidėti savąja talka, atliekant kai kuriuos būtinus priešžieminis darbus. Į darbų talką kviečiami ir skautų-ėjų tėveliai ar rėmėjai.

• Satrijos tunto vadijos posėdyje rugsėjo 17 d., buvo apsparstysa ir priimtas tunto veiklos planas.

• Satrijos tuntas sulaukė labai daug naujo prieauglio. Jau skautų dabar priskaitoma virš 60. Jos sudaro dvi draugovės — Tulpės ir Rūtos. Pirmajai vadovauja v. sl. Z. Baranauskaitė, adj. v. sl. I. Kryževičiūtė; ant-rajai dr-vei — ps. M. Stanionienė, adj. v. sl. B. Palulytė. Talkina v. sl. S. Paecevičienė. Visų jaun. skautų veikla rūpinasi skyriaus vedėja ps. M. Stanionienė.

• Jūrų skautės, susidedančios iš 6 valčių, jau turėjo kelias sueigas. Jūrų skautėms vadovauja v. vl. A. Biškevičienė, adj. v. vl. Z. Zolpūtė.

• Vyr. skautės kandidatės ir toliau globoja ps. R. Žilinskienė, o Vaidilutės dr-ve perėmė v.s.v.sl. Z. Stančikaitė, adj. v.s.v.sl. Z. Gvildytė. Dr-ve globoja ps. D. Skrinškaitė.

• Vyr. skautėjų Birutės draugovė jau pradėjo ruošti Kazuku mugelį. Dr-vei vadovauja v.s.v.sl. A. Jankaitienė, adj. v.s.v.sl. A. Šeškuvienė.

• Skautėjų Dainos dr-ve pradėjo veiklą pirmąją sueigą. Dr-vei vadovauja v.s.v.sl. R. Gvildytė, adj. v.s.v. J. Baranauskaitė. Į dr-ve instruktorėmis kviečiamos skautininkės.

• Ačiū N. P. M. seselėms už leidimą pasinaudoti patalpomis skautėjų sueigai.

• Skautės, norinčios įsigyti uniformoms medžiagos, gali skambinti RO 2-3838.

• Satrijos tuntu vadovauja ps. L. Gvildienė, adj. v. sl. S. Paecevičienė, R. Narušytė. C. S.

Parkdale B-A Service Centre
1181 QUEEN ST. W., prie Gladstone
535-9468
Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t.t. Mašinų vilkimas (Towing) darbo val. tel. 535-9468 po 7 v. v. RO 6-8503
Mechaninis mašinų taisymas, ELEKTRONINIS (Alen Scop) patikrinimas. Kvalifikuoti mechanikai.

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
1072 Bloor Str. W. Tel. 534-9286
BLOOR - HIGH PARK \$9,000 įmokėti, mūrinis, atskiras, naujos statybos 9 kambarių, 4 pirmam augšte, 2 modernios virtuvės, didelis sklypas, privatus įvažiavimas ir garažas.
GRENADIER RD. - RONCESVALLES \$9,000 įmokėti, 10 kambarių, mūrinis duplexas. Viskas įrengta dviem šeimoms. Geras parkinys, nes prašo tik \$22.700.
BLOOR - DOVERCOURT \$6,000 įmokėti, 9 kambariai, atskiras, mūrinis, 2 virtuvės, nauja krosnis, 2 prausyklos vieta garažui. Viena 10-čiai metų škola išmokėjimui.
S. JOKUBAITIS
SAŽININGAS IR SKUBUS PATARNAVIMAS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

780 Queen St. W. prie Gore Vale Tel. EM. 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos, Mėškos vaikų nuotraukos, Portretai ir kt.

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400
DARBO VALANDOS:
Pirm. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Antr. 10 - 1.30
Treč. uždarytas
Ketv. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Penkt. 10 - 1.30 ir 4.30 - 8
Šešt. 9 - 12
Sekm. 9.30 - 1
4% — už depozitus
5% — išmokėta 1965 m. už šėrus
Mortgicijai — 6%
Asmeninės paskolos — 7%
Ivairūs kiti finansiniai patarnavimai, kaip mažos paskolos be žirantų ir kt.
Informacijos teikiamos darbo valandomis
1966 M. RUGPJŪCIO 31 D. KAPITALAS \$2.145.361
GREIČIAUSIAI AUGAŠ LIETUVIŲ KRED. KOOPERATYVAS

Extra Realty Ltd.
1043 BLOOR ST. WEST
Didžiausias pasirinkimas namų, farmų, žemės sklypų, apartamentų, bižnių.
BLOOR & JANE, \$10,000 įmokėti, mūro, atskiras, 8 didelių kambarių per du augstus, gražus kiemas, garažas; prašo \$30.000.
WILLARD A. ST. JOHN 5 kambarių vienaugštis. Prašo \$20.00. Gražus kiemas, geras įvažiavimas.
KIPLING & RATHBURN. Prie gero susisiekimo ir apsipirkimo, arti mokyklos, 6 kambarių vienaugštis (bungalow), visi baigtas rūšys, geram stovy, garažas, privatus įvažiavimas; prašo \$25.900.
PRINCE EDWARD & BERRY RD. \$6,000 įmokėti, mūro, atskiras 5 kambarių vienaugštis (bungalow), gražus kiemas, garažas, privatus įvažiavimas.
JANE - ANNETTE, \$10,000 įmokėti, mūro, atskiras, 7 didelių kambarių, mod. virt., garažas, privatus įvažiavimas, gražus ir geras namas, skubus pardavimas, gerom sąlygom galima nusipirkti.
RUSHOLME RD. (tarp Bloor ir College), \$10,000 įmokėti, mūro, atskiras, 10 didelių kambarių, I augšte 5 kambariai, 3 garažai.
Nesėdė atitinkamo namo bei bižnio šlame skelbime, prašomi paskambinti ir Jums bus surasta ko Tamstos paieškoms — vieta, kokybė ir kaina. Čia garantuota rimta ir sąžininga patarima.
J. KUDABA, LE 1-1161, namų RU 3-2105

Atėitninkų žinios

Atėitninkų tėvų komiteto ruošiamas Havajų vakaras-šokiai artėja. Jis įvyks spalio 29, šeštadienį. Tikimasi, kad visa Toronto visuomenė gausiai ir šokiui atsilankys. Šokiams gausios susidomėjimas. Šokiams gausios orkestrai, lietuviams dar niekad negirdėtas. Viskas praeis havajiškoje aplinkoje ir nuotaikoje. Tėvų komiteto gautas pelnas bus skiriamas jaunimo veiklai paremti. Atėitninkų tėvai kviečiami ir šokiui ne tik patys ateiti, bet ir paraginti bei atsivesti savo draugus.

Visų būrelių veikla jau yra prasidėjusi. Ne tik jaunimas, bet ir tėvai yra prašomi sekti atėitninkų žinias "T2", kur skelbiami visi susirinkimai ir aprašoma at-ky veikla.

Atėitninkiškas jaunimas yra kviečiamas dalyvauti 10 val. Mišiose, kuriose yra skiriamas specialiai jaunimui. Pageidautina, kad jaunimas užimtų bažnyčioje pirmuosius suolus. Bažnyčia nėra kino teatras, todėl nereikėtų stengtis užimti paskutinius suolus.

Vasaros stovyklos metu esame gavę aukų stovyklai paremti. Stovykla be aukų vargu ar išsivertų. Finansikai stovyklos neparėmė nei Bendruomenė, nei jokia kita organizacija, išskyrus Prisiškėlimo par. kredito kooperatyvą, kuris praėjusių metų visuotiniame susirinkime stovyklai paskyrė \$100. Tai stambiausia auka.

Dr. Ant. Sužiedėlis atėitninkų kongrese 1965 m. Toronte savo kalbą baigė žiomis mintimis. "Laikas mus šaukia ne garbingai kovoti, o garbingai gyventi. Nešiandien mums lemta įprastiniai savo būtį didvyrių žygdarbiais, herojų auka; nešiandien mūsų savo vertę palydūti sprendimais, kurie žymi dvasios galiūmus. Mūsų šiandieninė dalis sergėti, kad neiktume žmonių šilpnuoliai."

Tėvų pranciškonų stovyklavietei pagerinti aukoję: po \$25: Br. Saulėnas, dr. J. Sungaila; po \$15: Pr. Barauskas, S. Vaitiekūnas; po \$10: A. Adomavičius, V. Augėnas, P. Barbotavičius, A. Baliukonis, J. Belickas, M. A. Bumbulis, S. Čepas, P. Dalinda, J. Danaitis, J. Gustainis, Z. O. Girduškas, K. Janeliūnas, J. Juzukonis, S. Kėkštas, J. N. Kušlikas, A. Masaitis, V. Povilaitis (Chicago), P. M. Pranaitis, L. Razgaitis, J. Staukaitis, J. Stočkus, J. Širvinskis (Brantford), J. Tamulionis, B. S. Ulozas, dr. P. Vytė, dr. J. Yčas, F. M. Zylė (Klevelandas); po \$5: Eug. Abromaitis, S. Bekeris, P. Beniušis (Hamiltonas), A. Brazys, V. A. Bubelis, M. Bušinskas, A. S. Čeponis, J. V. Danys (Otava), J. Deksnis (Hamiltonas), S. A. Dilkus, J. Didžbalis, Gudelis (Brampton), K. E. Gudinskis (Hamilton), C. Javos, A. I. Jurevičius, I. Karalius (Čikaga), G. K. Kasperavičius, L. V. Kolyčius, Z. D. Kučinskis, A. Kuzmickas (Paris, Ont.), M. L. Malinauskas, J. Mardosas, dr. A. Martus (Klevelandas), L. Marcinienas, J. Maziliauskas, N. L. Nakrošius, I. R. Paškauskas, J. Petrauskas, P. Puidokas, W. Puškorienė (Kleveland), V. Ruslys, B. J. Srubiškis, V. Staškevičius (Klevelandas), J. Steiblys (Hamiltonas), J. Stravinskis, V. M. Tamulaitis, J. Tamulėnas, J. Tomosa, A. Ulba, V. M. Valaitis, J. Valiulis, J. B. Vaišnoras; \$2: A. N. Arlauskas.

Visiems nuoširdus ačiū! Stovyklavietei pagerinti tėvų komitetas

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ — sutraukiančią hemorojus
Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga, irodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius. Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugėbančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gilimą. Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad šis pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių. To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sudarinti naujų audinių augimą. Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Piguai bus gražinti, jei nebusite patenkinti.

International Driving School WALDI
Centrinė įstaiga 691 Annette St., Tel. RO 2-2100
Skyrius: 894 COLLEGE ST. Tel. LE 2-5461
Mokome su standartinėmis, automatinėmis transmisijomis ir Volkswagenais.

pasekmę 100 m mėgime per 11,2 sek. Pasaulio tinklinio meistrės rusės, viešėdamas S. Korėjoje pralaimėjo antrašias rungtynes. Šį kartą prieš Moranbono klubo tinklininkus. Kinijos krepšinininkė įveikė drangščiose rungtynėse Rumunijos rinktinę 74-65.

Atėitninkų žinios
Atėitninkų tėvų komiteto ruošiamas Havajų vakaras-šokiai artėja. Jis įvyks spalio 29, šeštadienį. Tikimasi, kad visa Toronto visuomenė gausiai ir šokiui atsilankys. Šokiams gausios susidomėjimas. Šokiams gausios orkestrai, lietuviams dar niekad negirdėtas. Viskas praeis havajiškoje aplinkoje ir nuotaikoje. Tėvų komiteto gautas pelnas bus skiriamas jaunimo veiklai paremti. Atėitninkų tėvai kviečiami ir šokiui ne tik patys ateiti, bet ir paraginti bei atsivesti savo draugus.

Atėitninkų žinios
Atėitninkų tėvų komiteto ruošiamas Havajų vakaras-šokiai artėja. Jis įvyks spalio 29, šeštadienį. Tikimasi, kad visa Toronto visuomenė gausiai ir šokiui atsilankys. Šokiams gausios susidomėjimas. Šokiams gausios orkestrai, lietuviams dar niekad negirdėtas. Viskas praeis havajiškoje aplinkoje ir nuotaikoje. Tėvų komiteto gautas pelnas bus skiriamas jaunimo veiklai paremti. Atėitninkų tėvai kviečiami ir šokiui ne tik patys ateiti, bet ir paraginti bei atsivesti savo draugus.

R. CHOLKAN & CO. LIMITED REALTORS
2232 Bloor St. West prie pat Runnymede Rd. PR. KERBERIS RO 7-5454
527 Bloor St. West J. RUKŠA LE 2-4404
Namu tel. LE 6-9145
\$35.000 ĮMOKĖTI, 8 metų senumo 18 butų su balkonais. Tik pusė bloko nuo tramvajaus. Matyti Ontario ežeras. Visi butai išnuomoti ir duoda virš \$25.000 metinių pajamų. Prašoma kaina \$160.000.
KINGSWAY RAJONE: gražus 22 butų pastatas. visi butai turi balkon. Didelė auto aikštė; 11 garažų. \$31.000 metinių pajamų. Pirmi mortgicijai tik iš 5% %. Reikalingas geras imokėjimas grynais, bet gali būti dalis grynais, o kiti nekilmajamo turto ar mortgicijų formoje. Prašo \$210.000.
KINGSWAY RAJONE: \$50.000 įmokėti, gražus 21 buto pastatas. \$27.400 metinių pajamų. Pirmi mortgicijai iš 4% %. Prašoma kaina \$215.000.
RYTU TORONTE: \$70.000 įmokėti, puiki pinigų investacija, 10 krautuvų plotyje. Nuo paskaitų pastatymo (9 metai) nuomininkai nepasikeitė ir visi turi nuomos sutartis. Virš 10% už investuotus pinigus, apmokėjus mortgicijas ir visas kitas išlaidas. Pilna kaina \$200.000.
RETA PROGA. Tik 5 metų 41 buto apartamentinis pastatas. \$55.000 metinių pajamų. Dideli vieno ir dviejų miegamųjų butai. Balkonai, keltuvai, kilimai. Pastatas labai gerame stovyje. Didelis kiemas automatinoms. Reikia nemažai įmokėti, bet dalis gali būti grynais pinigais, o kita dalis nekilmajamo turto arba mortgicijų formoje (trade-in). Kaina \$280.000.
PASITERRAUKITE DEL KITŲ NUOSAVYBŲ. REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

Taupyk ir skolinkis
PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**
MOKAME 4 3/4% už depozitus 5 1/2% numatyta už šėrus
DUODAME 6 1/2% mortgicijai iš 6 1/2% asm. paskolas iš 7%
KAPITALAS SIEKIA DU SU PUSE MILIJONO DOLERIŲ.
ASM. PASKOLAS duodame iki \$5,000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBE aprausta santauų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apraustos iki \$5,000.
Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenęs Kanadoje
KASOS VALANDOS: kasdieną nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BUSTINE: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

AL GARBENS REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.
1611 Bloor St. W. Toronto, Ont. Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664
Vakarais — BU. 9-1543.
BLOOR - DUNDAS, \$17,900. Įmokėti apie \$3,000, balansas. Atviras mortgicijai, 6 kambariai per du augstus, dvi virtuvės, garažas, greitas įėjimas.
PRIE CHEMONG EZERO 6 vasarinių sklypų 100x300 pėdų, \$1,000 už kiekvieną sklypą su \$100 įmokėjimu; Peterboro apylinkėje.
VASARNAMIS KASHE LAKE, \$3,500 pilna kaina, su įrengimais, sklypas 60x508 pėdų.
KRAUTUVE (Mimico) \$23,000 pilna kaina, pilnai įrengta, tinka mėšinei arba skanėstų (delikatosen) krautuvei. Įmokėti apie \$5,000. 3 miegamųjų butai virš krautuvės.
HAMLOCK GATVĖ \$23,900, 10 kambarių, gerų pajamų namas, priešais Dufferin parką, 3 virtuvės, 2 prausyklos, didelis daržas. Įmok. apie \$8,000.
BLOOR - RUNNYMEDE, \$27,500, 7 kambariai per 2 augstus, 2 virtuvės, 2 prausyklos, garažas, įmokėti apie \$5,000.
ISLINGTON - BUNGALOW, \$35,900, gražus pastatas, 2 garažai, didelis sklypas, įrengtas rūšys. Įmokėti apie \$15,000.
Dėl tolesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

LIQUIFLAME OILS LTD.
259 LAKE SHORE BLVD. EAST — TORONTO, ONT.
NEMOKAMAS METINIS KROŠNIŲ IŠVALYMAS
24 val. veikiantis greitai krosnių taisyimo tarnyba
DABAR PATS LAIKAS PAKIEŠTI KURO ALYVOS BENDROVE
Bludžeto ir patarnavimų planai. Išsiskelbimas penkdešimties metams ir ilgiau
B-vės atst. C. (CHUCK) ROE. Tel. 362-5777.
Lietuviškai visais šildymo reikalais krepšinė: St. Prapas tel. RO 7-9088 kiekvienu metu.

A. J. MORKIS REAL ESTATE & MORTGAGE BROKER
1385 Queen St. W. (prie Lansdowne Ave.)
Telefonai: LE. 4-8459; LE. 4-8450
Namu telefonas BE. 3-5996
RESTORANAS PRIE TORONTO, \$5,000 pilna kaina, prie 11 pento (Yonge St.); 85 vietos, labai svarus, moderniai įrengtas, visokios mašinos, nebrangi nuoma. Prie restorano 4 kambarių butas, netoli Wilcoxo ežero. Didelis judėjimas. Pelninga vieta šeimai.
JANE — BLOOR, \$10,000 įmokėti, rūpių plytų, atskiras, 6 dideli virtuvės kambariai, labai moderni virtuvė, nauja krosnis, platus įvažiavimas, garažas.
IVAIRENYBIU, CIGARŲ KRAUTUVE, \$4,900 pilna kaina, \$1,000 apyvartos į sąvaidę, prie pagrin dinės gatvės, nebrangi nuoma, 3. Turime krautuvų, namų, vasarvietę, hotelį, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik krepšis pas mus. Taip pat patarnavime geresniam sąlygom paskolų — mortgicijų.
Vyt. Morkis J. Kaškėlis A. Bludžius

SOVIETAI SIEKIA SULYDYTI TAUTAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Tarybų Lietuvos visuomenėje, ypač daugelio mokslo ir kultūros darbuotojų tarpe, vis stipriau kyla gilus susirūpinimas dėl Nemuno žemupio, Kuršių marių, pajūrio kurortų ir viso Lietuvos pajūrio kraštovaizdžio likimo. Ypač didelį nerimą kelia rengiamasis dešiniajame Nemuno krante ties Jurbarku statyti naftos perdirbimo kombinata, o pajūryje, ties Darbėnais — cheminės pramonės kombinata. Šios smarkiai teršiančios vandenį jmonės galės prazudyti neįkainojamas mūsų krašto gamtos vertybes.

Kad susirūpinimas rimtai pagrįstas, dėstomi "skaudūs faktai iš netolimos praeities". Pagrindinis memorandumo prašymas ir siūlymas yra šis:

"Kraštovaizdžio ir Baltijos jūros apsaugos varden, gerų kaimyninių santykių su Skandinavijos šalimis varden, didžioji pramonės valstybė — Tarybų Sąjunga reikalinga Šiaurės pusrutulio Vakaroms naftos produktų eksportą ir jo pramonę bent iš dalies turėtų telti neužšalancio Mursmanko uosto tolimose apylinkėse, kur nėra sąlygų vystyti kurortams, kur retai gyvenama ir kur čia pat Ledjūrio platybės."

Štai faktai

Be to, tame Vilniaus mokslininkų - kultūrininkų memorandume primenama, kad:

"Vilniaus šiluminė elektros centralė, padidėjus bendram miesto oro teršimui, be laiko prazudė Vingio parką, kurio dabar jau jokiomis priemonėmis nebesiseks išgelbėti ir restauruoti toki, koks jis buvo, ką buvo galima padaryti, jeigu nebūtų atsitikusi ši nelaimė."

"Lygiai taip, kaip Vingio parkas, žus Valakampių-Sapieginės miškai, jeigu Zirmūnų gatvės — Verkių plento rajone bus toliau telkiamos oro teršiančios jmonės, arba Antakalnio šiluminė centralė vartos nedujinį kurą."

"Šalia Kauno HES (Hidroelektrinės stoties. E.) tvenkinio (laikraščiuose vadinamo "Kauno marionis". E.) teigiama, Nemuno ties Kaunu patvenkimas vis dėlto kartu yra ir pavyzdys, kaip

nerieikia daryti. Didelio ir visiška nebeapatysomo nepasisekimo esmė ta, kad HES tvenkinys Daršiniško-Birštono (net 3 km aukščiau jo) bare paskendo Nemuno nešamame purve, kuris čia nugula kiekvieną pavasarį. Šiandien Birštonas garsus jau ne pliažais, o purvynais panemunėse."

"Dėl mūsų nežinojimo, nerūpestingumo ir beatodairiškumo žuvingasis Nevėžis šiandien jau taip užterštas, kad visa vandens gyvybė jame žuvusi. Mirtis tūno ir Dangės žemupio, ir net Nemuno "vartų" Klaipėdos vandenys. Telsių ir Sialiuų ežerai, Mušos upė taip pat smarkiai užteršti."

"Kėdainių superfosfato kombinato miškingame Nevėžio slėnyje projekta priėmė, kaip išbaigtą kūrinių. Lūdną praktika parodė, kad projekte buvo grubių klaidų. Jau prazuvo prie Kėdainių esantis Juodkiškių miškas, teršiamas apylinkės ganykloms, daroma didelė žala gyvulininkystei."

"Elektrėnų šiluminė elektrinė, atsisakiusi dujinio kuro, sunaudoja apie 2,300 tonų sieringo mazuto per parą. Tai suprojektuota be reikiamo išigilinimo i pasekmes, kurias gali duoti toks atmosferos teršimas."

Tokie yra keli skaudžių faktų pavyzdžiai iš priverstinio Lietuvos pramoninio E.

Taip veikė Lietuvos policija

(Atkelta iš 6 psl.)

tik formalinė. Geležinkelių policininkai padėdavo savo tautiečiams praeiti pro vokiškąsias sargybas, pernešdavo jų vienus ar kitus daiktus, padėdavo saviesiems praeiti pro kainų kontrolės įstaigos pareigūnus, mokėdavo dažnai "užsimerkti" ir nematyti ar nepaisyti vienokių ar kitokių okupantų išleistu potvarkių, kad tik pasitarantų ne vokiečių, bet lietuvių tautos interesams. Tad ir dabar, minėdami Lietuvos policijos globėjų — Angelių Sargų dieną, prisiminkime Lietuvos geležinkelių policiją ir bent trumpu susikaupimu pagerbkime žuvusius jos narius.

Margos įvairybės

• Valstybės sekretorius D. Rusk "Look" žurnalui pareiškė, kad gaunamos algos jo pareigoms neužtenka. Ešą, kai jo atsargos pasibaigs, jis turėsias iš pareigų pasitraukti. JAV-bių izdas jam dabar moka \$35.000 algos i metus ir įvairius priedus.

• "Sandaros" pranešimu, prieš 85 metus Vilniuje pasirodė pirmutinis arkliai patsiriamas tramvajus. Pirmutinė linija buvo pravesta svarbiausioje miesto gatvėje, tuo laiku vadimajoj Sv. Jurgio prospektu. Įvedimas tramvajaus buvo svarbus įvykis miesto gyvenime. I gėlėmis išpuoštą vaoną susėdo vietinės administracijos ir visuomenės atstovai ir nuvažiavo nuo Katedros aikštės iki tos vietos, kur užsibaigia toji gatvė. Pažymėtina, jog tramvajų linijas Vilniuje ir Kaune įrengė viena belgų bendrovė, gavusi teises ilgiems metams. Pr. Al.

Ir ortodoksai reikalingi reformų

(Atkelta iš 2 psl.)

zančiųnių apeigų katalikų 2 parapijose su egzarchų vyskupu Hincenty Gadu priešakyje. Ortodoksų kunigija katalikus laiko Trojos arkliai, neištikimais asmenimis, kurie stengiasi Graikiją pajungti Romos popiežiams. Prieš metus ortodoksų kunigų grupė paskelbė atsišaukimą, reikalaujanti kad "popiežinės misijos" Graikijoje būtų likviduotos. Tai yra liguistos baimės reiškinys. J. Gs.

SIŪSKITE PINIGUS I LIETUVĄ

PINIGAI, SIŪSTI PER GRAMERCY

Išteikiami gavėjui kaip PINIGAI per Bank For Foreign Trade Maskvoje. JUS ESATE SAUGUS TIK SU FIRMA, TURINČIA LEIDIMĄ. JOKIŲ TARPININKŲ, JOKIŲ PASLĖPTŲ RINKLIAVŲ. MŪSŲ 20 METŲ VEIKLA SIAME VERSLE GARANTUOJA JUMS GERĄ PATARNAVIMĄ

Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos. Turi Bankų Depart. leidimą ir apdraudą. Apsidraudę \$20.000.00. Oficialūs SSSR kvitai pasirašyti gavėjo. Pristatoma per 2 savaites. Jokių atskaitymų.

Kursas: 9 rubliai už \$10.00. Iki \$30.00 — \$2.75. Virš \$30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC. 744 Broad St. Newark, N.J.

Augščiausios kokybės rusų gamybos daiktai

MOSKVIČ 408 — 4 vietų \$1954,88
MOSKVIČ 408E — 5 vietų \$2172,09
Arba siųskite MUMS DOLERIŲ DOVANOMS PAŽYMEJIMĄ pasirinkimui NAUJOSE SPECIALIOSE DOLERIŲ KRAUTUVESSE.

Jokio mokesčio už šį patarnavimą. GRAMERCY (Isteigta 1945) 118 E. 28 St. New York, N.Y.

APDRAUDA

GYVYBES • AUTOMOBILIŲ • NAMŲ • HIPOTEKŲ • VASARVIEČIŲ • BALDŲ • VAGYSCIŲ • VERSLO • PERSONALO IR DAIKTŲ (BONDS) • NELAIMINGŲ ATSIKIMŲ • MOKSLAPINGIŲ TAUPYMAS VAIKAMS • MENESINIS INVALIDUMŲ PAJAMOS IR KT.

B. ir V. MASKELIŲ AGENTŪRA
LUA NARYS (14 METŲ PATIRTIS)
Tel. 251-4864; namų tel. 277-0814

IVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS!

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu

BE MUITO DOVANOS:

IVAIRIOS SUDĖTIES MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO IKI 33 SVARŲ. PRASOM REIKALAUTI MŪSŲ NAUJŲ MAISTO KATALOGŲ.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bel užskymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sažiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausiti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasirodusl patarnauti atelityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p. Savininkai A. ir S. KALŪZA

ALFA RADIO & TV

Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus. Taisom šaldytuvus, krosnis, skalbimo mašinas.

TELEFONAS LE 1-6165. • 672 LANSLOWNE AVE., TORONTO

LIETUVIAI STALIAI maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis.

2160 DUNDAS STREET WEST • TEL. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.

K. STRIAUPIS
Res. tel. LE 6-5363

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi

TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HiFi STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS.

1736 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

DUFFERIN RADIO and TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterijos. Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbals

NEFAMIRSKITE, prieš važnuodami i tolimesnę kelionę, patikrinkti ir pataisyti savo automobilį! Frank Petit, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažnuokite i

Bloor Autorite Garage

296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

Lietuvis LAIKRODININKAS

F. BOCHULIS

280 QUEEN ST. W. • TORONTO • TEL. EM 6-6100

Taisau laikrodžius ir žiedus. Pagaidejantiems palimu ir pristatau i namus. DARBAS GARANTUOTAS. Parduodu su nuolaida laikrodžius, jungtuvinius žiedus ir kt. Skambinti 9-11 v. ryto; 6-9 v. vakaro.

VYRŲ IR JAUNIMO MODERNIŠKA DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

A & B TAILORS

343 Roncesvalles Ave., Toronto 3 (tarp Grenadier Rd. ir Neepawa Ave.)

531-1432 A. B. Beresnevičius

A.P. GARAGE

60 HOWARD PARK AVE. LE. 5-9130

Atlieka sažiningai visus mechaniškus automobilių patalsymus. Patepimus ir alyvos keitimus.

Prieš pirkdami varotus automobilius atvežkite patikrinimui: nurodysim visus trūkumus ir duosime patarimus.

Sav. ANTANAS PASKEVICIUS

BALTIC MOVERS

VISU RŪSIŲ PERVEŽIMAS, BALDAI ir kt.

Vežamas turtas pilnai apdraustas. Skambinti tel. LE 4-1403

30 Dewson St., Toronto, Ont.

VALAU FOTELIUS

IR IVAIRIUS KILIMUS.

Automatinis ciektra valymas. Sutalsau iširusius galus ir pradeginius kilimus. P. KARALIŪNAS. Skambinkite LE. 3-4912.

Visų rūšių automobilių išorės (body) talsymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

Dundas Auto Body
Max Kane Auto Body

Darbas sažiningas ir garantuotas. Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas.

430 BATHURST ST., tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

Dėmesio namų savininkai!

Atlieku įvairius namų vidaus bei lauko remontus. Darbas geras. Kaina pigl.

BR. AMBAKAS
Tel. LE 7-2815

Siųskite dovanų i užjūrį?

Positeiraukite pas savo vietos pašto viršininką apie paskutines kalėdinių siuntų datas

... ir naujus pašto ženklus

PASTO INFORMACIJŲ ŽIŪREKITE TELEFONŲ KNYGOS GELTONUOSIUOSE LAPUOSE

Pasinaudokit papiginiuimu

DVI DIENOS KOPENHAGOJE IR VIENUOLIKA DIENŲ EUROPOJE JŪSŲ PASIRINKTAME MIESTE.

LĒKTUVAS IŠSKRENDA SPALIO 20 DIENĄ IR GRĮŽTA LAPKRIČIO 3 DIENĄ

Kaina, įskaitant kelionę lėktuvu, viešbutį, pervežimus, 3-4 val. automobilių kasdien (Delux klasėj) ir maistą pasirinktinai pagal šias klases:

Delux	\$913.00
Pension (pirma klasė)	\$764.35
Pension Tourist	\$717.60

KREIPTIS PAS KELIONIŲ AGENTŪROS SAVININKĄ —

V. BAČENA

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY

323 Lakeshore Rd. E., Port Credit, Ont,
Telefonai: 278-7261 dienos metu
536-4681 vakare

Policininkas ir vairuotojas
Policininkas susistabdo per greit važnuojantį vairuotoją, išsitraukia bloknotę ir, pasirodęs rašyti, klausia:
— Jūsų pavardė?
— Aloyzas Gloustinkonskij-Merkovitzkewitz.
Policininkas greitai įsikišo bloknotę i kišenę ir tarė:
— Žiūrėk, kad aš Tamstos daugiau nenutverčiau taip greitai važnuojant...
Toks tokį tuoj pažino...
Gatvių kryžkelėj vos neįvyko automobilių susidūrimas. Nelaimės buvo išvengta, vienam iš jų labai staiga pavartojus stabdžius. Tada šis nuleidžia langą ir pradeda plūsti:
— Tu, gyvuly, turbūt per telefoną išmokai vairuoti automobilį?
— Tikrai taip, — atsakė ant-rasis, — bet kitam gale telefono buvai tu!

ŠYPSENOS

Pergreitai apsidžiaugė
Viesėdamas JAV-bėse 77 metų Paryžiaus dainininkas Maurice Chevalier pasakojo: "Kai 1928 m. atvykau i Ameriką pasirašyti filmų sutarties, vieną dieną ant augšto pastato pamačiau nušvies-tamas mano pavarės raides CHEV... Mane tas labai nudžugino ir pamaniau, jog amerikiečiai mėgina mane išreklamuoti. Deja, kai ant-rą sykį pažvelgiau i viršų, perskaičiau sekancias raides: RO-LET... Viską sudėjus išėjo "Chevrolet"..."

Vedybų sukaktis
Ji: Kaip paminėsimė 25 metų vedybine sukaktį?
Jis: Gal dviejų minučių ty-la...?

Filosofiškai
— Zmogus yra vienintelis su-tvėrimas, kuriam galima nulup-ti daugiau nei vieną kailį.

Ugniagesių šūkis
Viename anglų mieste gaisri-ninkai rengė metinius šūkius ir platino bilietus su šitokiu šūkiu: "You come to our dance and we'll come to your fire!"
— Ko siekiame gerdami?
— Gerdami už kitų sveikatą, kenkiame savajai...
Parinko Pr. Al.

UGNIS SUNAIKINA BILJONUS TURTO

IR TŪKSTANČIUS GYVYBIŲ!

SPALIO 9 — 15

— PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS SAVAITE

P. BARAUSKO APDRAUDOS AGENTŪRA

231-2661 arba 233-3323

38 CEDARCREST DRIVE, ISLINGTON, ONT. (ROYAL YORK ir DUNDAS gatvių kampas)

NOTARAS A. LIUDZIUS, B.L.

Bendradarbis V. S. MASTIS, LL. D. Namų ūkių ir betkurio verslo pirkimo—pardavimo dokumentų sudarymas, mirtgiciai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai. 408 Roncesvalles Avenue Toronto. Margio vaistinės namų II augštas. (Jėjimas iš Howard Park Avenue) Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v. r. iki 1 v. p.p. išskyrus trečiadieni-us ir sekmadienius. Antradienį ir penktadieniais nuo 6—8 v.v. Įstaigos tel. LE 7-1708; Namų — CR 9-6166

DR. E. ZUBRIENE DANTŲ GYDYTOJA

1577 BLOOR ST. WEST (prie Dundas)
Telefonas LE. 2-4108

DR. J. MATULIONYTE DANTŲ GYDYTOJA

1796 BLOOR ST. W. (prie Keele)
Priėmimo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais 2—9 v. v., antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais 9—5.30 val. p.p.
Telefonas RO. 6-1372

DR. V. J. MEILUVIENE DANTŲ GYDYTOJA

262 Roncesvalles Ave. (prie High Park Blvd.)
Tel. 535-7025
Priima pacientus pagal susitarimą.

DR. V. SADAUSKIENE DANTŲ GYDYTOJA

129 GRENADIER ROAD (2-ras namas nuo Roncesvalles) Toronto.
Telefonas LE. 1-4250
Priėmimo valandos: 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Kabineto telefonas LE. 4-4481

DR. P. MORKIS DANTŲ GYDYTOJAS

Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 BLOOR ST. W., Toronto (i rytus nuo Dufferin St.)

Dr. P. VYTĖ DANTŲ GYDYTOJAS

24 Calvington Dr., Downsview. (prie Keele i šiaurę nuo Wilson Ave.)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 633-1167

OKULISTAS S. BROGOWSKI, O.D.

412 Roncesvalles Ave. (prie How-ard Park Ave.). Telefonai: kabi-neto LE. 1-4251; namų CL. 9-8029. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

AKIŲ SPECIALISTAS L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nevingumą. Kalba slavų kalbomis.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Telefonas WA 1-3924

SAUTUVAI nauji dvivamzdžiai 12GA

\$69.95
JUNCTION SPORT CENTRE
2959 Dundas St. W.
Tel. 762-7940

draudimai

NAMŲ, AUTOMOBILIŲ KOMERCINIŲ IR KITŲ draudimo įstaiga

AL DUDA

769-4612
769-4131

ATSTOVAUJAMOS KANADOS, J.A.V.-BIŲ IR UŽSIENIO DRAUDIMO KOMPANIJOS

